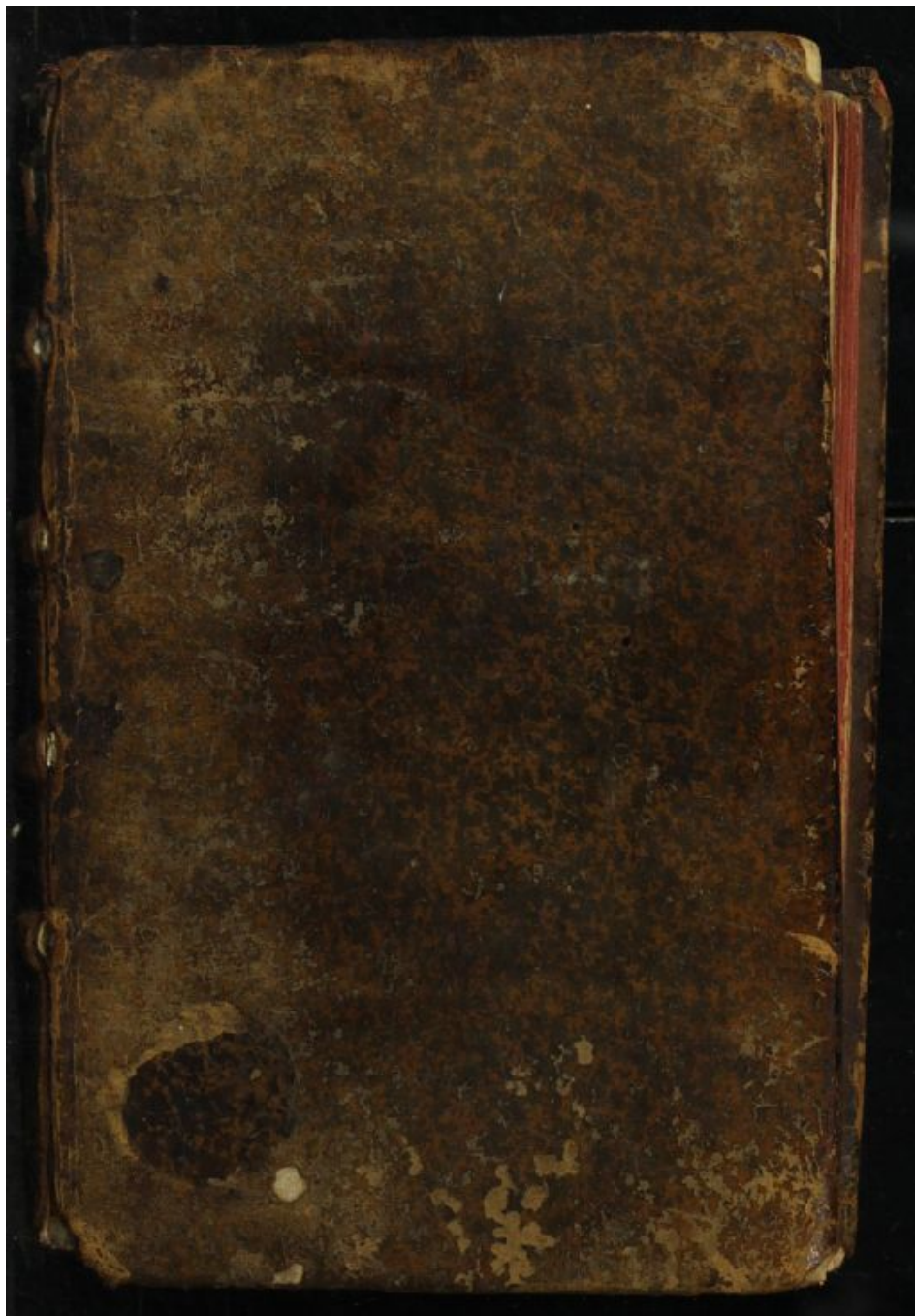

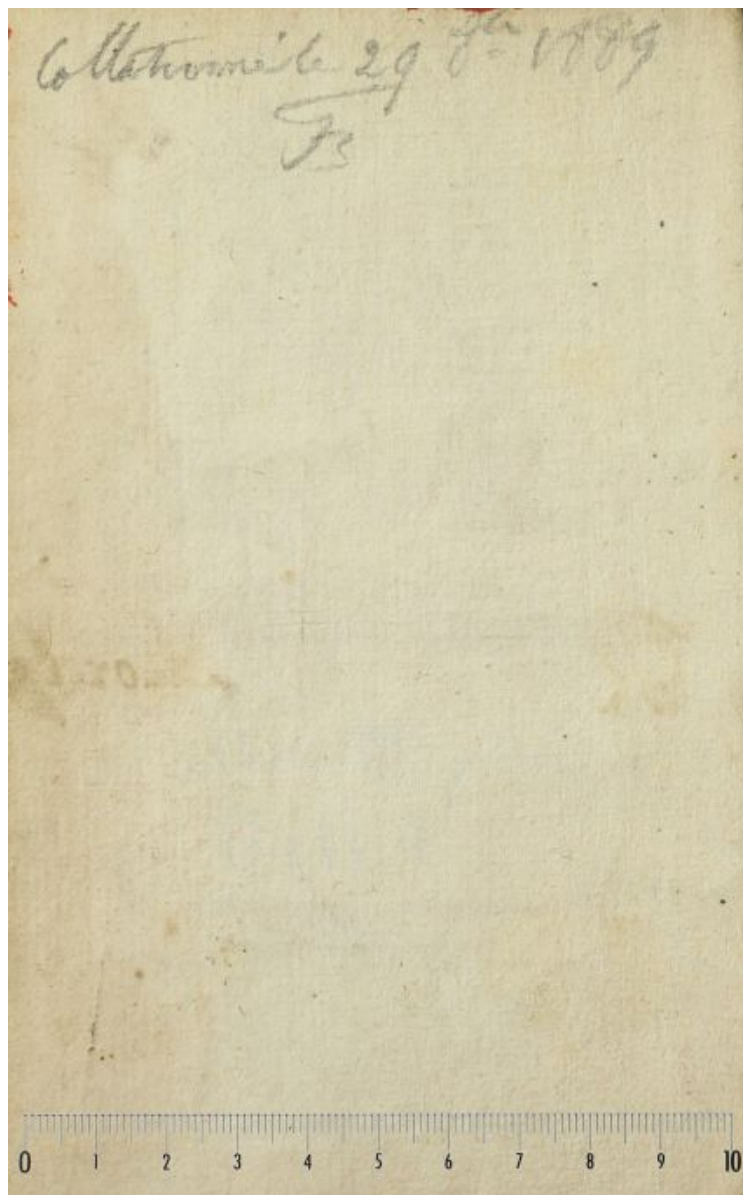
Ulsted, Philipp. Cœlum philosophorum, seu liber de secretis naturæ, per Philippum Ulstadium ex variis autoribus accuratè selectus, variisque figuris illustratus. Nunc recèns adjecimus Joan. Anto. Campesii Directorium summæ summarum medicinæ.

Lugduni, apud Gulielmum Rouillium. M. D. LVII. Cum privilegio regis., 1557.

Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11475

C O E L V M

PHILOSOPHO

RVM, SEV LIBER DE

secretis Naturæ, per Philippum

Ulstadium ex variis Auctori-

bus accuratè selectus,

variisque figuris

illustratus.

N V N C recens adiecimus Ioan. Anto.

Campeſij Directorium ſummæ ſcien-
tiarum Medicinæ.

R
V
I
R
T
V
T
E,
I
N

E
T
F
O
R
T
V
N
A.

Morel

LVGDVNI,

Apud Gulielmum Rouillium.

M. D. LVII.

Cum priuilegio Regis.

9

Extraict des lettres du priuilege du Roy.

PAr grace & priuilege du Roy, est permis à Guillaume Rouille Libraire de Lyon, d'imprimer, ou faire imprimer vne fois ou plusieurs, vn liure intitulé *Cœlum Philosophorum, cum annotationibus, additionibus, & Directorio summarum Medicinæ*, Ioan. Anto. Campesij. Et faict defences de par ledict Seigneur, à tous autres Libraires, Imprimeurs, & personnes quelconques, de non imprimer, ne faire imprimer, vendre ne distribuer, en ses pais, terres & Seigneuries, ledict liure, sans le vouloir & consentement dudit Rouille: sur les peines contenues esdictes lettres de priuilege: & ce iusques au temps & terme de six ans, à compter du iour & datte que sera paracheuee la premiere impression: comme plus à plein est contenu esdictes lettres de priuilege, sur ce donnees à Saint Germain en Laye le xj. iour de Septembre, Lan de grace 1550.

Par le Roy, l'Euesque de Bayonne Maistre des requestes ordinaire de l'hostel present.

Signé Guyneau:

Et sealé du grand Seau, en cire
Jaune à simple queue.

AD LECTOREM.

HABES, amice lector, eam medicina partem vel nobilissimā, qua nō succus aliquis amarus agrē impingitur, aut crassā rerū mistura corpori humano in medicamentū cedit. Verūm ut earundē purior secretiorque potestas, ceu animula quæpiā rebus artificio subducta, sese spiritibus nostris insinuat, vitāque vegetiorē reddit. Rem sanē, quæ ut nostri seculi vulgō mediculis incognita erat diu, sic popello huius ope egenti, desiderata diutius, quæq; à clarissimis primū inuenta medicis, ac processu operosius exculta, principibus solūm viris, Cesaribus, Regibus, ac ducibus vel medicorū industria fuerat familiaris medicina,

A 2

nunc Dei optimi benignitate plebi & salubris & communis ut fieret, ex opere hoc opere curavit Ulstadius. Laudent licet alij aduersum seuiſſimas ægritudines nobile Theriaces opem, alij cōtra affectuum messem Mithridatis medicamentum miris præconiis, exclamēt ἀλεξήρια, nimirum pro suis facultatibus nunquā satis commēdata, sed ea, quod crassa undique conſiātur materia, haud alios quā corporeos pellunt morbos. Hoc autē quis non plane probabit? quod non modò ut corporis pellat morbos, efficacissimum est, verū his pulsīs, tam spiritum adauget, quā vitā mirificè prolongare potens est, quo vel maximè omnium fieri solet, ut quemadmodū elementis, humoribus, membris, reliquisque corporis particulis, spiritus præstat omnibus, sic quæ hunc seruant resouētque medicamēta, terrenis, crassis, impurisq; membrorum remediis præsentia magis sunt

sunt. Quare, optime lector, hanc Ulsta-
 dii lucubratiunculam vel qualemcun-
 que boni consule, atque misere ex spiritu
 laborantibus, hac rerum crassissima-
 rum secretione salubriter consultum
 esse tibi persuadeas, qua morbum re-
 gium, attonitionem, convulsionem leta-
 lem, lethargum, delirium, spiritum iam
 deficientem, aut his similes animi
 pereuntis aegritudines non
 maiore fide ac dexte-
 ritate arcebis un-
 quam. Vale
 bene.

*

A 2

STRENO AC

NOBILI FOELICI DE

GENNASIO, VALEN-

tiano, Delphinali domi-

no, & contribuli,

Philippus Vl.

stadius

S. D. P.

*IVALES, bene est,
ego quidem Dei beni-
gnitate optimè valeo,
Fœlix omnium fœlicissi-
me. Semper animo vol-
ui, quid tibi p̄ innumeris in me collatis
beneficiis possem referre, qui sciam in-
gratitudinem omnivitiō ab omnibus de-
testari magis. Quare venit in mentem,
paruum*

paruum hoc, quicquid est literarum munus, vel nostra diligentia ex variorum authorum lectione congestum, tibi dicere, tuique nominis presidio in lucem edere, quod & equo animo te suscepturum minimè diffido. Tametsi breue admodum ac succinctum sit, id tamen te maximè oblectaturum non dubito, cum quòd nouarum medicinarum & antiquarum sit velut repositorium, tum quòd perobscure à Ioanne de Rupe-scissa, Raymundo, Lullio, Arnolde de Vila noua, Alberto magno, secretarum Naturæ rerum summis indagatoribus scripta sint, tam philosophica, quàm medica & alchymica pleraque, atque adèò ut à paucis imò quasi nullis, nostra ætate intelligi possint. Quod eò fieri augurandum est, quòd veterum dogmatum librorumque hætenus nihil, vel parum viderint. Ad paucorum enim manus peruenisse video Mercuriorum li-

brum, aut testamētum, aut Codicillum,
aut reliquos Raimundi libros, quos si
desideramus, haud facile ad optatū si-
nem pertingere licebit. Tametsi nō igno-
rem, optimos libros esse quibusdam, qui
tamen ab ignaris rerum natura conte-
muntur atque anicularū fabulis postha-
bentur: quo vel maxime sit, ut nō imme-
rito mea huic foetura illusum iri metuā,
cū id ipsum Lullio huius disciplinae ex-
pertissimo acciderit. Quare cū tanto
viro Zoili non defuerint, operi ego meo
insidias poni ab inuidorū linguis facile
conycio. Quosdam enim vel doctiores ac
Philosophos naturae secreta abdita inqui-
rentes, male habebit, opus tam à multis
celatum diu, in lucem edi, omnibus cō-
mune fieri. Indocti verò cōtrā, non quòd
labori inuideant, sed quòd minus intelli-
gant, exhibilare non desinent. Quare mi
Foelix suauissime, hāc nostram lucubra-
tiunculā tuo obtutu editam, à inuidorū
defe

defende linguis: atque ideo magis, quòd
 non ad scientiæ ostentationem, neque
 laudis nanciscendæ gratia, verùm ut
 communi hominum generi prodesset,
 sit facta. Vale eximium Delphina-
 lium heroum decus, & me, ut soles,
 ama. Ex Friburgo Heluetico, o-
 ctavo anno, Kalendas Ma-
 ias, Anno à Chri-
 sto nato
 1543.

A 5

PROLOGVS.

Permultos veterum autho-
 rum scripsisse præclara volumi-
 na cùm de Quinta Essentia, tũ
 de auro potabili atq; aquis vita-
 libus cõposita, nemo est qui nescit:
 id ipsum verò à recetioribus fa-
 ctũ esse itidẽ patet. Cũ autem
 omnes, qui de arte hac aliquid
 ediderint, adeò minutim, aut cõ-
 cissim tãmq; obscure scripserunt,
 vt vel diligetissimis rei rimato-
 ribus in errorẽ labi, quàm fructũ
 consequi prõptius fuerit: quos vt
 seduci miserè cognouimus, non
 potu

potuimus non aliquam certio-
rem dare institutionem, quæ ar-
tis theoremata & operationem
contineret, qua seruata ad desti-
natum effectum ire facile pos-
semus. Edidimus autem hunc
librum, fatemur, sermone in-
composito ac prematurè nimis:
quod eo factum esse putato, pri-
mùm ne miserè laborantibus id
temporis quo celandus erat, de-
esset huius medicina: tum vt ty-
runculis rudis sermo esset aper-
tior. Sed iam institutum aggre-
diamur, regula generali præ-
missa.

Canon

Canon Generalis.

*Stellarum vim, quæ cælo
Philosophico applicantur, cu-
iuscunque sint complexionis, na-
tura seu proprietatis, ipsum cæ-
lum perfectissimè ad se trahit,
Lullio, Arnolfo & Rupefissa
authoribus.*

COELVM PHI-

LOSOPHORVM, VEL

De secretis naturæ Philippi

Vlstadij Liber, rei me-

dicæ studiosis vtilib-

simus, cuidā Fœ-

lici Genna-

sio dica-

tus.

Quid sit Quinta Essentia cuius-
libet materiæ simplicis, &
ad quid con-
ducat.

CAPVT I.

RIMVM ER-

go sciendum, Quid

Essentia Quinta cu-

iuslibet rei & mate-

riæ simplicis sit, quo

cog

*Ars ista
diu inco-
gnita.*

cognito, facilius reliqua liquebunt. Marco enim Cicerone teste, Omnis ea quæ de re aliqua datur institutio, à definitione proficisci debet, vt intelligatur de quo sermo habendus sit. Quare Quintam Essentiam scito esse quintum Esse rei cuiuslibet habentis formam & speciem, & animam subtilissimam, extractam à corpore suo tanquàm à materia crassiori & superfluitate quatuor elementorum per subtilissimam & extremam distillationem, quæ vt fiat, infra docebimus. Cæterum ne miretur aliquis, quòd à nostris hominibus fuerit incognita diu ars ista, multi enim priscorum Philosophorum sic in hac re laborarunt, vt per eam hominis vitam nutrent, fouerent, atque longissimam tribuerent: mortem differrèt, statutumque Naturæ terminum attinge

tingerent, neque tamen, quod vanis
promittere facile est, vitam ipsam
supra statutum à Deo finem pro-
longarent, id quod Paulus ait: Om-
nibus semel moriendū esse, quare
corruptibili aliquo medicamento
vitā perpetuò seruare incorruptā,
vt naturæ alienum est, sic hanc in o-
mnem seruare ætatē illāsam medi-
camento incorruptioni vicino, na-
tura potēs est: quod vt optimè fiat,
optimum antidotū est Quinta Es-
sentia. Quæ quum res elementaris
non sit, sed ceu anima quæpiam à
suo corpore secreta, ita vt nulla in
ea remaneat qualitas frigida aut ca-
lida: humida vel sicca, quæ habent
in se quatuor elementa, reliquā-
que omnia mixta. Quo vel maxi-
mè fit, vt incorruptibili naturæ
sit proximum quintum hoc Esse.
sic vt quicquid ei cōmisceatur, in-
corrup

Natura
poteſt me
dicamen=
tis Q. Es=
ſentie æta
tem homi
nis ſerua=
re illaſā.

Utilitas
Q. Eſſen=
tia.

corruptibile quodammodo esse videatur. Nam confert & restituit omnes vires per elementorum excrementa homini ademptas. Et est spiritus vitæ, cum digerat cuncta indigestibilia, abscindatque omnes qualitates superfluas, carnes à corruptione cōseruet, elementata confortet, iuuentutē pristinā restauret, spiritū viuificet, molle induret, durum mollificet, spissum rarificet, tenue inspisset, macrū impinguet, pingue extenuet, calidū infrigidet, frigidū inflāmet, humidū deficcet, deficcaturū humectet, repellatque omnē cōplexionē corpori aduersam: proinde humorū superfluorū incōmoda extinguit, calorē naturalem instaurat, ita vt ad vitæ sustentationem à summis Philosophis conuenientius inueniri nihil potuit vnquā. Iam verò Quinta licet Essentia habeat
aliq.

aliquando complexionē rei sibi adiunctæ (nam cuiusq; rei cōplexionatæ adiungitur, illius ad se complexionem trahit) tametsi est sola per se, nullā omnino ex quatuor qualitatibus, etiā nō ex aëre, in se habet.

Quartò ergo & vltimò, scias etiam ipsam Quintam Essentiam nō habere aliquid de elemento terreo, frigido vel sicco, quia melancholicas ægritudines (quæ frigida sunt & sicca) curat. Ergo pro conclusione vides ipsam nec esse calidam vel frigidam, nec humidam vel siccam, quum sit res temperatæ naturæ, excédens omnia elementa quæ sub cælo sunt. Quum enim administratur alicui, facit ipsum corpus temperatum, nec à temperantia sua recedit, assumendo aliquam qualitatum vel complexionum. Nec etiam sequitur, quòd sit medicina

Excellen=
tia Quint=
te Essen=
tiæ.

B

infirmorum frigidarum, propter
 ea quod sit naturæ calidæ, nec etiam
 cum curet calidas, quod sit frigidæ.
 Nam duo contraria non possunt
 in vno corpore existere, quia vnum
 contrarium ab alio expellitur. Ideo
 videmus, ipsam non debere dici
 calidam vel frigidam, nec siccam
 vel humidam, ex quo curat ptisi-
 cos, qui sunt calidi & sicci, & hy-
 dropicos, qui sunt humidi & frigi-
 di, sed omnes illæ quatuor qualita-
 tes in ea sunt corruptæ & sublatae
 penitus. Et quanquam non sit ele-
 mentum, est tamen res temperata,
 per elementa ipsa purificata, & ex-
 tracta à facibus quatuor elementor-
 um, quæ sunt corruptionis causa
 potissima. Segregatur igitur illæ fa-
 ces sicut corpus grossissimum à sua
 materia tanquam ab anima subti-
 lissima per scientiam distillationū.

Quia

*Alia dif-
 fin. Quin-
 ta. Essen-
 tia.*

Quia Quinta Essentia vocabulū commune est omnium rerum. quæ formam habent & speciem ad extrahendum ab ipsa re: & licet potissimum de vino intelligatur, tamen quàmplures sunt aliæ materiæ ex quibus elici & educi potest ipsa Quinta Essentia, sicuti ex omnibus metallis, ex omnibus fructibus, ex carne, ex ouis, radicibus, herbis, & aliis quàmpluribus, sicut infra docebitur. Sed tamen omnia alia excellit quintum Esse, propter nimiam suā subtilitatem, & ideo à quàmpluribus Philosophorum fuit appellatum Cælum Philosophorū. Nam sicut ipsum cælum se habet erga quatuor elementa, ita etiam se habet Cælum hoc Philosophorum (Quintam essentiā puto) erga quatuor qualitates corporis humani, quod ex ipsis elemētis cōpositū est.

Ex omni-
bus rebus
potest edu-
ci Quinta
Essentia.

Appellatur etiam à quibusdam Aqua ardens, quoniam in igne, dummodo sit ad suam perfectionem & extremam distillationem deducta, nullam superfluam humiditatem in ipso vase relinquens (vt infrà de modo ipsam cognoscendi docebitur)

*Aduersis
diuersa no
mina quin
ta Essên-
tia sibi for
titur.*

comburitur. A quibusdam verò dicitur ipsa anima vini. Nā sicut ipsa anima nobilior est suo corpore, sic etiam ipsa quinta Essentia, quæ per veram distillationem extrahitur, nobilior est ipso vino ex quo educitur. Nuncupatur quoque ab aliis Aqua vitæ, eò quòd vitam humanam à corruptione conseruet, sicut videmus, quòd administratur habentibus syncopim. Et quia vario modo extrahitur, statim, ad distillandum aquam vitæ furni forma depicta, de primo modo extrahendi dicemus.

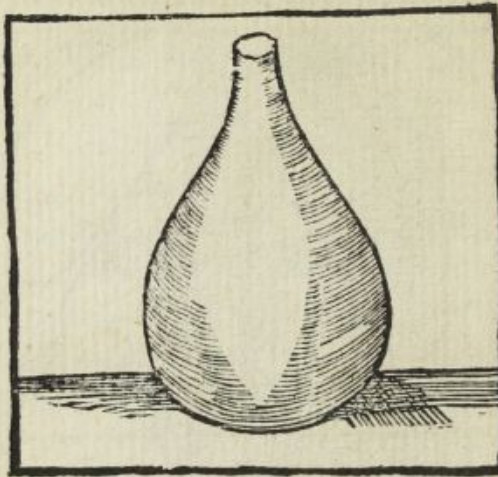
Form

Forma furni ad distillandum aquã vite.

B 3

Cucurbi-
ta.

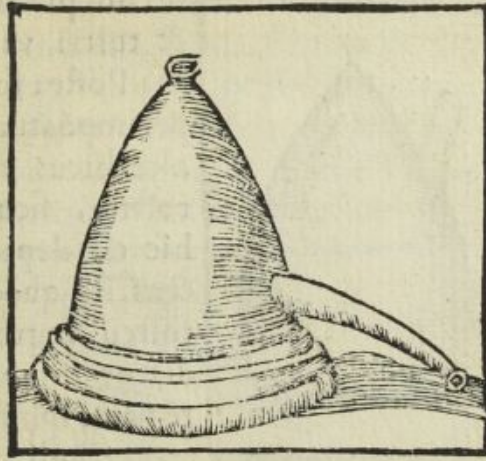

Quinta
Essentia à
vino.

Quomodo extrahitur Quinta Essentia per distillatoriũ. CAP. II.

COgnito ergo quid sit Quinta Essentia, & ad quid cõducat, siue propter quid sit reperta, perpendendum & considerandum est, per quot modos possit extrahi, & à quibus rebus. Et quia extrahitur à rebus humidis, siccis, calidis, & frigidis, primò dicemus quomodo extrahitur

tra

Cap. alē=
bici.

trahitur ab humidis, sicut de ipso
vino, & hoc fit ita: Recipe de vino *Dimid-
entia 5a*
rubeo optimo, parum ad dulcedi-
nē declinante, quod nullo modo sit
mixtum aut sophisticatum, sed sit
planè naturale, non nimis recens,
nec etiam nimis vetus, sed tēperatæ
ætatis. Aut si non poteris habere vi-
num rubeū, accipe albū optimū in
quantitate quā volueris, & ponatur
in cucurbitā hanc, vsq; quo duæ par

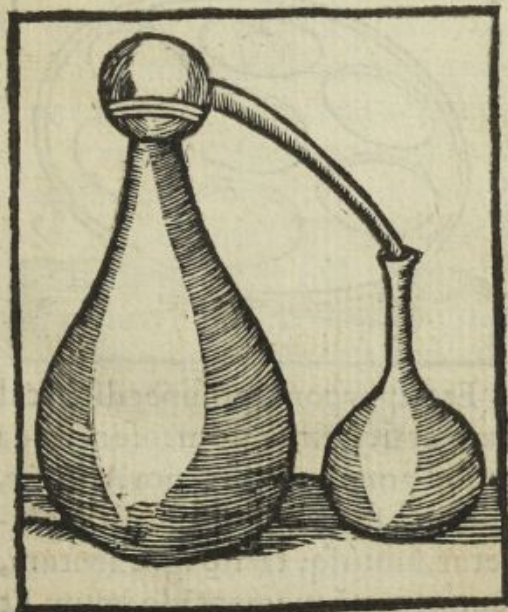
B 4

recepta-
culum.

tes sint plenæ,
& tertia va-
cua. Postea su-
perimpōatur
alembicus cū
rostro, sicut
hīc est depi-
ctus, ita quōd
rostrū ingre-
diatur supio-
rē partē ipsius
receptaculi,

Lutum. cuius forma hāc est. Et omnia bene
lutētur cū luto factō ex papyro, lon-
go tēpore madefacta, vel ex farina
& albumine ouorum facta mistura
ad spissitudinē mellis. Potest etiam
fieri secūdū Raimundū Lulliū, cum
olibano vel mastiche molli, vel cum
puluere calcis viuæ, incorporato cū
albumine oui. Et cum tali luto lu-
tentur supradicta tria vasa, ne exha-
let

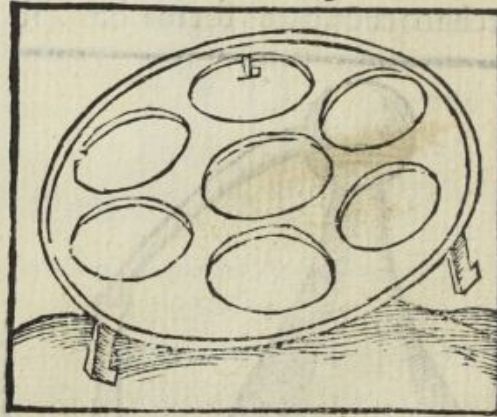
let virtus animalis & vegetatiua ex
 materia distillanda. Et vasa ita sint
 lutata, vt hîc. Hoc facto ponatur
 cucurbita in annulum multa fora-
 mina habentem, qui dicitur Tripes
 archanarum, cuius forma hæc est.

*Vas lutae-
 tum in quo
 est vinum
 pro Quin-
 ta Essen-
 tia distil-
 landa.*

Postea ponatur tripes super fur-
 B 5

num habentem caldare amplum, sicut est balneum mariæ, ita quòd caldare repleatur pro dimidio, vel pro duabus tertiis cum aqua. Forma autem caldaris est hîc superius.

Et tripes ponatur super dictū caldare, et sit immuratum ipsum caldare. Vel ponatur in furnum Accidiæ, qui circa finē huius Capituli depingetur, subtúsq; facito ignē lentum, semper parū augmentādo ipsum. Et quādo ipsa cucurbita tepescit, non
vltrà

ultrà augebis ignē, sed semper imitare ipsam Naturā, inquātū tibi erit possibile. Nā ipsa Natura (vt ait Galenus & Lullius in Luc. Mercur.) nihil violēti potest pati absq; primæui corruptione. Quatuor enim, teste Auicēna, caloris sunt gradus, secundū quatuor cōplexiones aut qualitates. Quorū primus est tepidus, scilicet vt aqua tepida: ita calefacta, vt nullū in ea immissum ex mēbris possit lēdi. Secundus verò gradus est calidus ita vt possit sufferri ab aliquo mēbro humano citra læsionē. Tertius gradus calidus est, vt si mēbrū immissum fuerit, ex ipsa possit offendi caliditate, & est gradus proximus ebullitioni. Quartus verò caloris gradus ita vehemens est, vt nullo modo caliditas possit tolerari, quia excedit nimiū in calore, & hic gradus est ipsa ebullitio. Dicitur
aut

Quatuor
ignis gra-
dus.

*Furnus
accidie.
Lullius
in luce
Mercuri-
riorū.*

autem

autē à quibuscūq; ignis balnei, ignis
 primi gradus. Ignis verò cinerum,
 ignis secundi gradus. Vltimò verò
 ignis ardens tertij gradus. Quartus
 autē reiicitur. Secūdū verò alios Ar
 tistas, ignis balnei est in primo gra
 du. Iguis cinerum in secūdo gradu.
 Ignis arenæ in tertio. Si verò esset
 procedēdū ad ignem quarti gradus
 (quod rarissimè fit) loco arenæ po
 natur limatura Martis, & erit ignis
 feruētissimus. Et tunc ipsa cucurbi
 ta debet vndiq; lutari cū argilla, si
 cut fit in distillatione aquæ fortis,
 ne ex nimio calore rūperetur, quia
 limatura Martis quodāmodo can
 descit. Et per hos quatuor vltimos
 gradus poteris optimè regere ignē,
 quia secūdū Auicennā vix poteris,
 vel cum maximo labore. Circa hoc
 velim diligentē huius artis sectato
 rem, id est, qui distillādi velit obire
 mini

*Ignis non
debet di-
stillando
augeri vs
que ad 4.
grad.* ministerium, notare, quòd in omni
 & quæcunque distillatione ignis
 nunquam debet augmentari vsque
 ad quartum gradum, quia ignis
 esset violentior quàm natura ma-
 teriæ distillandæ potest sufferre,
 & ex consequenti posset violari
 ipsa natura ex nimio & violento
 calore. Et ideo ab omnibus Arti-
 stis iste quartus modus reiicitur.
 Ideòque sunt quidam aromatarij,
 pharmacopolæ, & cæteri id genus
*Quibus di-
stillandi fa-
cultas per-
missa sit.* alij, quibus immeritò facultas di-
 stillandi permittitur, quum id Phi-
 losophorum & Medicorum (qui
 naturæ sunt indagatores) peculia-
 re sit officium. Natura enim ipsa
 à Deo optimo maximo ita fuit or-
 dinata, vt nihil vehemens possit
 compati, absque sui ipsius corru-
 ptione: sicut ex multis Philosopho-
 rum potest probari opinionibus.
 Ideo

Ideo ego consulo huius artis amatoribus, vt hoc in opus egregium, à diuina prouidentia ad humanæ conseruationem vitæ nobis datum, nullo modo sese intromittant, nisi istorum quatuor caloris graduum perfectam habuerint cognitionem, eosque & ignem, vt per omnia debet fieri, sciant temperare. Et ideo in prima distillatione faciendus est ignis cum carbonibus lenibus, vel cum ligno valde sicco vsque ad finem tertij gradus caloris, ita vt balneum propemodum bulliat. In secunda autem distillatione descendes, faciendo ignem, ipsūque minues per tertiam partem vnus gradus, vel ad duas tertias, & propemodum ad vnum gradum, vt quasi sit diminutus vsque ad secundum gradum. In tertia verò distillatione ita semper descendes, gradatim

*Quomodo
in distil-
latione de
scenden-
dū in tem-
peramen-
to ignis.*

datim minuendo ignem, vsque quò
redigatur ad secundum gradum, &
tertiā partem vnius gradus. In
quarta autem minuatur vsque ad
secundum gradum. In quinta sic de-
scendes, vt ignis sit vnius gradus,
& duæ tertiæ vnius gradus. In sex-
ta sic decrescat, vt ad primum re-
ducatur gradum cum vna tertia.
In septima verò & vltima distil-
latione ignis ita est leniendus, vt
ad primum caloris gradum (quæ
est tepiditas) perducatur, & non
vltra descendes. Et nota quòd qui-
libet caloris gradus habet tria in-
terualla: Principium scilicet, me-
dium, & finem. Hoc autem vlterius
ita est intelligendum, quare gra-
dus caloris sint semper minuendi,
quia in prima distillatione ma-
teria est grossissima, ita vt distil-
lationi facilè obedire nullo modo
possit

possit, propter impuritatem & crudam substantiam, & per hoc nō est similis aliis sequentibus distillationibus, secundæ vel tertiæ, aliisque subsequenter. Ideoque in prima distillatione, ignis est exaltandus per vnum gradum vsque ad tertium, ita quod vltimam tertij gradus partem attingat, & balneum sit calidissimum, non tamen debet bullire. In secunda distillatione lenius est agendum, quia per primam grossities materiæ aliquatulum est attenuata, & ideo non adeo magni ignis est indigens. Et in tertia tanto subtilius, & ita semper descendendo paulatim in qualibet distillatione extenuabis ignem. Quia vt iam sæpius dictum est, si nimium cogeres ipsam substantiam quæ debet distillari, natura ipsa corrumpetur. Ait enim Galenus & Aristot

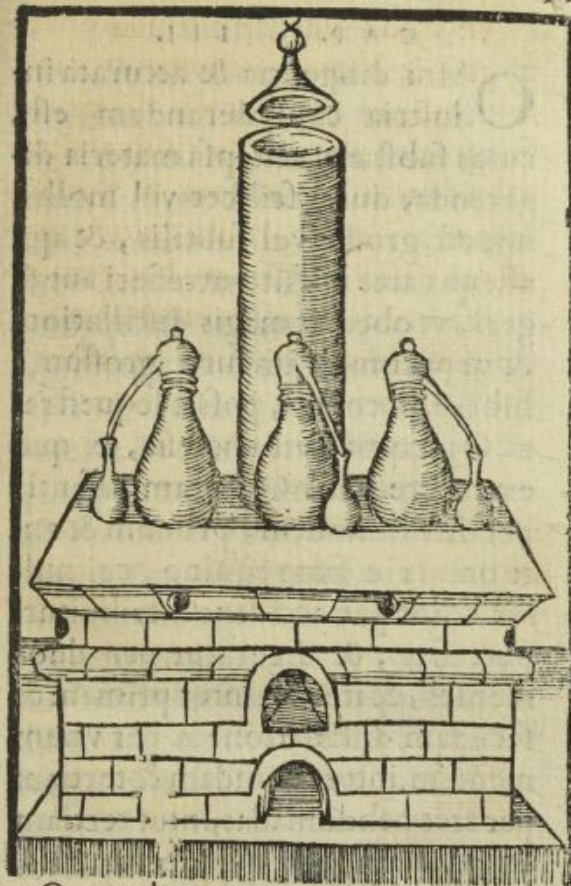
C

Aristo. li=
br. 4. phys
sicorum.
In tempe
randis
ignis gra
dibus con
sistit ars
distillandi.

teles, quòd Natura est incompati-
 bilis, & motus vehementioris.
 Ideòque ea qua poteris diligentia
 perspiciendum, & perlustrandum
 est totis animi viribus & conati-
 bus, ne in temperandis caloris gra-
 dibus deficias, quia in hoc vera o-
 mnium distillationum ars con-
 sistit. Ideòque totam rei sub-
 stantiam aperte decla-
 rare volumus, ne
 mella absynthis
 miscuisse vi-
 deamur.

*

Quo

Alius
fur=
nus
Acci=
di.e.

*Quomodo materia rudis, distillationi
minus obediens debeat putrefieri.*

C 2

*Gradus
putrefac=
tionis se=
ptem.*

OMni diligentia & accurata industria consyderandum est, cuius substantiæ sit ipsa materia digerenda, duræ scilicet vel mollis: hoc est, grossæ vel subtilis, & quâ aut qua arte possit putrefieri aut digeri, vt obediat magis distillationi & vt purum ab impuro, grossum à subtili, & contrâ, possit sequestrari. Quicquid igitur hoc sit, ex quo extrahere velis Quintam Essentiâ per distillationem, primùm & ante omnia in fimo equino, cui nullus color per accidens attribuitur, putrefiat, & digeratur per duos menses, & iterum inter primam & secundam distillationem per vnum mensem, inter secundam & tertiam per tres hebdomadas, inter tertiam & quartam per quindecim dies, inter quartam & quintam per dies octo

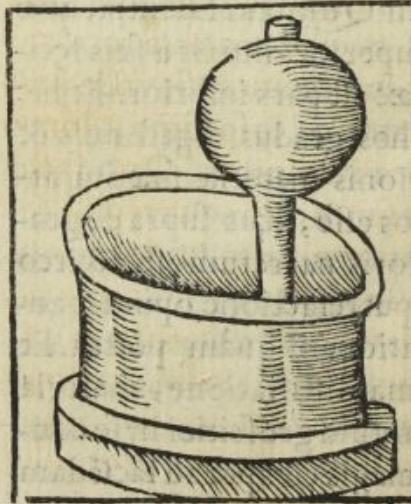
octo, inter quintam & sextam per dies quatuor, inter sextam & septimam per duos dies. Et scias quòd finis semper debet esse eiusdem caloris, quia si calor deficeret, aquæ circulatio corrumpetur, & per consequens materia ipsa quæ in Quintam Essentiam deberet redigi, separaretur in calore cœli, quod poteris in diametrali linea videre, quæ ipsam Quintam Essentiã, quæ est pars superior, diuidit à suis fecibus, & hæc est pars inferior. Et hic notabis, hos gradus digestionis & putrefactionis materiæ suæ ita attribuendos esse, sicut supra de gradibus caloris narratum est. Idcirco longiori putrefactione opus est ante distillationem quàm postea. Et facta prima distillatione, materia ipsa nō tantum grossitiei in se continet, & magis est apta ad faciendam

in O

C 3

*Modus pu-
trefaciē-
di mate-
riam.*

Quintam essentiam quàm erat an-
tea. Et ideo post primam distilla-
tionem putrefactio debet fieri bre-
uiori tempore quàm antea, quia
materia est effecta subtilior & defe-
cator quàm erat. Et ideo non im-
merito perpendendum est, debere
fieri septem digestiones seu putre-
factiones, sicut & septem distilla-
tiones.

Modus
autē di-
gerēdi
secūdu
Philo-
sopho-
rū opi-
niones
hoc
modo
tradi-
tur:

Qui

Qui vult tale opus perficere: faciat
 foueam quinque pedū profundam,
 largam verò duorum pedum, vel
 paulò plus, in tali forma, in loco
 humidissimo, sicut in aliquo cela-
 rio. Quā facta, fiat stratū in fundo
 eiusdem de calce viua per spissitu-
 dinem semipedis, super quo strato
 fiat aliud de fimo equino non ni-
 mis putrefacto, vel etiam nimis re-
 centi, super quo strato impones vas
 ipsum in quo est materia ferment-
 anda. Et in circuitu vasis vndequa-
 que ponatur de ipso fimo, donec
 tota fouea impleatur. Quo facto
 madesiat fimo cum aqua tepida se-
 cundum magnitudinem & quanti-
 tatem fossiæ, donec dignoscatur ca-
 lor circa vas aut cucurbitam, &
 hoc fit communiter in spacio dimi-
 diæ horæ. Si autem non fiat in me-
 dia hora, superinfundatur vltterius

de aqua tepida, & hoc fiat tribus vel quatuor vicibus in hebdomada, ita tamen quòd calx & fimus vetus semper amoueatur, & de nouo alia fiant strata, vt superius dictum est. Et hic modus debet seruari in omnibus rebus quas distillare volueris, & ideo fit digestio quod leniter & absque vllò naturæ vehementi motu, actione, & mutatione, materia grossa magis subtilietur, & distillationi obediat. Digestiua verò variè ordinantur, secundum quatuor gradus caloris, ita quòd in prima magis sit operandum quàm in secunda, tertia, quarta, & aliis, sicut de calefactione balnei prius dictum est. Ideoque in secunda digestionem temperatius est agendum, & stratū de calce sit magis tenue, stratūque fimi magis super eleuatum quàm in prima, & ita vltèrius in digestio

gestionibus procedes vsque ad vltimam, in qua non debet fieri stratū de calce, sed tantum de fimo. Potest etiam fieri digestio, ponendo ipsam cucurbitam cum materia digerenda per aliquod tempus ad solem in diebus canicularibus. Vel potest etiam poni ipsa materia digerenda in sua phiala siue cucurbita super furnum siue fornacē aliquam tempore hyemis. Potest etiam fieri aliqua putrefactio in speculo calybis, ita quòd materia digerēda ponatur ad solem, inter ipsum solem & speculum, ita quòd radij solares ad id reuerberent, & ex calefactione ista potest fieri digestio principaliter in diebus canicularibus. Aut quòd ponatur vas in aquā tepidam, quodammodo in balneo Mariæ, & hoc potest fieri duplici via: Vna, quod habeatur caldare in collo fornacis,

ita quòd ignis non sit subtus, quia ex nimia ipsius ignis caliditate natura magis corrūperetur quā iustificaretur. Alia via est, quòd vas in quo materia est digerenda, ponatur in æstate in cōgerie formicarum, ita vt fundus circulatorij sit penitus sepultus, & quòd sol reuerberet super extremitatem, & in hoc videbis mirabilē digestionē. Septimo & ultimo potest ipsa materia digeri & putrefieri in mense Octobri in vinacea, quia etiā nullū habet calorē per accidēs, sicut & ipse fimus equinus, & ibi quādo botri sunt expressi, & habet etiā mirabilem operationem, dū vasa circulatoria in ipsa se peliātur. Et licet à quāpluribus non ponātur nisi septē formæ digerendi, Isidorus tamen de Iunipero ait, quòd si imponātur prunę in cineres iuniperi, optime cooperiēdo ipsum
cine

*Notabile
de vinacea.*

*Notabile
de iuniperi.*

cinere, quod possit cōseruari ignis
inextinguibilis per totum annum.
Et in hoc cinere etiam possit fieri
quam optima digestio. Et hæc suffi-
ciant de putrefactione facienda, &
materia digerenda.

*Quomodo possit cognosci, an vinum
digestum circulatoria distillatio-
ni sit aptum.* CAP. IIII.

Vinum ita septem vicibus vt su-
pra auditum est, digestum, po-
teris hoc modo, an sit ad faciendam
distillationē circulatoriā aptū, pro-
bare. Accipe linteolum, & madefac
in digesto vino, postea accendatur
cum candela, & si vinum comburi-
tur absque latione & combustione
lintei, nō est ratum, sed est verū in-
diciū, aliquā substantiā aqueam in
eo superstitisse adhuc. Et ideo sem-
per adhibenda est opera, vt digera-
tur toties, & tandiu, vt possit ex eo
fieri

*Alij volūt
quod nisi
quatuor
vicibus de-
beat dige-
ri.*

fieri probatio. Sunt autem nonnulli, qui dicunt zucarum debere immitti, & si sit bene rectificata, zucarum cum ipso vino plane comburi. Notabis ergo istud, ita digestum vinum nondum posse appellari Quintam Essentiam, sed ipsum subiectum Quintæ Essentiæ. Quñ vero pannus linteus aduritur cum ipso, & quod planè perdiderit omnem saporem horribilem, acutum, & sulphureum, ita quòd gustanti videatur propemodū dulce, & quod nil de fumositate restet in ipsa adustione. Et tunc temporis poteris appellare Quintam Essentiam. Sed in rebus insensibilibus: & nullum saporem habentibus aduertendum est ad fumum, sicut in auro, & argento, & aliis metallis, & lapidibus pretiosis, ex quibus extrahitur aliquando Quinta Essentia, quæ aurum

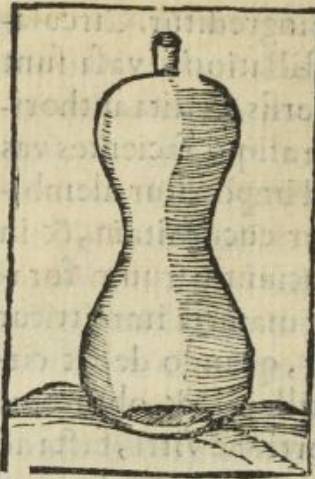
*Subiectū
Q. essen-
tiæ. Quo
cognosci-
tur Q. es-
sentia in
rebus sen-
sibilibus et
in rebus
nullum sa-
porem ha-
bentibus.*

rum potabile ingreditur. Circulatoriæ verò distillationis vasa sunt diuersa, à diuersis tradita authoribus. Sunt enim aliqui facientes vas eo modo, quòd imponatur alembicus cæcus super cucurbitam, & in supremirate faciunt paruum foramen, per quod materia immittitur siue extrahitur, quando debet circulatoriè distillari, & obturetur cum parua portione vitri, facta ad id vt vndequaque bene recludatur ne materia possit expirare. Potest etiam fieri clausura de argento, eo tamen modo, vt foramen penitus sit obstru-
sum. Et hoc vas aliquibus dicitur Pellicanus. Cuius forma est
hæc.

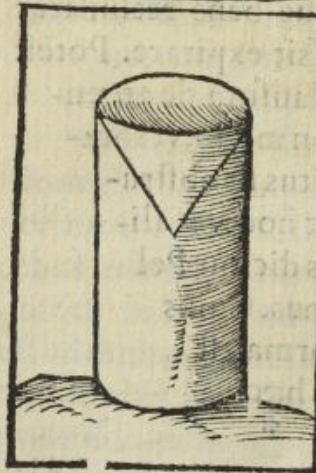
*

Alij

Vas cecū
circulato-
rium.

Alij verò faciunt vas in omni parte æquale, amplū in fundo sicut in collo. Cuius forma hæc est.

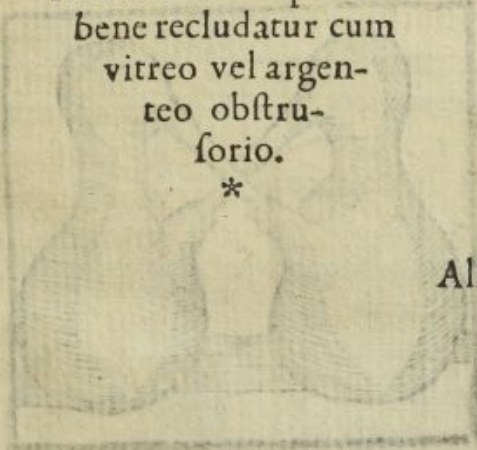
Sunt etiam nonnulli qui ponunt duas cucurbitas rostris cōnexas, ita vt rostrum vnus ingreditur in ventrem alterius: Cuius forma sequitur. Et hi possunt appellari duo fratres. Et ita materia

teria circulariter distillanda descendit in vno, & in alio ascendit, & iterum descendit in aliud, & aliud ascendit.

Alij verò faciunt vnum solum vas rotundum, super & subtus largum, in medio verò strictum, & habet rostrum præcedens à parte inferiori, & quando materia dicto vasi imponitur, bene recludatur cum vitreo vel argenteo obstructorio.

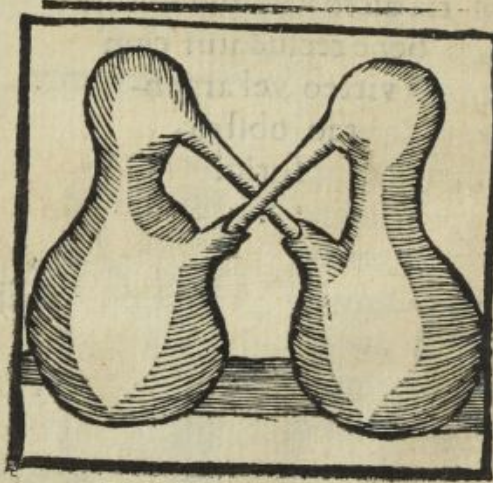
*

Alij

*Vas quod
dicitur ge-
mini vel
duo fra-
tres Est
vas circuli
latorium.*

Alij verò habent cucurbitam
cum alembico caco, sine rostro,
ita quod sint duæ cucurbitæ, vna
superimposita alteri, & os inferio-
ris est largius quàm os superioris,
& optimè lutetur alterum super al-
terum, cuius forma immediatè se-
quitur.

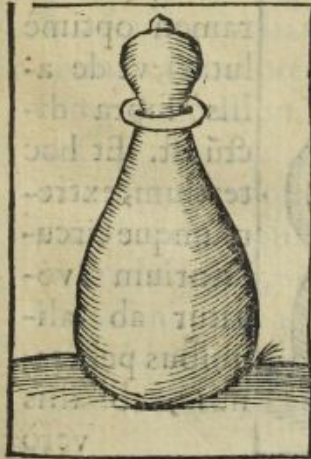

Alij

Alij verò faciūt vasa circulationis æqualia, ita quòd ab vna extremitate ad aliā sint eiusdē magnitudinis, & in medio habet rostrum sicut hīc est.

*Vas cecū
circulatorium.*

Aliqui etiā faciunt vas vitreū vni⁹ fragmenti, & habet duas ansas sicut duo brachia, ita q̄ ansę ipsę à superiori parte procedentes, ingrediantur vētrē

*Vas cecū
sive cucurbita cum
lábico sive
rostro ita
quòd sint
due cucurbitę, una
superim-
posita al-
teri.*

D

Aliud vas
circulare.

inferioris, & pars superior paruum foramen cū rostro habeat, per quod immittitur & extrahitur materia circulanda, hoc modo.

Debet au-

Optimum
vas circulatorium
Hermæ-
tis.

tem ipsum foramen optimè lutari, vt de aliis supra dictū est. Et hoc tertium, extremūque circulatorium vocatur ab aliquibus pellicanus, ab aliis verò

verò alio nomine, Vas Hermetis, & est nobilissimum & accommodatissimum inter omnia circulatoria, sed rarò possunt fieri, quum vitrea rij adeo rudes idiotæque sint ad formam faciendam ex vno solo fragmento. Sed si poteris artificem expertum habere, non dimittas, quin tale fiat pro auro vel argento.

Quomodo, & quot modis sit distillandum circulatoriè. CAP. V.

CUm ergo cognoueris, supraque scripta probatiõe expertus fueris materiam ante dictã per frequentem putrefactionẽ satis esse digestã, vasq; ad circulationẽ apta habueris, impone materiã in dictũ vas ad circulationẽ nobilissimũ, et recõde in simũ equinũ, aut in diebus Canicularibus pone ad solem, aut in balneũ Mariæ, calefactũ vsq; ad primũ gradũ caloris, vel paulò plus secũdũ

*Tres modi
distillandi
circulatoriè.*

D 2

quod videris materiam esse temperatam & subtiliatam per digestionem, & ibi lōgo tempore dimittatur, quousque in Quintā Essentiam tibi desyderatam conuertatur, & hoc poteris ex ipso sapore cognoscere, vt superius dictū est. Et nota diligenter, quòd si appareat in fundo vasis hypostasis, hoc est nubecula quædā turbida, à materia sua debet quàmprimum separari per distillationem, & hoc facto iterum circuletur, vt incœptum est. Aut si commode fieri potest, debet colari in aliud vas circulatorium, ita vt grossicies materiæ in primo vase relinquatur. Quum ergo diligens huius artis inquisitor perceperit Quintā Essentiam in subtiliatione & purificatione materiæ vini vel fructuū, æstimet & credat simile id cōtingere in omnibus aliis huiusmodi

modi. Et ideo bene credendum est
 opinioni & sententiæ Aristotelicæ, <sup>Notanda
sunt hæc.</sup>
 quòd materia ita per distillationē
 nobilitata & immateriata, non pos-
 sit vltra reduci ad formā vel spiri-
 tualitatem aliquā, quum sit sine sub-
 stantia elementata, excedēs formali-
 tatem & corruptionem, & ideo est
 quasi corpus cœleste. Nam sicut
 ipsum cœlū se habet ad omnia infe-
 riora, sic etiā ipsa Quinta Essentia
 ad omnes complexiones & qualita-
 tes. Et quemadmodū omnia sydera <sup>Cursus sy-
derum ex
influentia
primi mo-
bilis.</sup>
 cursum suū habent ex nobilissima
 influenza primi mobilis, sic etiam
 cunctæ medicinæ quibus Quinta
 Essentia admiscetur, virtutem suam
 attrahunt ab ipsa, quemadmodum
 adamas ferrum. Sed quoniam adeò
 magnum exigit laborem, & parit
 multū fastidij, ideòque ab omnibus
 floccipenditur, hinc fit vt nostra

ætate paucissimi inueniātur Philo-
sophi, q̄ huic negotio nauent operā.

Quid inter se distet Circulatio &

Digestio. CAP. VI.

*Differen-
tia inter
circulatio-
nem & di-
gestionem.*

Maximopere consyderandum
est, quid discriminis inter cir-
culationem & digestionem sit. Pri-
mum ergo de vitris, quæ ad quodli-
bet horū necessaria sunt, dicendum.
Ideoq; oportet, quod habeas ad di-
gestionē instrumenta & cucurbitas
in superiori parte amplas, ad impo-
nendum in ipsas substantiam gros-
sam, super quæ imponendi sunt a-
lembici cæci, sine rostro, ita quod
quando in ipsis sit digestum, possis
materiā grossā extrahere, amoto
alembico cæco, & imponendo aliū
cum rostro. Si autem materia sit cla-
ra, cum est semel distillata, & faeces
non immisceātur cum distillato, si-
cut est in ipsa Quinta Essentia vi-
ni,

ni, tunc potest capi circulatorium,
ita vt infra & supra sit æquale, &
amplum in vna forma. In medio ve-
rò debet esse strictū, & circa caput
inferioris vëtris habeat cannale in
longitudine vnus digiti, in gros-
situdine verò sit minus digito. Sunt
tamen aliqui, qui faciunt vasa ad
circulandum, quæ appellantur Pel-

licani, cuius
forma est hæc.
In hoc possūt
res clarè dige-
ri, & quodli-
bet etiam cir-
culari. Sed
hæc vitra, quā
sint difficilis
opere, à vi-
treariis no-
stris non pos-
sunt fieri. Et ipse ego amicū peropti-

*Vas circula-
torium
Hermetis
quod dici-
tur bra-
chiale &
secundum
aliquos di-
citur pel-
licanus, sed
meo indi-
cio pellica-
nus meli-
us dicitur. cu-
ius forma
hic infe-
rius de-
scribitur.*

*Vas ad cir-
culationē
optimū.*

*Differen-
tia inter
circulatio-
nem & di-
gestionē.*

num habeo Friburgi, qui in parti-
bus Delphinatus propè Viennam
voluit facere fieri huiusmodi pelli-
canum à vitreario quodam, sed non
potuit habere pro pretio triū libra-
rum Thuronensium, quæ sunt apud
nos duo floreni Rhenenses. Quic-
quid tamē sit, scito, quòd hoc ipsum
sicut in pretio istius instrumenti o-
mnia alia superantur, sic etiam hoc
ad omnia nobilius est, quàm quod-
cunque vas circulatorium quod fie-
ri possit. Et ideo consulo omnibus
huius operis studiosis, quòd si hoc
vitro indiguerint (dummodo vi-
trearium expertum inuenire po-
tuerint) nequaquā argento vel au-
ro parcant. Est igitur differentia in-
ter fermentandū siue digerendum,
& circulandum, & præcipue in hoc,
quòd considerandum est totis ani-
mi viribus: quomodo vitrum sit im-
ponen

ponendum. Dum ergo volueris digerere, accipiatur vna cucurbita cum alembico cæco. Si verò materia est depurata, fumatur circulatorium, & imponatur materia digerenda & fiat fouea, sicut supra scriptum est, in qua fiat stratum de calce viua puluerisata, in spissitudine trium vel quatuor digitorum, super quo fiat aliud stratum per septem aut octo digitos de fimo equino nō nimis molli & putrido, nec etiam nimis duro. Et circa circulatorium ponatur vndique fimus in altitudine sicut est stratum de ipso. Hoc ergo factō, fouea impleatur cum terra in altitudine vnus pedis cum dimidio, & ponatur de aqua supra vitrum, ita quòd descendendo de fimo in calcem calefaciat fimum ipsum. Et omni hebdomada renouetur calx & fimus duabus vicibus.

D 5

Possset etiam poni in foueâ de fimo
 vel vinacea recenti, absque calce.
 Quum verò volueris extrahere vi-
 trum, cùm materia satis est digesta,
 caute excipiat, ne aliquo violen-
 to motu concutiat & rumpatur.
 Dum verò volueris circulare, im-
 ponédum est vitrum, omni forma
 & modo prædicto. Excepto, quòd
 ipsum circulatorium in suprema
 parte nò debet esse occultatum, vel
 in fimo abstrusum, sed saltem infe-
 rior pars instrumenti debet reponi
 in calce vel in fimo vsque ad mediâ
 partem & ad omne minus tertia par-
 te debet esse extra finem ad aërem,
 vt ex frigore iterũ descendat quod
 à calore in collum circulatorij af-
 cendit. Et hoc etiam potest fieri in
 balneo Mariæ, vel in calida arena,
 ponendo materiam circulandâ die-
 bus æstiuis ad solē, aut quod ponatur

tur tempore autumnu in vinaceam recentem, postquam botri sunt expressi, sicut iam sæpius in antecedentibus notatum est.

De modo extrahendi Quintam Essentiam absque ullo labore vel expensa. CAP. VII.

Perspeximus illud Vergilianum: Non omnia possumus omnes. Præterea & illud Hesiodi in libello Opera & dies: Nō vni dat cūcta deus &c. Et cū propter nimium laborem, qui semper fastidium & nauseam facit, & propter magnas expensas, quæ in hoc opere egregio nō immerito adhiberi solent, paucos admodum videamus laborare modo prædicto. Statuimus igitur tradere modum breviorē & faciliorem, minusque expensarum egentē. Scio enim per plures esse studiosos huius artis, qui ex ipsa lectione nostri operis possent ab hoc egregio

gio labore ob expēſas abduci. Ideo
 alium modū extrahendi Quintam
 Eſſentiā vini, abſque magno labore
 & expenſa, illis præſcribemus, & eſt
 talis: Cape devino meliori quod in-
 nenire potueris: ſiue ſit albū ſiue ru-
 beū, quod parū ſit dulce, & hoc di-
 ſtillabis per alembicū quatuorvici-
 bus, ſicut cōmuniter fit apud nos a-
 qua ardens, vel aqua vitæ, & ſic po-
 teſt fieri ſæpius: melius foret, vt pro-

batione poſſit
 apparere, ipſū
 ſatis ſupérque
 eſſe diſtillatū,
 ita quòd cū in
 vas argenteum
 vel ſtanneum
 fuerit impoſi-
 tum, quòd in-
 cenſum peni-
 tus aduratur,
 ita

ita vt nulla humiditas in vase remaneat, quia hæc est vera probatio. Et vinū ita distillatū, est accommodatissimū ad hoc opus distillationis circulatoriæ. Hæc ergo materia ita digesta & rectificata, ponatur in hūc pellicanū ansatū, quē nunc vas Hermetis nūcupamus, & habeat in summitate foramen, per quod immittitur & extrahitur materia circulanda. Quum ergo hæc materia ita fuerit in vase bene lutato, & cū luto forti camentato, vt vires materiæ euaporare nō possint, & ex frequentī ascensione & descensione ipsa aqua vitæ in veram Quintam Essentiam conuertetur. Et ipsum vinum ita distillatum, vt supra dictum est, cum habeat omnia quatuor elemēta, tamen per crebram motionem & agitationem, quæ fit propter ascensum & descensum, de corruptibili in quo

Pellicanus ansatus, vel vas Hermetis.

quodammodo incorruptibile trāf-
 irer, cōuertitur. Si ergo videtur per
 crebrum ascensum & descēsum di-
 stillationis impurū à puro, & gros-
 sum à subtili separari, quāto magis
 id contingit in distillatorio, quia
 millies millesies sursum & deorsum
 agitur, quāto magis existimādum
 est putrificari ipsam materiam ele-
 mentatā, & conuerti in substātiā
 inelementatā & corpus incorrupti-
 bile. Igitur quanto cœlū ipsum in-
 corruptibilius est ipsis quatuor ele-
 mentis, tātō magis ipsa Quinta Es-
 sentia incorruptibilior est corpore
 elementato. Quum autem illa subli-
 matio multoties fuerit facta in di-
 stillatorio prædicto, tādē aperia-
 tur forāmē quod est in summitate
 pellicani, & ex ipso pretiosissimo
 & fragrantissimo odore poteris co-
 gnoscere, si sit aliquid ex quatuor
 ele

*Quinta
 Essentia
 incorruptibilis.*

elementis restans in ipsa materia,
 quæ debet conuerti in Quintā Es-
 sentiam. Quia si ad Quintā Essen-
 tiam perfectè venit,exibit ex circu-
 latorio odor fragrantissimus, ita
 pretiosus, vt videamur esse ad cœ-
 lum eleuati ex eius odore & nimia
 dulcedine, & apparet quodāmodo,
 esse fragrantia cœlestis. Et si aliquē
 locū domus secretum intret ille fu-
 mus, adeo replebit totā domum, vt
 nihil suauius, nil amœnius, nil deni-
 que odorātius vnquā sensisse videa-
 ris, ita vt sit mirabile dictu & ferè
 incredibile. Si quoq; ponatur in sū-
 mitate turris, oēs aues ad se attrahet
 quæ circa sunt in viciniis. Si verò
 cōtigerit quòd non ita adoleat, ite-
 rū claudatur pellicanus, & bene lu-
 tetur, & rursus imponatur ad di-
 stillationem circulatoriam tandiu,
 quousq; appareat effecta ipsa Quīta
 Essent

Essentia, siue vt vult Raimundus lib.j. cap.ij. Mercurius vegetabilis, quod semper ex odore supradicto poteris cognoscere. Et non solum habet illum odorem & saporem excellentissimum, sed etiā quandā incorruptibilem incorruptionem circa alias medicinas: & certe nullam habet adustionem in ore, sicut aqua vitæ, neque etiā aliquam humiditatem siue phlegma, quia omnis materia terrestris & elementaris in fundo residet. Et sicut ipsum cœlū est cōpositū ex materia & forma, sic etiā ipsa

*Q. essen-
tia nō est
omnino
incorruptibilis.*

Quinta essentia, & ideo ipsi cœlo cōparatur. Nec tamē est omnis corruptionis expers, quia si esset perfectissima in incorruptione, sine aliquo obstaculo faceret nostra corpora perpetua & æternalia, quod ab ipso omniū creaturarū creatore nō permittitur, quum statuerit nobis

his terminum vitæ, quem præterire non possumus, vt ait Psalmographus, quia teste Seneca, Nihil certius est morte, & nihil incertius hora mortis. Et ideo quum res aliqua in Quintam cōuertitur Essentiam, hoc non est diuinum, sed naturale, *Christiane fit tamen cum adminiculo & iuuamus sermo* mine omnipotentis Dei, sine quo factum est nihil.

De modo facili distillationis circulatoria, & extrahendi Q. Essentiā absque igne. CAP. VIII.

SI in hoc opere excellentissimo omnes expensas, & (quod maximū est) temporis consumptionē, & perditionem subterfugere desyderes, *Duplex via Quinta Essentiā extrahendi absque vllō igne.* serua & hanc viā duplicē extrahendi Quintam Essentiam, poteris hoc facere absque vllō igne vel carbonibus. Prima via est hæc: Accipiatursimus, equinus, & imponatur in

E

quoddam vas magnū & profundū,
 vel in foueam factam ad hoc, & in
 medio fimi ponatur distillatorium
 impletum cū materia distillanda ad
 duas tertias, & tertia pars remaneat
 extra fumum vacua, quia Natura id
 desyderat, vt materia possit habere
 ascensum & descensum, & possit per
 consequens in aquā clarissimā con
 uerti, & hoc fit absque vllō labore
 vel igne: tamen oportet omni heb
 domada renouare fimum, saltē vna
 vice. Et hoc etiam potest fieri in vi
 nacea, vt supra dictum est, dummo
 do accipiatur tempore vindemia,
 statim cū botri in tōrculari expres
 si sunt, & in hoc videbis mirabilem
 operationem. Vel etiam potest fieri
 diebus canicularibus ad solem. Et
 ideo diuina prouidentia æquē pau
 peribus ac diuitibus prouidit, vt
 possint habere modum operationis
 huius

huius artis. Potest etiam extrahi
 Quinta Essentia ex vino turbido,
 immundo, & putrido, dum tamen
 non sit acetosum, quia tunc præsu-
 mendū est, ipsam Quintā Essentiā
 ex tali vino exhalasse, & euaporatā
 esse, vt ait Lullius lib. j. capit. iij. Et
 quanquā vinum sit putridum &
 pessimæ substantiæ, tamen in ipso
 semper remanet Quinta Essentia,
 quod potest ex hoc cognosci: Quū
 enim habes vinū corruptū quod in
 bono loco sit natū, & sit aliquo mo-
 do factum turbidū, aut malè sapo-
 rosum, tamen videmus de eo fieri
 optimā aquam vitæ. Et ideo non est
 reiiciendū tale vinū à pauperibus.
 Licet enim vinum sit imperfectum,
 & aliquo modo corruptum, illius
 tamē Quinta Essentia nullo modo
 est læsa. Alia via extrahēdi Quintā
 Essentiā absq; vlllo labore vel igne

*Ex omni
 vino, im-
 mundifica-
 to etiā,
 sed nō ace-
 to, o, pōt
 extrahi
 Q. Essen.*

*Secunda
 via extra-
 hendi Q.
 Essentiā
 absque
 igne.*

est hæc. Recipe nobilissimã aquam
vitæ, quã poteris reperire, ponatur
in vitrum cum collo longo, habente
in summitate foramen, quod debet
claudi, & lutari cum tali cæra,
vt infrà docebitur. Vertatur vitrũ,
& cum collo imponatur in finem,
sicut supra multoties est dictum, ita
quòd grossities materiæ resideat in
fundo ipsius distillatorij, & quum
aliquandiu longo tempore fuerit
in fimo sepultũ, denuo extrahatur
ab ipso leniter, in forma, sicut est
impositum, cuius forma est hæc.

Tunc

Tunc videbis
separationem
puri ab impu-
ro, & subtilis
à grosso, & o-
mnis materia
grossa erit cir-
ca collū vitri,
Recipe ergo
stillū ferreum
subtilē & acu-
tum, infigatur ab inferius in cāram,
vsq; quō sit perforata vsq; ad aquā.
Postea extrahe stillū illum, & exhibe
grossities materiæ terrestres, quæ in
collo distillatorij residebat. Et post
quā totā diuiseris vsq; ad subtili-
tatē Qu. Essen. vertatur distillato-
riū cū digito obstrusum, & residuū
quod in vitro pmanet, est ipsa Qu.
essentia. Sed tamen non est ita præ-
cipua. Et 3.

ciosa, sicut illa de qua supra diximus. Simili modo pōt capi aqua ardēs, in vitrū posita, directē vt nō verratur, & ita sepeliatur in fimo per aliquod tēpus. Postea coletur materia grossa, quę residebit in fundo, à subtiliori pmanēte circa collū vasis, tamē etiā non est ita efficax sicut prima. Attrahit tñ omnes virtutes herbarū, & aliarū materierū, & ideo nō est omnino vilipēdēda. Reperiūtur etiā multò faciliores vię pro inopibus & pauperibus, qui non possunt oleū & operā huic operi semper impēdere. Sed tñ piē consulo, vt primā viā secteris, quū sit optima & excellentissima, & sit paruo admodū labore, & pauco argēto. Nec te pigeat parū in hoc tēpus terere, & aliquatū nūmotum elargiri. Inuenies etenī, quū fuerit perfecta, millenariū fœnus in ipsa.

Si

Si autem volueris extrahere Quintam ^{Quinta es} Essentiam de dolio vini tempo ^{sentia ex} re autumnii, dum adhuc est nouum, ^{muſto.} & in vase bulliens. Quum ergo volueris spiritus educere ex ipso dolio, absque omni detrimento vini, fac fieri ex duro & robusto ligno, valde sicco canale vnum in magnitudine brachij, & fac pari modo fieri colatorium amplum, quod ab interius & ab inferius habeat grossitudinem pollicis, vel paulò plus, & habeat longitudinem duarum palmarum. Intrudatur ergo cannale prædictum in dolum eo modo, vt non sit possibile ipsum facile amoueri, & vas ipsum vndiq; obturetur meliori via qua poteris. Et cum omnia fuerint bene obturata & clausa, pone tres aut quatuor calamos stramineos circa ipsum canale, quia si non ita faceres, totum vinum à dolio sece-

deret & emanaret, & super canale
imponatur alembicus, & omnia cū
linto optimè circumuoluantur,
postea cum luto sapientiæ lutentur,
& de alia parte vasis pones recepta-
culum, & sinas ita stare, donec vinū
sit defecatum & depuratum, & o-
mnes spiritus in receptaculū trans-
ibunt, & hoc fit absque vllō nocu-
mento vini.

Vas circula-
torium
Hermetis.

hæc.

Forma autē
vasis hæc est.

Postquā ve-
rò omnes spiri-
tus fuerint col-
lecti, mittatur
in distillato-
rium siue in
circulatorium
Hermetis. Cu-
ius figura est

Me

Doliū pro
Q. Essen-
tia e mus-
sto extra-
henda.

Melius tamen foret, quòd do-
lium sepeliretur in vinaceis, sed
oportet carnale esse ita longum, vt
extra finem appareat, super quod
ponatur alembicus cum receptacu-
lo, nullo modo vinaceam attingen-
te. Et cū ita vna vel alia via spiritus
collegeris in receptaculo, ponantur
in pellicanum, & distillētur circula-
toriè, omni modo & via vt suprà.

E 5

De modo extrahendi Quintam Essentiam à quatuor elementis, ad resol- uendū in ea solem pro auro potabili.

CAPVT IX.

Dictum est superius satis, quid sit ipsa Quinta Essentia, & cuius sit operationis, quomodoque extrahatur à materia sua, et modus extrahēdi æquē pro pauperibus ac diuitibus, & cū qua nō solū vires auri, argēti, æris, & aliorū metallo- rum, sed etiā lapidū pretiosorum & herbarū elici solent, dum in eam immergūtur. Sed tamē non ignoro, quāmplures studiosos, vltra progre- di desyderare, cogor itaq; referre, quod ex frequētiōri lectione, expe-
Experien-
tia rerum
magistra.
 rientiaque, quę rerum est magistra, cōsecutus sum, scilicet modum ex- trahendi Quintā Essentiam ex vi- no, in qua quidem aurum, argen- tum, margaritæ, & lapides pretiosi, aliāq

aliaque metalla dissolui possunt, ad
 faciendum aurum potabile, quod
 tamen magis congruit Artistis, qui
 Alchymia riuulos scrutantur, quam
 medicis. Et licet multi sint veterum
 scriptores, qui doceant modum ex-
 trahendi Quintam Essentiam vini,
 per separationem quatuor elemento-
 rum, ita quod in vnam redigantur
 substantiam & esse, quod quidem ita
 subtiliatum, & tanquam ab humori-
 bus & omni superfluitate quatuor
 elementorum extractum, dici potest
 Quinta Essentia, ad resolutionem So-
 lis. Per hanc ergo non solum poteri-
 mus ipsum resolvere, sed etiam om-
 nes eius vires extrahere, ita quod
 possit ingredi aurum potabile. Sed
 certe quicumque penitus materiam per-
 spexerit, potius Alchymia quam Me-
 dicina conuenire iudicabit. Verum
 non nego, veteres quamplurimos in-
 uenisse

*Ex Quinta
Essen-
tia non fit
aurum.*

*Antimo-
nio proba-
tur auri
falsus co-
lor.*

uenisse modos huiusmodi, ad dissol-
uendum Solē, magis tamen aptaue-
runt ad Alchimiā quā ad Medi-
cinam. Hac ergo arte multi sunt de-
cepti, putantes fieri aurum ex tali
Quinta Essentia. Et quanquam in
multis sit constans, & habeat pon-
dus, nitorem, & clangorem auri, ta-
men nostro tempore id vera proba-
tione falsum esse diiudicatur, quū
in tenuissimas laminas minutim
malleetur, & in aqua forti cum aliis
metallis resolutū fuerit, vel etiam
per Antimonium (quod vltimum
auri est supplicium) probetur, unde
fictus & peregrinus color ad vn-
guem dignoscitur. Ideoque Arnol-
dus de Villa Noua ait: Vinū in quo
lamina auri quadragies aut quin-
quagesies extincta fuerit, apud quos-
dā loco auri potabilis habetur. Vn-
de etiam Ioannes de Rupe scissa ait:
Quòd

Quòd melius fieret id vinum extin-
 ctionis laminarum auri, si ipsum au-
 rum fuisset calcinatum, & in pulue-
 rem subtilissimum redactum, vel
 quòd laminetur tenuissimè, & post
 eà in parua frustra sciendatur, quia
 ex ipso facilius virtus extrahere-
 tur, si sit ita minutim scissum, quàm
 si sit laminatum. Sit tamè aurum na-
 turale mineralibus terræ repertum,
 nò quòd humana subtilitate & in-
 dustria sit factum. Hoc enim virtu-
 tem nullam habet ad conseruandū
 vitam humanam, sed magis est dece-
 ptio & obfuscatio oculorum. Quis
 enim Alchymistarum audeat se ia-
 ctare, aurum vnquàm absque mate-
 ria venenosa (quæ est Mercurius)
 composuisse? Et ideo reuerà hoc Al-
 chymistarum, licet colorem veri au-
 ri habeat, formam etiam ac clango-
 rem & pondus, tamen non habet
 virt

℥

Alchimis-
 co non, sed
 naturali
 auro inest
 virtus con-
 seruandi
 vitam hu-
 manam.

virtutem sicut aurum minerale. Talis ergo Essentia vini potest ab ipso vino optimè extrahi, secundum opinionem & doctrinā veterū. Quorum ego viam (omissis aliis verborum ambagibus) enarrabo. Accipe aurū, & mallea subtilissimè ad resoluendum in formam potabilem coloris auri. Quo per se, aut etiam aliis medicinis appositus, poterimus vti, vt infrā docebitur. Quamquam etiam sit alia via, reperta ad resoluendum aurum cum aqua forti, aut cum aceto distillato, aut per urinam humanam distillatam, de quibus loqui non conuenit in loco medicinæ, quum magis sint corrosiua naturæ quàm salubria. Et quamquam possit huic materiæ acutæ aliquid adimi, vt quidam volunt, tamen non est securū, & non bene credibile. Et si fieri posset, nollem tamen

Dissolutio cū aqua forti non est melior dissolutio: sed potius calcinatio ipsius metalli.

tamen eo vti. Philosophi enim nostri dicunt: inter duo dubia certius esse eligendum, & incertius fugiendum. Eā ob causam monstrabimus faciliorem & subtiliorē viam separandi Qu. Essentiam à quatuor elementis, & in vñ esse digerendi, per acuitatem quæ in ipsa est mixta, cū subtilitate, per quam aurū & argentum, & alia metalla possunt resolui. Etiam extrahendi virtutem ex ipsa, vt in formam potabilem, aquæ similem reduci possit, per quam acuitatem ipsa metalla resoluuntur, & per nihil aliud, dum quatuor elementa nondum sint separata, & terra ipsa calcinata, siue per adustionem facta & versa in salem, calcem, vel cinerem, in forma cuiusdam lapidis, dicti ab aliquibus antiquorum, Lapis Philosophorum. Et viæ sunt duæ. De communiore aliquid factū, cum

disc

*Diæ viæ
separandi
Q. Essen-
tia à qua-
tuor ele-
mentis.*

discretionem extrahitur de vino supra dicto, in quo est magnus labor. Taceo (sicut prius docui) ipsam subtilem substantiam tanquam animam, à grosso, hoc est, ab ipso corpore segregatam, per suam subtilitatem rem aliquā subtilem subtiliorem posse facere & penetrare, per quod vires & efficacia eius mirum in modum multiplicatur. In tali ergo Essentia potest extrahi virtus cuiuslibet rei, sicut Solis, Lunæ, & aliorum metallorum, margaritarū, lapidum pretiosorum, herbarum & cætera id genus alia, sed non potest dissolui aurum. Alia autem via est, quod separando ab ipsa Quinta Essentia aërem, ignem, aquā, & terram, postea apponendo per calcinationem terræ aliis qualitatibus, & in vnum sublimando, per crebram distillationem circularem, & digestionem

stionem potest dissolui aurum. Modum autem faciendi talem Essentiam, duplici via intelliges. Primò quæ & qua via separanda sint quatuor Elementa, & quomodo iterum possint in vnum corpus redigi. Et hoc modo secundum quosdam lapis Philosophicus videtur compositus, & per eius latentem & occultam vim omnia mineralia metalla possunt resolui, ad tingendum, colorandum, & coagulandum Solem & Lunam, & alia. Secundò quomodo sit separanda terra, extracta Quinta Essentia, per quam virtus terræ elicitur, & per quam etiam potest resolui aurum vel argētum, & alia metalla, & possunt redigi in formam & substantialem potum, humanæ vitæ conseruatium & restauratium.

*Lapis philosophicus
omnia mineralia
metalla
resoluit.*

F

*Aliud balneum Maria, differens ab eo de
quo supradictum est.*

Quo

*Quomodo fiat Quinta Essentia
ad resoluendum Solem pro tin-
cturis.*

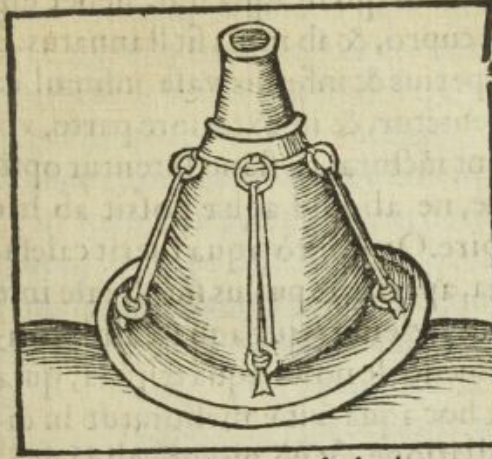
CAPVT X.

REcipe ergo de vino rubeo me-
liori, quod inuenire poteris, &
quod nullo modo sit sophisticatū,
vt supra diximus, & distilletur per
tres vices in furno tali. Hæc autem
fornax ab aliquibus appellatur Bal-
neum Mariæ. Est tamē differēs ab <sup>Aliud bal-
neum Ma-
riæ.</sup> eo de quo suprà dictum est. Quare
suprema pars, idest, alēbicus, qui re-
cipit spiritus, & ipsos reddit, debet
stare in aqua tepida, & debet per
ipsam aquam regi, ita vt vinum di-
stillandum eò minus aliquam com-
plexionem igneā amplectatur, quæ
per multas & varias distillationes
difficilimè abstraheretur, & magis
per consequens est nociuum quàm
proficuum humanæ naturæ. Sicut

F 2

apertè videre poteris ipsum canna-
 le distillatorij, in quo est vinum,
 transgredi & transire per ipsam
 aquam tepidam. Sed aliud balneum
 Mariæ, de quo suprà est dictum, ha-
 bet infimam fornacis partem sicut
 caldare, in quo debent poni omnia
 vasa, & instrumenta distillatoria
 cum aqua, & superior pars, quæ est
 alembicus, in nulla aqua debet sta-
 re, sed propriè ipsa cucurbita, in
 qua est vinum, quod debet distilla-
 ri, & hoc est balneum Mariæ. Et
 quando cūque in primo balneo cal-
 daris aliquid est distillandum, adhi-
 benda est opera, vt habeantur disci
 siue circuli plumbei magni & par-
 ui, super quibus ipsa vitra debent
 ligari, ne ex calefactione aquæ bal-
 nei hinc inde agitentur & rumpan-
 tur, cuius forma hæc est.

Et

*Istud vas
debet esse
de cupro.*

Et nota, quòd in tali balneo cal-
dare debet esse immuratum & in la-
tere fornacis habeat longum canna-
le de cupro vel ferro, in quod inii-
ciantur carbones, qui debent esse
subtus caldare ignescētes, vel quod
calor ipse carbonū reuerberet con-
tra caldare, quia in ipso cannali non
possunt aduri, ea ex causa, quòd
ea sunt foramina in fornace, & etiā
propter clausionem cannalis. Item

F 3

alēbicus qui in aqua stat, debet esse de cupro, & ab intus sit stannatus. Et superius & inferius vasa insimul cæmentētur, & in exteriori parte, vbi sunt iūcturæ, cū stāno lutentur optimè, ne aliquid aquæ possit ab hac abire. Quū verò aqua fuerit calefacta, aperiatur pullus siue lixale inferius, & emittatur aqua calida, imponēdo de nouo aquā frigidā, quia ex hoc aqua vitæ melioratur in distillatione, & eò minus calidā & igneā naturā ad se attrahit. Instrumētū verò vel vas in quo aqua cōtinetur, debet esse de cupro vel auricalco, & sit latū in modū vnus palmæ, vel paulò plus, & in medio habeat foramen, & circuitus qui est ab extra, sit latus & spissus duobus digitis, & ponatur super ipsum caldare quod est in fornace, & foramē caldaris non sit maius ipso foramine, quod in distillatorio est, & omnia

bene lutentur cum luto sapientiæ,
vel cum luto immixtis lanis, quæ à
tonforibus panni reiciuntur. Quū
ergo vinum tuum ita in caldare im-
posueris, omnia lutata & camenta-
ta in loco suo permaneant, donec
tantum de vino distillaueris, quan-
tum tibi suffecerit vel libuerit, quia

si tolleres ali-
qua, maiorem
haberes poenā
restruendi, si
forsan non sa-
tis vini habe-
res, & ideò in
caldare infe-
riori est lixa-
le, p quod de-
bet emitti a-
qua, quū vinū
fuerit, distillatū. Et quum nō fuerit
plus efficaciar in ipso vino, aliud

F 4

debet imponi à parte suprema, vbi est paruū forame, in quod immittatur colatoriū, per quod implebitur distillatoriū. Deinde oprime claudatur, vt nullus vapor possit exhalare, & claudatur instrumēto stāneo.

Et lutetur cum luto facto ex crinibus. Et scias, quòd pauca tales fornaces reperiuntur apud Artistas nostros. Quum ergo omne vinum tuum distillaueris, reseruandum est phlegma, quia infrà de eo dicitur. Ipsum verò vinum ita distillatum, iterum ponatur in balneo, de quo in principio diximus, vel fiat in furno accidioso per arenam. Cuius forma depingetur.

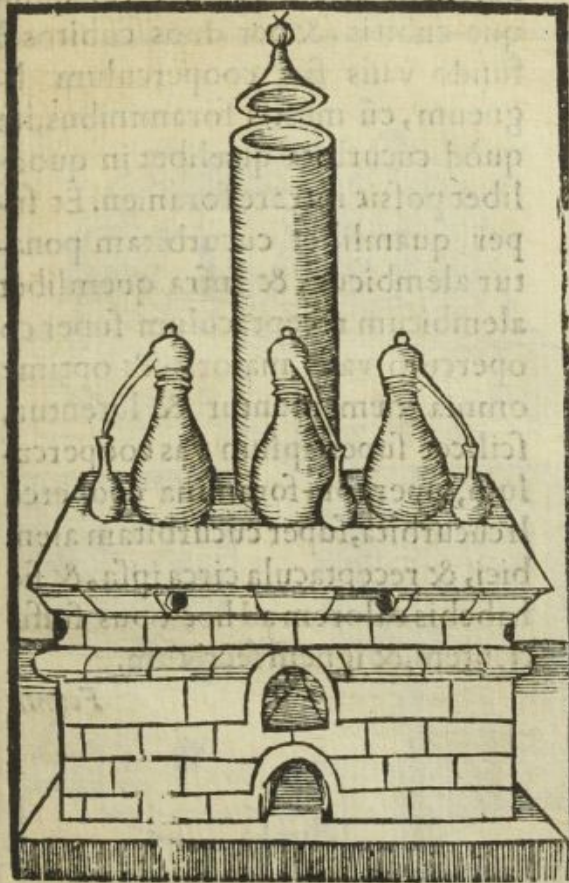
Si autem non velis ponere in furno accidiæ, ponatur in balneo, vbi sint multa vasa distillatoria simul, & quodlibet sit positum in circulo suo. Omnes verò circuli in vno annulo siue tripode complectantur. Et
bal

balneum sit ita factum, quod fornax fiat in inferiore parte alicuius ^{Quod firmus et balneum non ponenda in domo} domus, & sit lata, sicut sextarium, vel sicut tres quartæ unius vlnæ, & fiat ex cupro cooperculum. Locus ^{ma} verò ubi carbones debent iniici, sit factus ex lateribus muralibus, undiqueque optimè lutando in spissitudine duorum vel triū digitorum. Et cooperculū sit ita factum, ut cum clausum sit, calor ipse, qui ad id ascendit, possit iterum regredi usque ad pedem fornacis, & optimè claudatur ubique, ut calorem conceptum non possit facile amittere. Hoc ergo cannale sit supra fornacem, & infra cannale sit craticula per palmam unam, ita ut cineres possint dilabi in fundū. Fornax ^{Fornax} verò debet esse quadrata, & in quodlibet ^{debet esse quadrata} quatuor angulorum habeat foramen siue spiraculum, per quod

F 5

fumus possit exire. Et ipsum can-
 nale habeat fenestram distātem ab
 ipsa fornace per vnā palmam, per
 quam fenestram carbones debent
 iniici, & semper optimè claudatur
 cum aliquo instrumento, ad hoc fa-
 cto, quod debet esse ita spissum, si-
 cut est ipsum cannale. Ignis verò
 semper moderetur & temperetur
 per ipsa quatuor foramina angula-
 ria, cum aliquibus registris obstru-
 foriis ad hoc aptis & idoneis, & ita
 calor per cannale transibit vsque
 ad cooperculum cupreū, & nemo
 sciet vnde ille ignis possit venire.
 Et fiat vas ligneū in magnitudine
 & circumferentia rotæ currus, vt
 ipsum cooperculum cupreum peni-
 tus circūdet. In quo vase debet im-
 poni aqua, ita vt ipsum coopercu-
 lum totum stet in vase aqua pleno
 vsque ad mediā partem vasis. Vas
 autem

Furnus accidia.

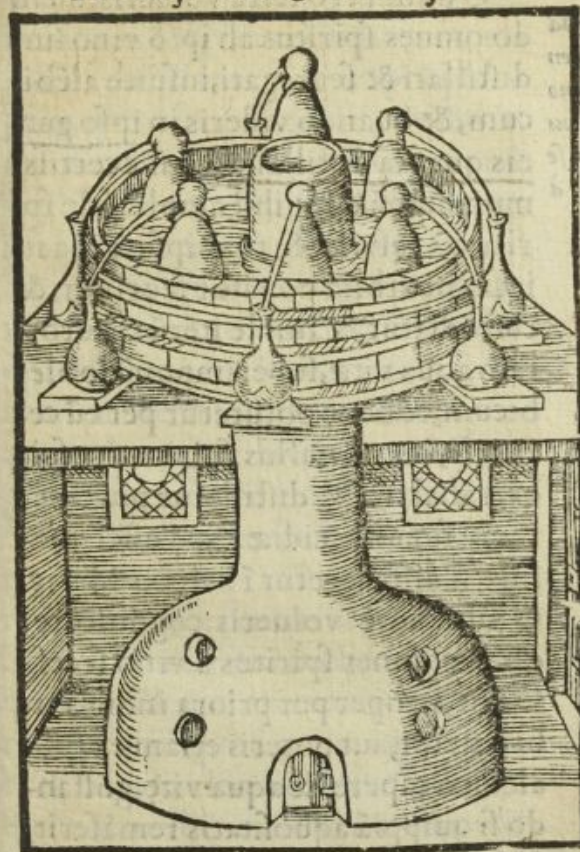
Furnus
accidia.

aut

autem sit altum quatuor vel quinque cubitis, & per duos cubitos à fundo vasis fiat cooperculum ligneum, cū multis foraminibus, ita quòd cucurbita quælibet in quodlibet possit intrare foramen. Et super quamlibet cucurbitam ponatur alembicus, & infra quemlibet alembicum receptaculum super cooperculo vasis maioris, & optimè omnia cæmententur & lutentur, scilicet super ipsum vas cooperculum, super ipsa foramina cooperculi cucurbita, super cucurbitam alembici, & receptacula circa ipsa, & sic habebis calorem ad hoc opus sufficientem, & ignem secretum.

Fornia

Fur
nus
bal
nei
ma
ria.

Quin

Nota ad
cognoscen
dū quomo
do spiritus
fuerint se
parati à
vino.

Quum verò scire volueris, quan
do omnes spiritus ab ipso vino sint
distillati & segregati, inspice alēbi
cum, & quando videris in ipso gut
tas quasdam distillantes, tunc certissi
mum signū est, nihil amplius de spi
ritibus restare, & tunc ipsa aqua in
ipsa cucurbita ponatur seorsum, &
custodiatur, & imple iterū cucurbi
tam aqua vitæ, superimponēdo alē
bicum, & bene obturetur per eū ce
ra tali, ita ut nullus spiritus possit
extrahere, & distilletur per cine
res in furno accidiæ. Sed esset me
lius, si distillaretur ī balneo Mariæ.
Quum autē volueris cognoscere,
quādo omnes spiritus à vino seces
serint, semper per priora indicia ti
bi patebit, aut poteris etiam ex ipso
alēbico capere de aqua vitæ, gustan
do si quippiā aquositate remāserit,
& hoc est certius certo. Quando
itaq

itaq; secūdum nostrā doctrinā hoc
 in balneo Mariæ vel in furno acci-
 diæ ita distillaueris, cape ipsū phle-
 gma, quod in ipsis distillatorijs re-
 mansit, & distilletur octo aut nouē
 vicibus, omni vice phlegma rema-
 nēs, cū priori coniungendo, & hoc
 fiat toties, quousq; ipsa aqua vitæ
 in igneā substantiam cōuertatur, ita
 quod si ex ipsa madesiat pannus, &
 accēsus fuerit, quod statim cū ipsa
 aqua cōburatur. Si etiā vnā solam
 guttā olei oliuarū imiseris, statim
 in fundū mergetur, & nunquā ulte-
 rius ascendet, quātūuis ipsum vas
 moueatur & cōcutiatur, & ita ha-
 bes Quintā Essentiam ipsius vini, à
 quatuor Elementis separatā. Et no-
 ta præcipuè, quod omnes rimæ cir-
 ca & circum alembicū & alia vasa,
 quamquam bene obturatæ sint cū
 terra virginea, hoc est, argilla, non
 tamen

tamen debes cessare inuoluere cum
tribus vel quatuor pannis lintheis,
quia quanto melius claudūtur, tan-
to minus euaporāt. Nota etiā, quòd
quando primū ipsa aqua vitæ im-
ponitur, de decem cantharis nō di-
stillabis nisi vnum vel alterum se-
mis, & omne residuum quod in cal-
dari permanet, nullius est valoris,
nullāque penitus habet virtutē, &
dicitur ipsum phlegma, id est, ipsa
aqua, ex qua cōponitur aēr, ignis, &
terra. Ita distillabis cantharos sexa-
ginta, & ex prima distillatione vix
habebis septem cātharos, in secūda
verò vix quinq; In tertia vix duos
vel tres, & ita quanto plus distilla-
ueris, tantò minus habebis, & quod
in vltimo erit distillatum, id erit pu-
rissimum, subtilissimū, et optimū
ad aurum potabile componendū, in
qua etiam poteris soluere Solem

De auro
potabili
componen-
do, & sol-
uendo sole.

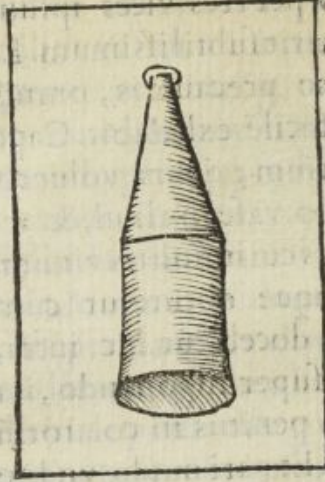
Quum

Quum verò per tres vices ipsum
dittillaueris, erit subtilissimum. Et
ideo nisi bene precaueris, omnis
virtus ipsius facile exhalabit. Cape
ergo colatorium, quum volueris
mittere de vno vase in aliud, & im-
ponatur in vas cui immittis vinum,
& circumquaque obturetur cum
cera tali, vt docebitur hic infra,
& aliud vas superimponendo, ita
quod collum penitus in colatoriū
præcipitetur. Et pari modo vndiq;
lutabis collum colatorij. Et hoc fa-
cto sinas vinum in aliud vas de suo
fluere, & minus exhalabit virtus.
Sit autem colatorium in longitudi-
ne vnus palmi.

Modus verò faciendi ceram ad
lutandum est talis. Recipe resinæ pi- *Cera pro*
ni libras duas, fundatur in vas ter- *lutando*
reum, ab intus bene vitreatū. Post- *sic fit.*
quàm autem ita erit, habeas alium

G

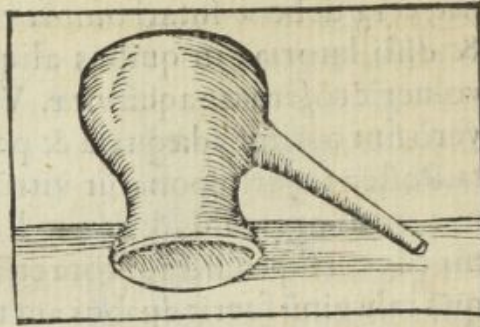
Confectio
cere ad
lutandum
vasa.

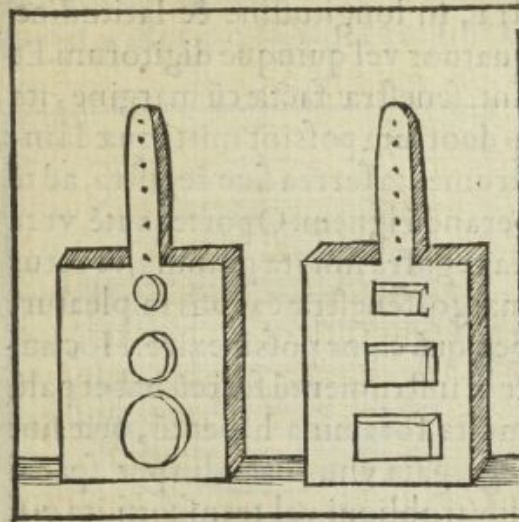
cacabū vel vr-
ceū terreū, in
quo sit aqua
limpida et sup
vrceo impo-
natur de stramine. Postea
funde super
hoc stramen
ipsam resinā
in aliū vrceū,
& omnis im-
puritas eius residebit in stramine.
Si verò videris ipsam non satis esse
depuratam, recipias ceræ virginæ
libram semis, olei oliuarū duo aut
tria cochlearia, vel si oleo carueris,
fume tantum de butyro, fundantur
misceanturq; oīa simul. Postea agi-
tetur cū spatula parua ad tēpus, do-
nec frigescat, postea manu operabe-
ris, & ipsam omnino parabis, & cū
hac

hac cera debent lutari omnia vasa
& distillatoria, in quibus aliquis
voluerit cōseruare aquā vitæ. Vasa
verò sint optimè adæquata & poli-
ta. Postea superimponatur vitrū te-
nue quasi operculū, & denuo lute-
tur cū cera supradicta. Nota etiā q̃
quū tale vinū fuerit duabus aut tri-
bus vicibus distillatū, poteris acci-
pere spōgiā subtilē, quæ debet scin-
di in frusta, ita magna, q̃ ab omni
parte possint attingere cucurbitam
in parte superiori, & debet alligari
prædicta cū tribus vel quatuor funi-
culis extra eminētibus, quando su-
perimposueris alembicū, ita q̃ spō-
gia non possit in fundū distillatorij
cadere: & intingatur in oleū oliuæ,
& parū iterū exprimatur, ne fortè
ipsum oleū in cucurbitā incideret,
& cū ipsa materia distillāda misce-
retur, & alembico superimposito

claudatur cum cera præfata, & ipsi
spiritus optime per hanc spongiam
distillabuntur, et ipsum phlegma p
hoc non transibit causa olei. Et hoc
modo plus in vna distillatione ope
raberis, quàm in tribus aliis. Alem
bicus tamen sit factus absque du
plici margine, sicut sunt alembici
cæci, excepto saltem quòd non ha
bent rostra sicut illi. Poteris etiam
facere capellas siue sedilia quatuor,
ita vt in quolibet stet vna cucur
bita, in qua ponatur materia distil
landa, scilicet vinum ipsum ita di
stilla

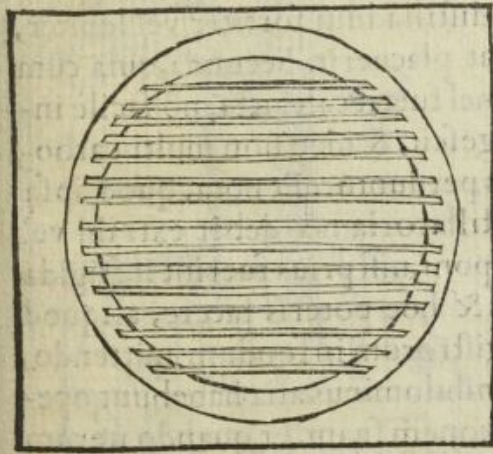
Regi=
stra ad
temperan
dū ignē.

distillatum, vt supra dictum est,
& ita breuius & facilius ad opta-
tum effectum poteris peruenire.
Cânale verò quod in medio est, nō
sit altius quàm est ipsa fornax, &
potest fieri ipsum cannale quadra-
tum de lateribus non coctis. Et in-
tra quemlibet angulum fiat fene-

G 3

stra, in longitudine & latitudine
 quatuor vel quinque digitorum. Et
 sint fenestra facta cū margine, ita
 q̄ deorsum possint mitti quædā in-
 strumenta ferrea siue registra, ad tē-
 perandū ignem. Oportet autē vt ta-
 lia registra sint ita grandia, vt totus
 margo fenestræ ex ipsis impleatur,
 per quā calor possit exire. Hoc au-
 tem instrumentū ferreū habet palū
 multa foramina habentē, quæ sint
 segregata vnum ab alio per spaciū
 digiti obliqui vel transuersi, ita q̄ si
 magnum & ingentē volueris habere
 calorem, ipsum ferrum suspenda-
 tur altius, & in foramine inferiori
 ponatur restaculū. Si verò desydes
 res ad opus exiguum calorē, ferrū
 suspensum demittatur ab alto, quā-
 tum volueris. Forma autem dicto-
 rum registrarū est hæc. Subtus au-
 tem cannale sit craticula, super quā
 carbo

carbones ponantur, cuius forma sequitur. Poteris etiā habere registra

Craticu-
la supra
quam po-
nēdi sunt
carbones.

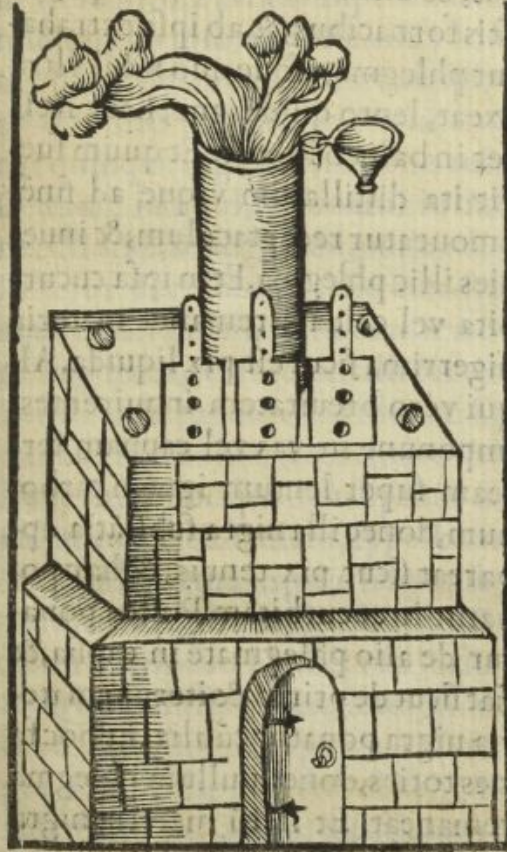
facta, quæ habeāt tria, vel quatuor
foramina, vel plura, ita quòd altius
sit minimū, & inferius sit maximū.
Et quanto magis leuabis registra,
tanto magis habebis de calore, &
sic poteris facere ignem parū, vel
magnum, ad libitum tuum.

G 4

Hæc fornax est facta ob duas causas. Prima, quia in ipso poteris facere parum vel magnum ignem ad distillandum fortiter vel leniter, sicut placuerit. Secunda, quia cum semel fuerit calefacta, non facile infrigescit, & ideo non multi carbonēs perduntur. Et nota, quod ipsa distillatoria non debet extrahi vel imponi, nisi prius fuerint infrigidata, & hoc poteris facere, aliquod registorum infundum mittendo, & nihilominus alia habebunt operationem suam. Et quando iterum imposueris vas plenum aqua vitæ: ignem ad placitum tuum reges, donec sufficiētiam materiæ habueris.

Quomodo debent separari quatuor Elementa. Quatuor autem Elementa debent ita separari: Accipiantur omnes aquæ prædictæ, simul congestæ, & ponantur in caldare primæ fornacis, vel in magnam cucurbitam. Si
autem

autem non posses habere magnam

Forma
fornacis
ad separā
dum qua
tuor Ele=
menta.

Gs

cucurbitam, ponatur in plures par-
uas, & distilletur in vna ex prædi-
ctis fornacibus, & ab ipsa extraha-
tur phlegma, vsque quò nihil ultra
exeat, lento quidē igne, sicut si ef-
set in balneo Mariæ. Et quum fue-
rit ita distillatum vsque ad finē,
amoueatur receptaculum, & inue-
nies illic phlegma. Et in ipsa cucur-
bita vel caldari remanet materia
nigerrima sicut est pix liquida. Ali-
qui vero breuitatem inquirentes,
imponunt in vas vel capsiam fer-
ream super lentum ignem carbo-
num, donec illa nigra substantia ap-
pareat sicut pix tenuis, & hæc po-
natur in cucurbitam. Postea pona-
tur de alio phlegmate in capsia, &
fiat sicut de prima, & iterum mate-
ria nigra ponatur cū alia. Et hoc fa-
cies toties, donec nullum phlegma
remaneat. Et iterū materia nigra
pona

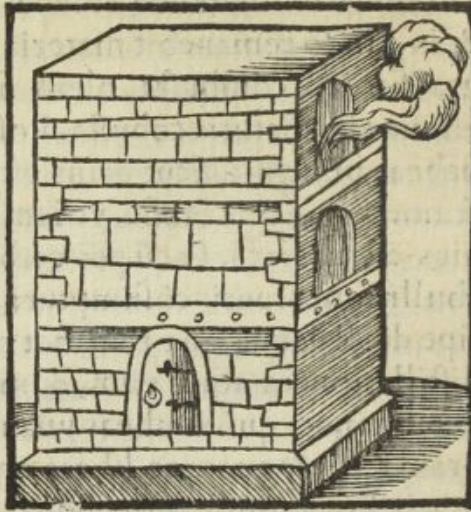
ponatur in cucurbitam, & ponatur
 in arenam, & extrahe superfluā hu-
 miditatē ab ipsa, & postea infunde
 Quintā Essentiā quā prius ab ipso
 abstraxisti, ī spissitudine quatuor
 aut quinque digitorū, & bene mi-
 sceantur insimul, & ponatur in bal-
 neo Mariæ, ad digerēdū, postea di-
 stilletur per alēbicum. Et cum ita
 aqua fuerit distillata, fundatur ite-
 rū sup feces, & iterū distilletur, &
 iterū digeratur atq; distilletur. Et
 quanto sæpius hoc feceris, tāto me-
 lius erit. Et hoc quod in septima di-
 stillatione est distillatū, appellatur *sāguis hū-
 manus est
 ipse aēr.*
 sanguis humanus, quē Alchymistę
 maxime inquirunt, & est ipse aēr.
 Et ita habes duo Elemēta in virtu-
 te Quintę Essentię exaltata, q̄ sūt
 aēr et aqua. postea cape materiā ni-
 grā, de qua supra dictū est, q̄ in di-
 stillatorio remāsīt, & distilletur in
 arena

In qua
 Q. Essen-
 tia pos-
 sunt resol-
 ui omnia
 metalla,
 & aurū.

arena per alembicū, & ab ipsa sepa-
 ra oleum suū, qui est ignis. Et qñ nil
 in ea remanebit, seruabis hoc oleū
 segregatim, & in fundo cucurbitæ
 inuenies materiam nigram, siccam,
 quæ est ipsa terra. Ex qua potest fie-
 ri fermētatio, ad vniendā & acuen-
 dam Quintam Essentiam. Et in ea
 Quinta Essentia potest resolui au-
 rū & omnia alia metalla. Et quan-
 do videris in alēbico guttas distil-
 lantes, sicut est clarum oleum, tunc
 remoueaturn receptaculum, & ma-
 ius ante ponatur (sicut si velis face-
 re aquam fortem) causa spirituum,
 qui in ipsum intrāt, & non fiat ignis
 magnus per horas vigintiquatuor:
 quia illa nigra materia ascēderet in
 alembicum, & de ipso transfret in
 receptaculum. Vltimo autē quum
 nihil plus de oleo apparebit, ignis
 magis est augmētandus, donec gut-
 tā om

tā omnes ex alembico recesserint,
 & in fundo remanebit materia ni-
 gra, sicca, & combusta, olens sicut
 aliqua alia materia cōbusta. Postea
 habeas phlegma, sicut prius est di-
 ctum, & ponas in capsiā, vt iam sæ-
 pius est narratū. Et cū per crebras
 ebullitiones fuerit cōsumptum, re-
 cipe de illa aqua, quæ remanet post
 distillationem aquæ vitæ, dum est
 depurata, ita quòd habeas vnam li-
 bram fecū, & quatuor libras aquæ
 prædictæ, & misceantur bene insi-
 mul, & ponantur in vrceū vitreatū
 de terra, & quum feces per quietē
 in fundum secesserint, coletur, &
 super feces iterum superimponan-
 tur quatuor libræ de aqua prædi-
 ctā. Et hoc fac toties, vt omnis fœ-
 tor ex illa materia nigra recedat.
 Et nisi hoc ita feceris, oleū & ope-
 ram perdes. Quia nisi ita superin-
 fude

Furnus
calcinatio
nis.

fuderis Quintam essentiã, & rursus
ab ea distillaueris, sicut supra dictũ
est, nihil omnino valebit. Terram
autẽ nigram sic lotam & purificatã
desiccabis, & fac puluerẽ subtilissi-
mum, & immisce cũ duobus elemẽ-
tis prædictis rectificatis, scilicet
aqua & aëre, quæ prius sanguinem
humanũ appellauimus, & ponatur
in bal

in balneum Mariæ per tres dies, & tres noctes, vel paulò plus, postea iterum distilletur, & aqua quæ venit ex hac distillatione, dicitur Aqua ignea rectificata. Et ita habes tria elementa exaltata in virtute Quintæ Essentiæ. Post hoc cape illam materiam nigram, & redigatur, comburendo in furno reuerberationis vel calcinationis in cinerem, habentem albedinem calcis. Non tamen semper fit ita alba, quia aliquando retinet de rubedine, sicut est rubedo ipsius combustionis. Sed ignis in furno reuerberationis aliquando non est satis validus, ideoque ad vitandum magnum laborem, & multas expensas, pones hanc materiam in ollam novam terream, et cooperiatur cooperculo, & lutetur optimè luto sapientiæ, vel luto facto ex lanis, quas tōsores pāni abiiciunt, & ponatur in fornace calcis optimè

cale

Nota bonum modum calcinationis.

calefacta, & ipsam in tali furno calcinabis per tantū spaciū, in quo possit aduri calx. Et hoc cōmuniter fit in Germania ab aliquibus, in spacio duodecim vel quatuordecim dierū, continuè faciendo ignē, sicut fit, ad faciendā calcē. Post hoc, quando ex fornace calcis fuerit exēpta, eò meliūs poteris ipsam calcinare in furno reuerberatiōis. Et si prius fecisses, antequā in fornacem calcis cōstituissem lōgo tēpore nō potuisset calcinari. Si verò prima vice nō erit satis vsta in fornace calcis, iterū imponatur in eandē. Et quū fuerit satis vsta, misce cum ea aquam igneā, de qua locuti sumus, & sinas stare per tres dies, & totidē noctes in balneo Mariæ. Postea iterum distilletur. Et hoc fiat septies, & toties calcinetur in furno reuerberationis. Quāque ita septies distilla

Aqua
igneā.

distillata, & toties recalcinata fuerit (quod ex eo poteris considerare, quando acceperis de hac terra, & posueris ad aërem & feceris sicari, & postea superinfuderis tres aut quatuor guttas aquæ prædictæ, si non resoluitur) tunc habes certissimum indicium, ipsam satis esse præparatam. Si verò soluitur, iterum debet calcinari, & reuerberari, & dissolui in balneo Mariæ sicut dictum est. Et hoc fiat toties, donec terra non ultra solvatur, & tunc erit verè præparata, & appellatur Aqua vitæ propter quod ab ea, & per ipsam resoluitur & subtiliatur aurum. Sed verissimè hic est ille lapis, & non sal (ut dicunt quidam) qui dicitur lapis philosophicus rectificatus, & ipsa Quinta Essentia à suis elementis quatuor separata, in qua latet spiritus separatus à spiritu, hoc est, à phlegmate.

H

*Lapis philosophicus
figit oēs
spiritus.*

suo, quæ est ipsa aqua, & ab oleo
 suo, quod est aër, & ab aqua ignea,
 quæ propriè est ipsa aqua, & ab suis
 facibus adustis, quod est elementū
 terreū. Et illa Essentia ita reuerbe-
 rata, calcinata, resolutaq; & iterum
 recalcinata, in forma supra dicta
 cōuertitur in lapidem, cum quo fi-
 xantur omnes spiritus, quia supre-
 mam habet virtutē spiritualitatis,
 & infimam virtutē corporalitatis.
 Et ideo dicit Hermes: Supremū est,
 quod est inferius, & inferius est,
 quod est supremū. Et est vnica esse-
 tia ad perficiendum Solem, & alia
 quęcūq; metalla resoluēda, ppter-
 ea quod semper vim & virtutem
 suā obseruat, & habet omnem sub-
 stantiam quatuor qualitatum seu
 elemētorum in vnam complexam
 essentiam, in quo secreta secretorū
 naturæ sunt contenta. Et ideo dicit

11

Philo

Philosophus: Lapis de terra sicut de
 quatuor corruptibilibus qualitati-
 bus, ad cælum quod est incorrupti-
 bile, ascendit, idemq; de cælo iterū
 in terram descendit. Quod signifi-
 cavit per verba prædicta, quū aie-
 bat: Supremū est, quod est inferius,
 & inferius est, quod est supremum,
 ita quod habet virtutem Quintæ
 Essentiæ, ad fixadum metalla ipsa,
 quæ ex terra oriuntur. Est enim la-
 pis elixir, & est sicut crystallus, qui
 perfectissimè tenet de Mercurio,
 matre omniū metallorū. Et quum
 ipsa Quinta Essentia cum lapide
 prædicto admiscetur: & adiungan-
 tur folia auri, resoluuntur per co-
 piosam penetrationem quæ est in
 ipso lapide, & subtilitas superflua,
 quæ in ipsa Quinta Essentia latet
 occulta, in aurum potabile conuer-
 titur.

*Elixir la-
 pis sicut
 crystal-
 lus.*

*De modo extrahendi Quintā Essētiā,
in qua potest resolui aurū, ad facien-
dum aurum potabile. CAP. XI.*

Promissimus suprā, duplicē viam
nos demonstraturos quomodo
sint separanda quatuor elemēta, &
in vnam formam redigenda, ad re-
soluēdum Solem, Lunam & omnia
alia metalla. Cuius prima via satis
supérque iam superius est elucida-
ta. Nunc verò ad secundā viam est
procedendum, quomodo scilicet
terra separanda sit, extracta ipsa
Quinta Essentia, per quam omnia
metalla possunt resolui, & in substā-
tiam aquæ potabilis redigi. Dicunt
enim omnes Philosophi vnanimi-
ter: quòd potest fieri aqua vitæ, ad
sustentandam naturam humanam,
& ad euitandam omnem aegritudi-
nem. Fac itaq; aquam vitæ claram,
rectificatam, ita vt ardeat accensa,
vt sup

*Utilitas
aquæ vi-
tæ.*

vt suprà diximus: Et nullo modo
 fac sanguinem humanum, quia si ^{Sanguine}
 aliqua herbæ vel aliud quiddam ^{humanū,}
 materialiū in ipsam fuerit immis- ^{id est, ipsū}
 sum, ex superfluitate, quæ in ipso ^{aërem.}
 est, perdēt vires suas, & omnem bo-
 num saporem & odorem amittent,
 esset etiam horrendum vsui huma-
 no. Nec etiam fiat aqua ignea, quia
 talem calorem & acuitatem in se
 contineret, quod omnia materia-
 lia (exceptis metallis) talem calo-
 rem superfluū & igneum ad se tra-
 herent, ita quòd quum putares fa-
 cere aquā vitæ, potiùs aquā mortis
 faceres. Ex quo autē omnis virtus
 & pfectio est in ipsa terra, redacta
 in lapidem, vt suprà copiosè decla-
 rauimus: ergo hanc terram huic
 nostræ aquæ præfenti tribuimus,
 non facientes vel sanguinem hu-
 manum, vel aquam igneam, & tūc

appellatur vera Quinta Essentia,
 siue aqua vitæ, & nō aqua mortis.
 Et quantō sapius distillatur per
 terram, tantō fit efficacior & me-
 lior. Et notandum est, quōd parum
 de hac terra summam habet virtu-
 tem in illo opere. Sicut enim pa-
 rum fermenti magnam & copio-
 sam pastam ad eoquendum panem
 facit, sic etiam minima huius terræ
 pars, maximas erigit perfectiones
 & virtutes humano corpori aptas.
 Et ideo est cauendum ab his, qui fa-
 ciunt terram ex tartaro, aut qui
 comburunt vinaceam in cinerem,
 aut qui accipiant calcem pulueri-
 fatam, vel cinerem vitium, & sali-
 cum, & dicunt hanc esse terram, de
 qua est nostra locutio, quod planè
 est à veritate extraneum. Quum di-
 cat Geber, esse lapidem, & medici-
 nam, incompatibilē mixtionis re-
 rum

rū extranearū. Quādo ergo ita feceris aquam vitę, rectificatā tribus, aut quatuor vicibus, ita vt nullū indiciū humiditatis remaneat in loco vbi aduritur, ipsa terra à phlegmate suo breuiori via qua fieri potest, separetur, ipsūq; phlegma ponatur in caldare, & coquatur vsq; ad spissitudinē mellis dissoluti super ignē. Postea tolle ab igne, & sine frigescere vsq; in diē sequēre, & videbis paruos lapillos in fundo vas, sicut si esset sal nitrū fufum. Coletur ab ipsis desuper existēs aqua & oleū, & fundatur alia aqua super illā terram siue lapillos, misce in simul. Postea iterū sinas residere, vt superius. Et quū colaueris aquā, ponas ad priorem, & sinas bullire sicut prius. Postea in frigidetur per duos dies, vt suprā, & iuenies lapillos albos, sicut suprā. Et hoc toties

facies, donec nullus lapillus in fundo vasis appareat. Post hoc omnes lapilli congesti exiccentur optimè, & ponantur in testam terream, aut in tigillum auri fabri & ponuntur ad calcinandum donec in albedinem niuis sit deducta in furno calcinationis, cuius figura est hæc.

Furnus
calcinatio
nis.

Caue etiã, ne à nimio calore fun
dan

dantur: quia oleum & operam perderes, licet sint aliqui, qui dicant, quod debent poni in fornacem calcis, vel in vitreariū, & quod ibi debeat permanere viginti & vno diebus, sed certissimè si illa terra flueret ex nimio calore, hinc magis Alchymie quàm medicine cōueniret. Et ideo dicunt: quod cum tali terra potest aliquis absq; dubio resolvere Solem. Sed sufficit, quod calcinetur in ipso furno reuerberationis, quousq; ducat vsq; ad albedinē niuis vel salis. Quūmq; ita fuerit calcinata, superinfundatur de aqua vitæ, ita rectificata, vt sæpius dictum est, & distilletur per septē vices, sicut iam est monstratum. Et in hac aqua poteris soluere folia auri: quia ipsorum vim ad se trahit. Et hinc fit aurū potabile mirabilis operationis, ad sustentandā vitā humanā.

H 5

nam : ita quòd per ipsum omnes corporis morbi & ægri- tudines tolluntur , cùm hoc vñ fuerimus. Et ideo dicitur , quòd facit hominem iterum reuiuiscere.

Quomodo extrahenda sit Quinta Essentia à melle, quæ intrat aurum potabile. CAP. XII.

N Vnc procedendum est ad ipsam Quintam Essentiam mellis quomodo debet extrahi. Quum ergo ipsam extrahere volueris, habeas bonam quantitatem boni & optimi mellis, à quo fauus non sit adhuc separatus, sicut est quando de aluari eximitur. Exprime mel à fauis absque igne, faciendo tres, aut quatuor saccos ex panno colatorio, in longitudinem duorum cubitorum. Largitudo verò debet esse in quantum pannus se extendit. Hoc impleto, impone mel cum fa-
uo

uo in prædictos saccos, & diebus
æstiuis ponantur & suspendantur
ad solem. Et sub quolibet sacco po-
nas vas mundum, ad recipiendum
mel distillans à saccis. Et si fortassis
fuiſſet diebus hyemalibus, caleſcat
balneale vaporarium, ſicut in Ger-
mania apud locupletiores habetur,
& ſaccus pendatur ad parietem, vt
ex calore balnei mel fundatur. Et
quũ omne mel fuerit liquefactum,
imponatur aliud in ſaccum, & fiat
ſicut de primo. Et hoc toties facies,
donec habeas quantitatem ſufficien-
tem. Et de ſacis facias fieri ce-
ram, ſicut moris eſt. Poſtea habeas
ſex vel octo vaſa terrea, de meliori
terra quã poteris habere, quæ ſint
facta quaſi in modum cucurbitæ, &
quodlibet horum vaſorum ſit am-
plũ, vt poſſit tenere quindecim aut
ſedecim libras: Et ſint in gutture
ſtri et

stricta, in vêtre verò lata, ita vt possis superimponere alembicum, & habeat ab orificio, per spatiū vnius palmæ, duas ansas in longitudine vnius parui digiti, ita quòd possint per eas imponi & amoueri à fornace, & ab inferius sint optimè lutata, quorum forma est hæc.

Et quum ita erūt oīa præparata, magister opis impleat quodlibet dictorū vasorū vsq; ad tertiā ptē de melle, ita extracto, vt iā diximus, & reliquæ duę ptes vasis sint vacuæ, ita vt mel possit ascēdere & descendere, & ponatur in furnū acidia

cidia. Et superimponatur alembicus, & omnes rimulæ circūquaque optimè obturētur cū panno linteo, fermētato ex argilla tenui, & fac distillationē tuā lēto igne. Quia si nimīū calefaceres furnū, mel ipsum in alēbicū ascēderet. Et ideo sedula opera semper perspicias, si vasa sint nimīū calida, madesiāt linteī pāni, & circunquaque inuoluantur vasa circa alembicū, nō tamen ipsum attingāt, vel q̄ aliqua gutta aquæ super ipsum cadat, quia citissimè alembicus rūperetur. Et linteoli sint inuoluti circa ipsum vas, donec frigescat, & sic ipsum mel nō poterit ascēdere, vel per alēbicū distillare. Et prima aqua quæ ab ipso melle distillatur, habet in se spiritus, qui aurum potabile ingrediūtur, & cum parū senserint caloris, ascēdunt, & non permanēt. Et ideo mel, quod à
fauo.

fauo suo est extractū per ignē, huic nostro operi præsenti nil planè cōducit, quia oēs spiritus ex eo adēpti sunt, expirauerūt & secesserunt. Et hoc acuratè cōsiderabis. Quūq; in alēbico nullus spūs cōspicies, extrahantur vasa, & hoc ipsum cōsiderare poteris, cum guttulæ apparebūt circa lineas alembici, & tūc vasa ex fornace extrahantur, & mel in quoddā vas separatim reponatur, quia nihil vltra ad hoc opus valet. Et statim infunde aquā bulliētē in tuā cucurbitam, & optimè lauetur, & habeas spatulā ferreā latā duorū digitorū, cum qua ipsam cucurbitā optimè mūdabis, vt si quicquā mellis cōbusti in ea resederit, possit ab ipsa amoueri & deponi. Et hoc facies semper, quādo volueris imponere mel in ipsā. Si verò volueris securē tuū mel distillare, ita quod nō habe

habeas aliquā sollicitudinem, quòd possit ascendere in alembicum, capias foliorum hederæ manipulum vnū, & mellis libram vnā, misceatur insimul & distillētur, & sic mel tuum nunquā ascendet. Et hoc modo posset distillari per campanam.

Sunt tamen aliqui, qui accipiūt paruos lapillos albos, qui in ripa fluminum reperiuntur, & hos in cucurbitā cum melle imponūt, & est
idem

idem, quia mel non potest propter
 ipsos ascēdere. Et quum omne mel
 ita distillaueris, & aquā, in qua spi-
 ritus cōtinētur, in cucurbitā impo-
 fueris, pone super ipsum alēbicū vi-
 treū, & distilla, & spiritus ab ipsa a-
 qua distillabūtur, sicut suprà dictū
 est de aqua vite. Et hęc erit Quinta
 Essētia mellis. Hęc ergo habet odo-
 rē suauissimū, sicut germen pruno-
 rū agrestiū. Si verò non possis in a-
 lembico cognoscere, quādo omnes
 spiritus secesserint, amouebis rece-
 ptaculū, & gustabis materiā distil-
 latam, & si habet gustū mellis, scias
 spiritus adhuc esse ibidem. Et in eo
 toties cōtinuabis ipsam materiam
 distillare, vt nullus omnino sapor
 mellis in ea remaneat. Spirit⁹ verò
 congregati in vna cucurbita ponā-
 tur, & in superficie claudatur cum
 vitro, & lutetur cum cera supradi-
 cta,

cta, vel cum luto sapientiæ, & fiat
vt supradictum est de Quinta Es-
sentia vini. Et si vis in hoc operari,
habeas bonam quãtitatẽ mellis.

*Quomodo extrahenda sit Quinta
essentia ex Chelidonia.*

CAPVT XIII.

Chelidonia secundum Ray. Lul Lullius li.
1. cap. 4.
lium, & Ioannẽ de Rupe scissa,
dicta est, quasi cœli donum. Sed si
etymologiam vocabuli, & græcã
derivationẽ inspicere voluerimus
aliter de ipsius derivatione loquen-
dum erit. Dicunt enim Plinius &
Aristoteles Chelidoniam esse ab hi-
rundine nuncupatam, vel ab hiru-
dinis visu. Græcè enim Chelidon,
hirundo dicitur: Vnde prouerbiũ
est hoc, μία χελιδὼν ἐκ τῆς πορείας, hoc
est, Vna Hirundo nõ facit ver. Ab
hac, nomen hoc chelidonia sum-

psit, monstrata homini ab hirundine. Hac enim hirūdines oculis pul-
 lorum in nido restituūt visum. Ge-
 nera autem eius duo sunt. Maior
 fructuoso caule, folio pastinacæ,
 cortice ampliore, altitudine duo-
 rum cubitorū, colore albicans, flos
 luteus. Minori folio hederæ mi-
 nora aliquantū & rotundiora, mi-
 nus cādida, succus croci mordax,
 semen papaueris, florent aduētū hi-
 rundinum, diceſſū marcescunt, flo-
 rentibus succus exprimitur, & in
 æreo vase cū melle leniter feruenti
 cinere decoquitur. Singulari reme-
 dio contra caligines oculorū vtun-
 tur, & per se succo in collyriis, quæ
 ab ea Chelidonia appellatur. Ha-
 bet etiam innumerabiles alias vir-
 tutes, & ideo non immeritò huic
 nostro operi immiscere volumus,
 quomodo ex ipsa extrahenda sit

*Virtutes
 chelido-
 nia.*

Quin

Quinta Essentia, quæ etiam ipsum

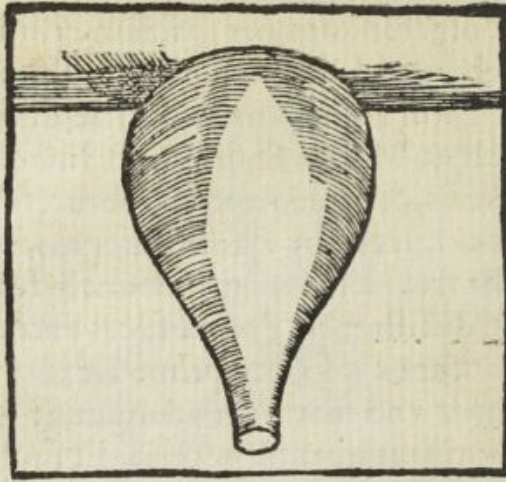
aurum potabile ingreditur. Cape ergo de Chelidonia tempore æstiuo, quādo est tota matura, viridis, & incipit quasi albescere, & tota ei⁹ substantia, scilicet flos, ra-

dix, & herba in quantitate quam volueris, scindatur minutim & pistetur in mortario lapideo. Postea ponatur in cucurbitam terream vitreatam. Et cucurbita impleatur tota, bene ipsam claudendo & lutando. Postea ponatur in fimum equinum recētem, ad fermentandū

& dig

& digerendum per spacium trium hebdomadarum. Dehinc superimponatur alembicus, & distilletur in balneo Mariæ: Et sit ignis admodū lentus, & omnia optimè obturētur & exhibit ex hoc ipsum phlegma, & alia tria elementa manebunt in fundo distillatorij. Postea facies extrahantur ex ipso, & optime terantur super vno marmore adeò tenue & subtiliter quantū poteris. Et postea iterum imponentur in vas, & superinfundatur phlegma ab aliis tribus prius distillatum, & superimponatur alembicus cæcus. Et optimè omnia lutentur, et ponantur in balneo Mariæ per septem vel octo dies, ad putrefiendum & digerendum. Si verò times expensas, fermentetur in fimo equino. Hoc factō, materia paulatim infrigetur. Postea ponatur in aliā for-

nacem ad distillādum per cineres,
& imponatur alembicus cum ro-
stro, & distilletur sicut in capitulo
decimo, de separatione olei ab ipsa
terra dictum est, & tūc exhibit aqua
limpida, habens colorem olei, quæ
in se duo elemēta complectitur, sci-
licet aërem & aquā, & in fundo alia
duo elementa residebunt, quæ sunt
ignis et terra. Quum verò volueris
separare phlegma ipsum ab aëre, po-
nas

nas oleum in distillatorium recens,
 & distilletur in balneo Mariæ cum
 modico igne, & videbis ascendere
 ipsum phlegma, & oleū residebit in
 distillatorio. Et ita habebis duo ele-
 menta, scilicet aërē & aquā, quod li-
 bet segregatū ab altero. nā oleū nō
potest ascēdere vel sublimari in bal-
neo Mariæ, quia ignis non est satis
potēs. Quando verò volueris sepa-
 rare cætera duo elementa, accipe
 fæces ex quibus oleum distillasti,
 & terantur super marmore sicut
 prius. Postea cape quatuor partes
 phlegmatis, & vnam partem fæcū,
 & insimul misceantur & incorpo-
 rētur. Postea ponatur in fornacem
 balnei per septem dies, postea distil-
 letur per arenam magno igne, do-
 nec exeat aqua rubicunda, & sem-
 per distilletur, donec in illam aquā
 conuertatur. Et habebis in ea ele-

menta duo, scilicet ignē & aquam. Terra verò remanebit in fundo cucurbitæ sicut materia nigra. Deinde ponatur illa aqua rubicunda in aliam cucurbitam, superimponendo alembicum rostratum, & distilletur in balneo Mariæ, & phlegma separabitur ab ipsa, & in fundo vasis remanebit oleum rubicundum, quod est ipsum elementum, scilicet ignis. Et ita habebis omnia quatuor elementa segregatim extracta vnum ab alio. Elementum verò terreum calcinetur cum igne forti, & vrgeatur per ipsum ad spaciū decem dierum, vt bene possit exiccare. Postea teratur iterum super marmore, & imbibatur cum ipso phlegmate, & distilletur per alembicū, donec in illa materia videas paruos lapillos albos sicut sal. Et hoc ipsum sal iterum dissoluatur cum
 aqua

aqua ex qua distillaueris, & postea iterum dissoluatur, & distilletur. Et hoc fiat totiens, donec ipsa terra amittat omnē impurū & terreum colorem, scilicet ut albescat, & in albedinē ceræ deducatur, & tunc habebis terrā ipsam rectificatam. Posset autē aliquis percontari, quare terra ipsa in fundo resideat. Hoc eò fit, quòd in fundo remanet aër, & ipse ignis per ipsam aquam tanquā per phlegma potest extrahi, & nullo alio modo. Quum autem faciliore via id facere volueris, dissoluatur quodlibet elemētum cum aqua sua per partes equales. Ut si phlegma in quo est aër distillaueris, ut tantundem de aëre in fundo remaneat. Accipias iterū tantūdem de ipso phlegmate, & distilletur cū aëre. Et hoc fiat septies. Ex alio verò phlegmate extrahatur aër, ex ipso quod post

aëre remanse-
rit, pari mo-
do extraha-
tur ignis, si-
cut supra do-
cuimus. Post
ea distilletur
in balneo ma-
riæ, & abstra-
hatur ipsum
phlegma, &
talis materia

adiūgitur tanto olei rubei, quod in-
fundo distillatorij prius remanse-
rat, sicut iam declaratū est, & per se-
ptem quoq; vices distilletur. Postea
ipsa terra cum phlegmate abluatur.
Et hac forma quodlibet elementor-
um in sua virtute magis perficitur
ad operandum operationes sibi ap-
propriatas. Est etiam alia via subti-
lior, redigēdi quodlibet elementū
in suā summā substantiā & Quintā
Essen

Essentiã, tamẽ præsupponitur, q̃ ele-
mentũ quodlibet sit prius iustifica-
tum. Deinde accipiatũ & ponatur
in vas circulatoriũ. Ponatur in fimũ
equinũ, aut in balneũ Mariæ, p̃ dies
triginta. Postquã aut ita circulaue-
ris p̃ hoc spaciũ dierũ triginta ite-
rũ distilletur. Tũ corpus ipsum tã-
quã materia grossa permutabitur
in spiritũ vel substantiam subtilissi-
mã. Sũt etiã quidã qui faciliore via
hoc operantur, accipiendo quatuor
partes terræ, & vnã partẽ de vno
quatuor elementorũ, quodcunque
volueris, & digeratur in forma præ-
dicta, & circuletur p̃ dies xxx. & p̃
crebrũ ascensum & descensum mate-
riæ qui fit in circulatorio, per tantũ
tẽporis quodlibet elementorum in
Quintã Essen. permutatur. Et quũ
scire volueris, qñ materia sit satis
circulata, vide quũ ipsa Quinta Es-
sentia natat sup̃ aliã materiã, tũ sa-
tis est

*Virtutes
Q. Essen.
ex Cheli-
donia.*

tis est. Habes itaq; satis supérq; declaratū, quō sint separāda quatuor elementa, & quomodo ipsa Quinta Essentia sit extrahenda ex ipsa Chelidonia. Restat nūc dicere virtutes Quintæ Essentiæ ab ipsa Chelidonia extractę. Elementum igitur aquæ siue ipsum phlegma conducit ad omnes ægritudines corporis calidas & frigidas. Temperat etiā omnes venas circa cor existentes, & omne venenum ab eo expellit. Curat etiam omnes morbos accidētales pulmonis. Sanguinem purificat & hominē præseruat ab omni corruptione virtutis naturalis. Opitulatur denique omnibus infirmis, etiā in quacunque infirmitate sint. Elemētum verò aëris est sicut oleū, & habet has virtutes: Iuuenes in robore suo confirmat, in fortitudine scilicet & venustate, quum vñ aliquando fuerint in epulis, quia nul-

luna

lum sanguinem permittit putresce-
 re. Adurit etiam & expellit omne
 phlegma falsum, et melancoliam su-
 stollit, omnem denique adustionē
 colore aufert. Elementum autem
 ignis, quū de eo accipiat in quan-
 titate vnius grani tritici, & conte-
 ratur, & incorporetur cum vino
 optimo, & in collū hominis ægro-
 ti, imò etiam semimortui immitta-
 tur, hanc habet efficaciam. Omnes
 vires corporis amissas recuperat &
 refocillat: penetrat enim vsque ad
 cor, & ipsum calefacit, & expellit
 omnia venena & omnes humidas
 superfluitates ab ipso corde. Si vis
 hominem in agone mortis existen-
 tem in vigesima parte horæ curare,
 vt sit miraculum, & quasi illuso,
 dabis ei granum vnum olei huius,
 quod est elementū ignis, & statim
 conualescet, etiam vt astantes mira-
 buntur, dicentes esse quoddam ma-
 gnum

*Sanatio
 hominis
 ex agone
 mortis.*

*Alius mo-
 dus extra
 hendi Q.
 Essent. ex
 Chelido-
 nia.*

gnū miraculū. Et ita sentit Lullius
 lib.2. dist.2. Sunt autem aliqui, qui
 alio modo Quintā Essentiā ex che-
 lidonia extrahunt, accipiendo che-
 lidoniā dum adhuc florescit, cū ra-
 dice & flore, & pōderetur, pondus
 vsque ad suum tempus referuādo,
 discindatur minutim, & sup ipsam
 infunde aquam fontis puram, & po-
 natur super ignem, & tantū bullia-
 tur donec ad suum prædictum pon-
 dus reducatur. Hoc factō, pistetur
 in mortario lapideo, et exprimatur
 succus per pannū collatoriū, amo-
 ueantur fæces, & reliquū bulliatur
 donec ad spissitudinē mellis perue-
 niat. Et tunc illa materia erit præpa-
 rata, ad separandū quatuor elemen-
 ta, vnum ab alio. Et ponatur in cu-
 curbitā ipsam implendo pro media
 parte, & luterur de super alembicus
 meliori via qua poteris, & distille-
 tur

tur igne lento in balneo Mariæ, ita quod aqua ab ipsa materia expellatur. Deinde distillatoriū ponatur in cinerem, & separabitur ab ipsa alia aqua, q̄ est sicut oleū. Quūque tertia vice videris oleum supernatās, amoueatur receptaculū, & aliud anteponatur, ad recipiendum illud oleum, quod est ignis. Et ita habes tria elementa, ab inuicem separata, scilicet aquam, aērē, & ignem. Terrea verò substantia in fundo vasis remanet sicut materia combusta. Et quodlibet horum elementorū segregatim in vase referuetur. Quū verò quodlibet elementorū volueris rectificare, quia sic fieri oportet, si vis eo loco medicinarū vti, aqua igitur ipsa p alembicū septies distilletur, et in qualibet distillatione cucurbita optimè lauetur à fecibus remanētibus quæ debent

debēt admisceri elemēto terreo, et
 distillantur in balneo Mariæ, &
 vas ī quo aqua illa debet reseruari
 optimè perlutetur. Tali etiā modo
 rectificabis aërē per septēnariā rei-
 terationē in cineribus, semper mi-
 scendo fēces cū ipsa terra. Hac etiā
 forma elemētū igneū temperabis,
 & iustificabis. Et hoc est ipsum
 oleū tertiū. Et quodlibet oleorū re-
 seruetur in vase bene clauso. Post-
 quā autē rectificationes cuiuslibet
 elementorū mōstratæ sunt, operæ-
 precium est, scire naturam & virtu-
 tē cuiuslibet elementorum. Aque
 ergo qualitatē vis est, expellere o-
 mnes calores & venena ab ipso pe-
 ctore, mūdificare etiam sanguinē.
 Valet etiā contra opilationes pul-
 monis & epatis. Corrūpit omnem
 humorem & phlegma superua-
 cuū. Denique hominem in nouem
 diebus

diebus ab omni infirmitate liberat. Oleū verò aëris iuventutem & robur cū pulchritudine & optima venustate cōseruat, nec permittit sanguinem putrescere, vel melancoliā dominari, aut colerā adurere, nec phlegma in corpore humano abundare sinīt, augmētāt sanguinem, & per quæq; mēbra ipsum disgregat. Et ideo qui hoc oleo aëris vtuntur, sæpe phlebotomisant, quia est valde penetratiuū. Aegrotos maximo pere sustētat & nutrit. Valet etiam, si quispiam timeat & in periculo sit amittendi oculū, & per spatium triginta dierum imponat in ipsum omni die vnam guttā vel duas, & in hoc miraculose prodest. Efficacia verò qualitatis igneæ multo est maior cæteris duabus. Operatur enim in illis in quibus priora nihil proficiunt. Homines senes in iuuentute

Naturæ
& virtutis
res oleorū
ex qua
tuor ele-
mentis.

Igneæ
qualitas
excellit o-
mnia o-
lea.

K

cōseruat,&facit ipsos iuuenescere.
 Et si homo esset in iudicio mortis,
 &caperet de hoc oleo ignis in quā-
 titate vnus grani tritici, cum vino
 vel cū aqua vitæ tēperatum, restau-
 rat ipsum ad vitā, calefacit sangui-
 nem, recreat cor, cōseruat hominē
 à morte,& ipsi restituit vires iuuen-
 tutis. Et si sumitur cum aqua filigi-
 nis, dicitur esse elixir vitæ. Materia
 quidē terrea rectificata per dissolu-
 tiones, coagulationes, & calcinatio-
 nes, est subtile sal terræ, cum quo
 possunt trāsmutari omnia metalla
 in lapidē, cum quo omnes spiritus
 figūtur, habentes humiditatē radi-
 calem. Nutrit etiā leprosos. Ex hoc
 autem Philosophi antiqui lapidem
 fecerūt, quē Philosophalem appel-
 lauerūt. Modus verò sumēdi ipsam
 medicinam, est hic: Recipe tres gut-
 tas ignis chelidoniæ, tria cochlea-
 ria

Lapis fr-
 gendi oēs
 spiritus.

ria aqua rosarū, medicum cochlear-
re de aëre sanguineo, capiātur im-
mixta simul stomacho ieiunō. Si in-
firmitas est calida, detur cum vino,
& si homo excessisset annum vige-
simum quartum, cum aqua vitæ. Si
autem febres sunt calide, nullo mo-
do debet administrari patienti.

*De modo extrahendi Quintam
Essentiam ex sanguine humano,
ovis, carnibus, & similibus.*

CAP. XIII.

SI vis ergo extrahere Quintam
Essentiā ex sanguine humano, ac-
cipiatur de sanguine hominis san-
guineæ cōplexionis, vel colerici sa-
ni, mediocris ætatis, & bonū vinum
bibentis, postquam phlebotomisa-
uerit, & sanguis residens in fundo
vasis ab ipsa aqua segregatus fue-
rit, teratur in aliquo vase cum deci-
ma partē salis communis, & bene

concutiēdo in
simul miscea-
tur, & ponatur
in pellicanū
clausum:&
postea ponatur
in foueam
quinq; pedum
pfundā, & latā
duorū pedū,
habētem vnū
stratū de calce

viua, & aliud de fimo equino, sicut
supra dictū est de digestiua, & fermentetur
ibi per vnā Lunam, vel circiter, secundum
quod videris tempus esse nubilum vel
serenum. Postquā autē videris ipsam
materiā esse resolutam in aquā, scilicet
quod grossa substantia, quæ in fundo
pellicani residet, ab aqua penitus sit
segregata, extrahatur ab ipso fimo, &
ponatur in balneum

Mariæ cum alēbico, & distilletur igne lētissimo, sicut supra de Quinta Essentia vini dictū est. Et quum primam distillationem perfeceris, admisceatur iterum cum facibus quæ in distillatorio remanserūt, & iterum in fimo putrefiat, donec videris purum ab impuro esse sequestratum, & materiam depuratā & subtilē natare super fecē, & si sit tempus clarū, putrefiat in loco prefato, longiorīq; tempore, si fuisset nebulosum vel imbriferum. Hoc facto, secundariē distilletur. Postea iterum cum facibus ponatur ad digerēdum: & denuo distilletur, et hoc fiat quatuor vicibus ad minus. Post distillationē autē quartā, circula bis tēpore lōgo, sicut supradictū est de Quinta Essentia vini, ita vt talem perfectionem acquirat, vt ex claritate sua immaterialitatē & in

corruptionem adipiscatur, & per distillationem approprietur Quintæ Essentiæ sanguinis humani corporis. Et hæc in omnibus ægritudinibus ex nimia sua nobilitate et virtute maximè est sustentatiua naturæ humanæ, & citissimè ægrotantē à quocūq; morbo liberat. Et hæc sufficiat de sanguine humano. Ex carne autem & ouis quum Quintam Essentiam extrahere volueris, caro illa, ex qua illā educere vis, sit subtilissimè & minutissimè concisa, & postea in mortario pistetur cū decima parte salis cōmunis. Pari modo oua in mortario cum sale pistētur, donec in aquam redigantur, ponātur postea in cucurbitam, & superimponatur alembicus cæcus, & fiat per omnia in digestionē, fermentationē & distillationē, sicut iam de sanguine humano elucidatum est.

De

*De modo extrahendi Quintam Essen-
tiam de pomis, piris & alijs
fructibus.*

CAP. XV.

SI vis extrahere Quintam Essen-
tiam à pomis, piris, prunis, cera-
fis, castaneis, & alijs generibus fru-
ctuum, minutissimè cum cultello
frustulètur, postea pistètur in mor-
tario terreo, & optimè incorporen-
tur cum decima parte salis commu-
nis. Postea ponantur in cucurbitā,
& superimponatur alembicus cæ-
cus, & optimè pertuletur & ponat-
ur in fimum, ad putrefiendum, si-
cut iam de sanguine humano est di-
ctū. Et tunc est perspiciendū, si ali-
quis fructuū habeat virtutē ad hoc
ad quod vti volueris, quia illa vir-
tus & præstātia ipsius fructus venit
ex sui Essentia, quæ in ipsa materia
est latens & occultata: & illa dum à

fæcibus suis, & à materia grossiori segregata & ad immaterialitatē & quasi incorruptionē quādam reducta fuerit, haud immerito à Philosophis Quinta fructus Essentia nūcupatur. Et ideo millies maiorem habet virtutē quā antea habuerat, dum adhuc corpus erat elementatū. Fæces enim ipsorum fructuum ex quatuor qualitatibus (vt nemini dubium est) compositæ sunt.

De modo extrahendi Quintam Essentiam à floribus, herbis, & radicibus.

CAP. XVI.

SI vis separare Quintā Essentiam à quatuor qualitatibus florum, herbarum, & radicum, accipias eas dum bene sunt maturæ, cum tota substantia sua tempore claro & sereno, luna ipsa crescente, & iam quasi plena, quia tūc omnes flores, herbæ, & radices carent quodāmodo

do omni corruptione, ita quòd sunt separatae ab omni calore extraneo & supernaturali, & optimè ab omni immundicia purgentur. Postea minutissimè se-

cādo, pistētur in mortario marmoreo, cum decima parte salis, & ponatur in circulatorium. Fermentetur in fimo equino per vnum mensem, omni hebdomada renouādo, semel fimum. Mēse autem peracto extrahatur à fimo, alembicum cæcum deponendo, & superimponatur alembicus cum rostro, & distilletur in balneo Mariæ, augmentā-

K 5

do primum ignē vsq; ad tertium gradum. Et aqua distillata reseruetur, et fēces ex cucurbita extrahantur, & puluerisētur minutissimē. Postea supinfundatur aqua distillata super fēces, & iterum apponatur alembicus cæcus, omnia optimē lutando, sicut priori vice fecisti, & distillētur in balneo Mariæ, ignem minuendo per gradum medium. Post hoc iterum fēces pulueriscentur, & superfusa aqua, quæ ab ipsis erat distillata, iterum digeratur vt supra, & tertio distilletur, & putrefiat, semper ignem

ignem diminuendo per medium gradum. Putrefactio quoq; decre-
 ſcat ſemper per medium gradum,
 ſcilicet quòd in ſecunda digeſtione
 putrefiat per dies viginti & vnum,
 in tertia per dies quatuordecim, in
 quarta per dies octo, ita, quòd qua-
 ternis vicibus fermētetur. Quarta
 autem diſtillatione peracta, ponat-
 ur in hoc circulatoriū. Et ſepelia-
 tur in ſimo equino, vel in balneo,
 faciēdo ignem in primo gradu. Po-
 teſt etiā poni ad Solē diebus eſtiuis,
 vel etiam occultetur in vinacea, &
 ibidem circuletur per vnū mēſem
 integrū, vel paulò plus, quia quan-
 to plus circulat, tanto nobilior
 efficitur, dum ſuperflua humiditas
 quatuor qualitātū penitus digeri-
 tur, cōſumitur & reſoluitur in cir-
 culatorio per frequētem aſcēſionē
 & deſcēſionem. Et ita habes Quin-
 tam

tam Essentiā, in qua maxima virtus
herbarum, florū, & radicum delite
scit. Magis tamen est efficax, si acci
pis herbā, semen, vel radicem, & di
stillaueris ex eis aquā, & illa aqua
ita distillata iterū super faeces suas,
vnde est distillata, fundatur, digerē
do in fimo equino per septem dies.
Postea distilletur per cineres omni
via, modo, & forma, sicut supra in
Chelidonia est factū. Quia per hoc
ex ipsis quatuor qualitates separa
bis, & materia tāto nobilior & pre
stantior reddetur. Et quodlibet se
gregatim reseruetur, quia aliter fae
ces nullius essent valoris. Possit aut
aliquis sciscitari, quid est Quinta
Essentia, quū non sit plus quā alia
aqua distillata? Ad hoc ego respon
deo, ipsam nihil aliud esse in forma
et viſiōe quā alia aquā distillatā.
Sed multo maior, subtilior, & nobi
lior

lior est quā alia aqua distillata sim-
 plex, quū per multas & varias dige-
 stiones, circulationes, & distillatio-
 nes oīs phlegmatica & aquea hu-
 miditas in ipsa sit cōsūpta. Pari mo-
 do per suam excellentē subtilitatē,
 dū superfeces funditur, & iterū di-
 geritur, & ab ipsis facibus iterū di-
 stillatur, omnē suā vim & virtutē,
 quā in ipsa latebat, recuperavit. Et
 ideo assimilatur ligno cōbusto, qđ
 iā in carbones est redactū, & tamē
 ipsi carbones nō sunt vltterius flam-
 ma. Cōparatur etiā mortuo. Dum
 enim ipsa anima est à corpore segre-
 gata, cadauer ad aliud nihil prodest
 quā ad putrescendū. Et propter
 ea omnia ad vnguem manifestare
 volui, vt si quippiam subtilis & ma-
 gnæ efficaciz habere velis, possis
 ad operationem secundum animi
 tui libitū perducere, accipiendo
 de

de ista Quinta Essentia loco aliarū
 aquarum, & adiungendo quascūq;
 species volueris, et pari modo distil-
 letur sicut iā sepius auditum est, sci-
 licet recipiēdo de Quinta Essentia,
 vncias vj. aliarū specierum quarū-
 cūq; drach. iiii. puluerisentur subti-
 lissimè, & ponatur in cucurbitam,
 superimponēdo alembicū cæcum,
 & digeratur in fimo equino per mē-
 sem integrum. Postea distilletur,
 ignem faciēdo vsq; ad finem tertij
 gradus. Postea fæces puluerisentur,
 & superfusa aqua de eisdem distil-
 lata, ponatur iterum in alembicum
 cæcum, digerendo per tres hebdo-
 madas. Deinde iterū distilletur, &
 digeratur per dies quatuordecim,
 minuēdo semper ipsum ignem per
 vnū gradum. Et cum quater distil-
 laueris & putrefeceris, iterū fæces
 puluerisentur, & ultimò ignis fiat
 in

in primo gradu caloris, & digestio
 fiat per dies octo. Postea ponatur in
 circulatorium, & ibidē circuletur
 quantum volueris, tūc in quolibet
 mirabilē operationem inuenies, ad
 quā ipsa materia est ordinata. Si au
 tē putes de corruptibili fieri incor
 ruptibile: decipieris, vt ait Ioannes
 de Rupefciffa: Licet enim faciat cor
 ruptibile incorruptibili vicinū, ta
 men ad verā perfectionem non du
 citur, vt ait Lullius. Quia quicquid
 sub cœlo est, corruptibile est. Et
 ideo maxime est absurdum, præpa
 rare vel facere varias res, vt aliqua
 materia possit omnino à corruptio
 ne præferuari. Sicut in egrotis vide
 mus, qui aliquando à medicis casu
 fortuito subleuātur, nulla tamē de
 bita curā præeūte. Sed tamen (vt ait
 Ouidius) Non est in medico sem
 per releuetur vt æger. Quia si hoc
 esset

esset, homines qui ab hinc iam cen-
 tum aut ducentis annis elapsis sunt
 mortui, adhuc essent in vita. Ideoq;
 si vero auro potabili vtereris, sicut
 iam ante quingentos annos in vfu
 fuit, putes te trecētos aut quingen-
 tos annos victurū, sicut de pluribus
 veterum legitur, friuolū hoc est, &
 maxime ridiculū hac ætate nostra,
 quum natura hominum, & virtus
 vegetatiua de die in diē decrescat,
 quumq; nullum bonum inter homi-
 nes sit regimen in esu & potatione.
 Quia nostro tempore (quod etiā di-
 uus Paulus præcinit esse commu-
 ne) nemo est qui dubitet, plures mo-
 ri crapula quā gladio. Deniq; nul-
 lum Dei cultum, timorem & ceri-
 monias recto tramite obseruamus,
 sicut antecessores nostri fecerunt.
 Et ideo raptus est iustus, ne malitia
 immutaret intellectū. Viri sangui-
 num

num & dolosi non dimidiabunt dies suos. Et ideo quicquid molimur, inane est.

*Quomodo sit extrahenda Quinta
Essentia ab antimonio.*

CAP. XVII.

Essentia Quinta ex antimonio extracta, multū valet, ad plagas exiccādas. Et fit ita: Recipe puluerē antimonij subtilissimū, incorporetur cū aceto distillato, & sit melius quod haberi potest, & tantū dē ibi dē permittatur antimoniū, donec acetū in colorē rubicūdisimum cōuertatur. Coletur deinde acetū, & ponatur in vas mundū, & superinfundatur de alio aceto distillato, & ponatur super ignem modicū, donec acetum coloretur. Et hoc fac toties, vt acetum cesset colorari. Ipsumque quod coloratum est, accipies, ponendo in cucurbitam, di-

L

stilletur per alembicum in fornace
 cinerum. Et primò distillabitur ace-
 tum ipsum, post hoc per rostrum
 alembici videbis egredi materiam
 mille colorū, & hæc est ipsa Quinta
 Essentia, quæ à philosophis appella-
 tur Plumbū philosophorum. Nun-
 cupatur etiam à quibusdā Artiftis
 lac virgineum. Est tamē differēs ab
 illo, de quo infrà dicetur, & ferè
 oleo benedicto in colore assimila-
 tur. Hæc itaque ponatur in pellica-
 no, ad circulandū per dies quadra-
 ginta, & poteris eo vti ad omnes
 plagas loco balsami, quia facile &
 citissimè omnia vulnera curat. Etiā
 omnibus apostematibus mirum in
 modum confert. Ex ipso plumbo
 quoque vel cerusa etiam extrahitur
 Quinta Essentia, sicut ex antimo-
 nio, superfundendo acetum distil-
 latum, per digitos quatuor. Postea
 in fi

Errat hic
 quia per
 eorū plu-
 bum non
 intelligūt.
 Q. Essen.
 antimonij

Ex plūbo
 Essentia.

in fimo equino digeratur, sicut narratum est de Quinta Essentia herbarum & florum. Deinde distilletur, & primò videbis ascendere ipsum acetum, post ipsum quandam humiditatem, sicut est oleū, & hoc etiam appellatur oleum plumbi, siue Quinta Essentia plumbi, & habet in se quandam dulcedinem, sicut oleum antimonij. Valet autem contra omnes combustiones ignis, & aquæ calidæ, & contra impetiginem, & vesicas cholicas. Notandum tamē est, ipsam cerusam prius debere ablui sæpius cū aqua rosarum, colando per pannum lineum, donec nil in ipso remaneat de puluere cerusæ. Deinde exiccetur, & vsui reseruetur. Et ita vult Seruitor, & Ioannes de sancto Amando, super Antidotario Ioannis Mesuæ.

*De modo extrahendi Quintam
Essentiam ex Sole.*

CAP. XVIII.

Multi diuersimode de Quinta
Essentia auri tradiderunt, tamē breuitatis causa subtiliorem & breuiorem modum demonstrabimus. Quum ergo volueris extrahere Quintam Essentiam ab ipso Sole tanquā pretiosissimo omnium metallorum & perfectissimo, cape Solis optimi vncias iiij. Mercurij viui & optimē abluti vncias xxiiij. fiat amalgama. Et habeas tria vel quatuor, vel plura instrumenta terrea, à figulo facta de optima terra, quā habere potueris, & fiant in forma pixidis, de vna latitudine & amplitudine ab vno fundo ad aliū, & sint in fundamento rotunda, in longitudine vnus palmæ lata, ita vt possit ingredi tigillum aurifabri, et ab intus

tus sint vitrea
ra, & circa am-
bitum vel ori-
ficiū. Quorū
forma est hæc.
Postquam au-
tem facta fue-
rint, circa ori-
ficiū optimè
adæquétur &
poliantur, ita
ut sint æquata perfectissimè. Hoc fa-
cto, accipe tria aut quatuor tigilla,
vel crucibulos, ponēdo in ignem, &
calefaciendo ut rubescant, & cū ita
erunt cādētes, amoueatur vnū & su-
per marmor ponatur infundendo
ipsum amalgama, & subito habeas
vnum ex prædictis instrumentis, su-
perimponendo ipsum tigillum, in
quo est amalgama, & sine ita frige-
scere super lapidē. Dehinc habeas

L 3

pedem leporis, cum quo vasculum optimè ab omni Mercurio mundetur, qui in ipsum ab intus ascēdit, et rursum in tigillum imponas, cum ipso amalgamate. Abhinc imponatur amalgama in conctile mūdum, optimè ipsum terendo & agitando cum instrumento ferreo, vel paruo pistello, & videbis ascendere quandam materiam nigram, subtilem & leuissimam, sicut est puluis aliquis, quem cum penna abstrahes, imponendo in cucurbitam, & optimè ipsam perlutabis cum luto sapientiæ. Accipiatur deinde amalgama, & imponatur in aliud tigillum candescens, superimponendo vnum ex prædictis vasis, & frige fiat super ipso marmore, & fiat per omnia sicut de primo. Si autem breuiori via velis hoc operari ipsum amalgama in tres vel quatuor partes diuidatur

tur

tur, imponēdo quamlibet partem
 in vno vasorum, sicut per omnia
 enarratum est, & quum amalgama
 erit in frigidatū, semper habeas, ti-
 gillum candescens præparatum, vt
 imponas aliud, semper ipsum vas
 mundando cum pede leporis, sicut
 iam dictum est, & Mercurius qui
 aſcēdit ab intro, debet semper ad-
 misceri iterum cum amalgamate,
 donec nullum Solem videas admi-
 xtum cum Mercurio. Hæc autem
 materia nigra, de qua iam diximus,
 à Philosophis Caput corui appella-
 tur, & est initium omnis veræ &
 perfectæ scientiæ. Et licet sit nigra
 & fusca: est tamen aurum quod in-
 fundendo poteris probare. Et quan-
 do videbis ipsum Mercurium non
 plus reddere de tali materia nigra,
 tunc est certissimum indicium,
 nullum Solem plus in ipso con-

Errat:

quia Cap

pus corui

apud phi-

losophos

est deni-

gratio ma-

teria. i. p-

trefactio

vel dige-

stio.

tineri. Dum ergo ipsam ita college
 ris, debet optimè lauari, vt totus
 Mercurius ab ea secedat & separe-
 tur. Hæc autē lauatio fit hoc modo:
 Distilla semel aquā fontis per alēbi
 cum, imponendo materiā nigrā in
 vrceo vitreato, superinfundēdo de
 hac aqua distillata, & teratur cū di-
 gito mūdo hinc & inde, & videbis
 Mercurium ab ipsa materia separa-
 tum, in fundo residere. Postea cola-
 bis aquā & materiā ab ipso Mercu-
 rio in vrceū alium vitreatū, super-
 infundendo aliā aquam distillatā,
 faciendo sicut prius. Et hoc toties,
 donec tota materia ab ipso Mercu-
 rio segregetur. Postea recipe vrceū
 cū illa nigra materia, & pone ad lo-
 cum securū, ipsum optimè regēdo,
 ne aliquid impuri possit incidere,
 & dimitte ita requiescere per diē &
 noctē, & tota materia in fundo resi-
 debit

debit. Dehinc aqua à materia ipsa
 coletur cū pāno lineo albo & mun-
 do, & illa materia siccetur super
 paruum ignem, de carbonibus fa-
 ctum, aut ponatur in arenā calidā,
 vel in cineres. Postea in cucurbitā
 ponatur ipsam optime lutando, &
 vsui referuetur, donec volueris ea
 uti. Mercurium autem tuum, cum
 quovis facere amalgama, debes ita
 preparare. Primò accipe de Mercurio
 quantum volueris, imponatur
 in mortarium cum aceto & sale
 cōmuni, teratur, immisceaturque
 insimul cum pistillo ligneo, donec
 acetū ī nigredinē deducatur. Quo
 facto, ab ipso Mercurio segrege-
 tur, & coletur, aliud recēs superin-
 fundēdo, iterūmq; pistādo, donec
 nigrescat. Deinde iterū coletur, &
 aliud superinfundatur. Et hoc fac
 tories, vt ipsum acetum desinat ni-

*Prepara-
tio amal-
gumatis
ex Mer-
curio.*

grefieri. Postea permittas stare donec Mercurium in ipso fundovideris, & inde acetū iterū coletur. Mercuriū verò ipsū cū sale in vrceo vitreato pones ad ignē, vt exiccetur. Quo factō, ipsa materia in substantiam aliquātulū durā emutabitur. Hanc ergo in mortario iterū teres cum pistello ligneo, superfundēdo aquam fontis purā, semper terēdo. Et quando videbis materiā nigram esse, colabis aquā ab ipsa, & impones recētē. Et hoc fiat toties, donec tota nigredo ab Mercurio abeat & recedat vnā cū sale, & tunc est pręparatus ad ipsum Solē. Dehinc per linteolum coletur tribus aut quatuor vicibus, & vltimò per corium, sicut faciūt aurifabri. Verā ergo sic habebis Mercurij rectificationem. Sunt tamen aliqui, qui alio modo ipsum pręparāt, scilicet accipiēdo

*Alia pręparatio
mercurij.*

capit

capita allij, quę optimè debēt à cor-
 ticibus suis mūdari, deinde pistētur
 quantū poteris, & exprime succum
 ipsum per pānū, & accipias de Mer-
 curio quātū volueris, teratur super
 marmor, cum prædicto succo allij,
 donec mortificetur, & ab inuicem
 separetur Mercurius, vt nihil peni-
 tus de ipso appareat. Deinde alium
 Mercuriū, iterū cū allio terendo, &
 fiat sicut de primo. Quo facto, pona-
 tur in vas terreum vitreatum, aut in
 mortarium, terēdo fortiter cum pi-
 stillo ligneo, admixto sale & aceto,
 & quum nigra fuerit, coletur, &
 iterum aliud acetum imponatur. Et
 hoc fac toties, donec nihil de ma-
 teria nigra remanebit, & ita erit
 optimè præparatus. Alij verò alia *Alia pura*
 via ipsum purgant, & est melior *gatio me*
 quàm illa quæ fit cum sale vitri, & *lior.*
 cum alio oculo nigro & vitre

vitreo, & fit sic: Accipe sal cōmune præparatū, & cū ipso Mercurius sublimetur, & cū albescit sicut nix, proiciatur in aquam calidam, donec infimul congeletur. Quo facto, ex aqua deponatur, & fiat sicut priori modo, & erit optimè purgatus. Cum quo poteris solvere deinde Solem vel Lunam per optimè.

De modo distillandi per descensum.

CAP. XIX.

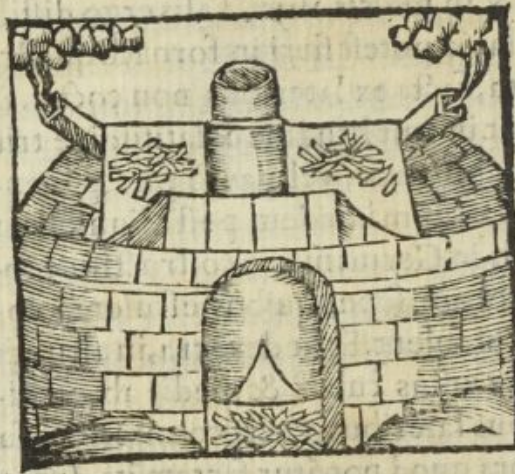
DVplicem esse modū distillandi, neminē latere arbitror, per ascensum scilicet & descensum. Quorū ille ab omnibus facile est cognitus, hic verò à paucis. Qua de re operæpretium me facturum ratus sum, si huius artis tyronibus viam distillationis per descensum insinuaro. Plura enim per hunc modum distillantur. Sicut fit in oleo Iuniperi, in oleo benedicto, in oleo nucis muscatæ

scatæ, in oleo vitellorum ouorum,
 & in multis alijs. Talis ergo distil-
 latio potest fieri in fornace quadra-
 ta, facta ex lateribus non coctis. Et
 sit in amplitudine & latitudine triū
 cubitorum, vel paulò plus, ponen-
 do vnum lapidem post alium, sicut
 fit in Germania, in cōstructione fo-
 corum super quibus esculenta co-
 qui solent. Et sit de terra, in altitudi-
 ne vnus cubiti & medij ab omni-
 bus lateribus, excepto anteriori, su-
 pra quod ponatur ferramēta, super
 quibus alij sint lateres tenues, quos
 regulas dicimus. In medio verò ha-
 beat foramen latitudinis vnus cu-
 biti, quum ex ipsa longitudine sit
 annulus, per quem possit immitti
 pes hominis. Super hunc ergo fo-
 cum ab omni parte fiat vna positu-
 ra laterum muralium, in altitudine
 vnus cubiti, vel circiter duorum.

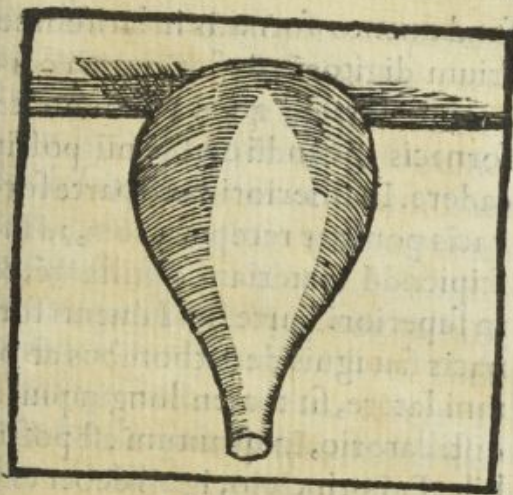
Cuius

Cuius forma est hæc.

Furnus
distillatio
nis per de
scensum.

Postea habebis fornacem para-
tam ad distillandum et sigillandum
omnia vitra distillatoria quæ vo-
lueris recludere, et appellatur Sigil-
lum Hermetis, sicut in capitulo
subsequenti copiosè declarabitur.
Quam ergo volueris distillare
per descensum, accipiatur cucurbi-
ta de meliori terra quàm inuenire
potue

Vas de descensionis ex bona terra, vel cupro.

potueris, vel si non possis habere bonam terram, fiat de cupro vel auricalco, & impleatur usque ad tertiam partem cum materia illa, quam distillare volueris, & in hoc claudatur cooperculum ferreum tenuissimum, factum de laminis ferri, sitque plenum foraminibus parvis: & orificium cucurbitae vertatur hoc modo. Et intret foramen quod est in fund

Quomodo distillatur per de descensum.

fundamento fornacis in latitudine
 trium digitorū, & sint omnia per-
 optime lutata, quòd à summitate
 fornacis in fundū eiusdē nil possit
 cadere. In interiori verò parte for-
 nacis ponatur receptaculum, ad su-
 sciendū materiam distillantē, &
 in superiori parte fundamenti for-
 nacis fiat ignis de carbonibus ab o-
 mni latere, sit tamen longinquus à
 distillatorio, in quantum est possi-
 bile. Et ī principio, ignis debet esse
 valde exiguus, postea sensim & pau-
 latim semper augmentetur, & sem-
 per poteris ipsum appropinquare
 paulatim ipsi cucurbitæ. Et scias
 quòd quælibet materia in princi-
 pio distillabit aquā, tamen vna plus
 quàm alia, quemadmodū assiduus
 huius artis sectator ex variarū ma-
 teriarū distillatione videre potest.
 Ponatur ergo infra ipsum orificiū
 per

per fundamenti superioris partem
cucurbita vitrea in inferiori parte
fornacis, ad recipiendū quod distil-
laueris. Quūmq; videbis oleū distil-
lās, ipsum vas debet euacuari, & ite-
rū supponatur, & semper augmēta-
bis ignē, approximādo ipsi distilla-
torio siue cucurbitę, donec nullum
oleum videas plus distillare. Tunc
enim ignis est amouēdus & retro ia-
ciendus, & quātò lōgius, tantò me-
lius, donec extingatur, & supe-
rior cucurbitę pars sit infrigidata.
Et deinde īferiorē partē, in qua est
oleū, amouebis, & reseruabis segre-
gatiim. Quòd autē ignis in princi-
pio debeat esse valde exiguus, & de-
beat paulatim augmētari, ita vt sit
in quarto gradu, hoc fit duabus ex
causis. Prima quidē est, quòd ex illo
abūdātī & vehemēti calore consu-
mitur omnis humiditas ex quo po-
M

test fieri oleum, & hoc fit præcipue
 in oleis vitellorum ouorum, & nu-
 cis muscatæ. Sed in aliis, sicut in
 oleo Iuniperi, poteris facere ignem
 repentinum, quantum libuerit. Se-
 cunda causa est, quod ipsum lignū
 accensum possit ipsam cucurbitam
 lædere, vt possit comburi, vel rum-
 pi, vel oleum ex eo possit aliquem
 foetorem attrahere, & ideo ignis
 in principio secundum cursum na-
 turæ est faciendus, quum ipsa na-
 tura nihil violenti patitur, vt iam
 ex Auicennæ & Aristotelis senten-
 tiis probatum est, in Quinta Essen-
 tia vini. Sed in oleo benedicto sim-
 plici debes saltem augmētare ignē
 in fine distillationis, poteris etiam
 facere fornacem hoc modo: Ita vt
 sit fouea in terra fossa in longitudi-
 ne, latitudine, & profunditate, sicut
 materia distillanda exiget, in qua
 ponat

ponatur olla vitreata, bene lota cū aqua, ad vitandum, ne olea distillata ipsam ingrediantur, superq; orificium ipsius ollæ ponatur lamina ferrea tenuis, multis foraminibus perforata, ita quòd olla laminam ascendat in latitudine vnus digiti obliqui siue trāsuerſi, & super hoc vas terreum, aliud imponatur, vertendo vnum orificium cōtra aliud. In illa verò superiori sit materia distillanda, bene claudendo ipsum vas, ne materia possit elabi. Deinde optimè omnia lutētur, & fiat ignis circa ollam superiorem, quæ debet esse tota extra foueam, præter orificium, quod sit in magnitudine fossæ. Sed hæc secunda via non potest bene fieri sicut prima, ex duabus rationibus. Quarum primæ est, quia prima vice non possis separare aquam ab oleo. Secunda

verò est, quia nō potes facilè scire,
 quando tota materia est distillata,
 nisi per crebrū vsum & consuetudi-
 nē experiaris. Potest quoq; per aliā
 viam fieri fornax distillādi per de-
 scensum, hoc modo: Fiat fouea in
 colle præcipiti, & inferius distilla-
 torium in forma prædicta impona-
 tur, semper imponēdo aliud, in cu-
 ius fundo multa sint foramina. Et
 super hoc distillatoriū vel ollā po-
 natur tegmētum, ab inferiori vsq;
 ad superiorem partem vndiq; opti-
 mē claudendo, vel lutando. Et cir-
 cuitus ollæ superioris sit inferior
 colle, ita vt collis ipsam ollā ascen-
 dat, deinde fiat ignis in forma su-
 prædicta. Possis etiam supponere
 vitrum huic ollæ. Nam prior forna-
 cis pars de olla inferiori debet esse
 aperta, vt possis cognoscere, quan-
 do tota materia sit distillata.

De

De modo claudēdi Sigillū Hermetis.

CAPVT XX.

SAepius oleum vel aqua nobilis
 exigit eximiā clausiōem, ne spi-
 ritus & virtus vegetatiua ab ipsa
 possit exhalare siue expirare, & sæ-
 pius hoc exigit materia circulanda
 vel fermētanda, ne virtus rei dimi-
 nuatur. Et hæc clausura appellatur
 Sigillum Hermetis, & inter omnes
 alias sigillationes est nobilissima &
 excellentissima. Quæ quidē ita so-
 let fieri. Vitrum siue distillatorium
 impletum vsq; ad tertiam partem
 de materia digerenda circulādāq;
 collum habeat longum, & intrōda-
 tur ab infra in foramen parvæ for-
 nacis, sicut in antecedenti capitulo
 narratū est, ita quod ipsum vas pe-
 netret foramen furni per quatuor
 digitos obliquos. Si verò ipsum fo-
 ramen sit amplius quàm collum vi-

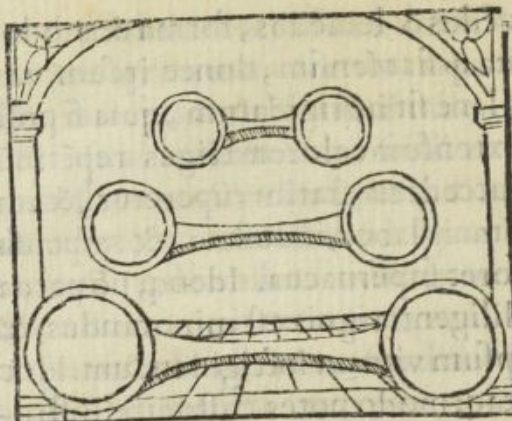
tri, debet obstrui argilla ab omni parte, ne quicquam circa vitrum possit in inferiorem fornacē cadere, & ipsum orificium vitri sit liberum in fornace, nec ullatenus sit circumdatum argilla. Postea fiat ignis exiguus de carbonibus in superiore parte fornacis, ita remote, quantum poteris ab ipso vitro seu distillatorio. Deinde sepe appropinqua- bis ipsum circa cucurbitam, paulatim augmentando, donec videris ipsum vitrum rubescere, sic ut velit fundi. Accipe ergo forcipem alicuius fabri ab anteriori parte candescentem, cum qua supremam vitri partem rubescentem stringes, paulatim candendo & vertendo forcipē, & sensim ab inde abstrahendo, & videbis ipsum vitrum ab ea parte ita esse integratum, sicut est in aliis. Post hoc ergo ignis parū amovend

*Sigillum
Hermetis*

uēdus & leniēdus, forma & modo,
 ita q̄ fiat sensim, donec ipsum vas
 planē sit infrigidatum, quia si post
 extensum calorem frigus repētini
 succederet, statim rūperetur, & ita
 omnis labor, industria, & impensa
 foret superuacua. Ideoq; nō parua
 diligentia ignis est minorandus, &
 ipsum vitrum infrigidandum. Hoc
 itaq; modo potes custodire instru-
 mentum siue vas reclusum, quan-
 tum volueris. Quando autem ip-
 sum volueris reſerare, habeas filum
 sulphuratum, cum quo collum vi-
 tri sex aut septem vicibus circun-
 dabis, & accendatur ipsum sulphur
 paulatim cum cādela cerea, & dum
 totum filum adustum fuerit, ipsum
 vitrum rumpetur. Amoue ergo col-
 lum, & impone vel extrahe quic-
 quid volueris. Aut habeas tria vel
 quatuor instrumenta ferrea, lon-

*Reſeratio
 ipsius ſi-
 gilli Her-
 metis.*

Instrumē
ta ferrea
quibus po
teris ab=
scindere
parua vel
magna
vitra.

gitudinis duorum cubitorum, vel paulò plus, in quorum extremitate sint duo annuli, quorum vnum ex his, quod magis ad hoc aptum videtur, collo vitri imponatur, & modico elapso tēpore, ipsum vitrum rumpetur, & hoc modo poteris abscindere parua vel magna vitra, vt volueris, & erunt adeò æquatim abscissa, sicut si cum aliqua serra adempta fuissent.

De

De modo distillandi acetū & urinam
humanam, in quibus omnia metal-
la calcinata resolui possunt.

CAP. XXI.

IN superioribus capitulis huius
operis diximus, in aceto distilla-
to solui posse Solem, & quomodo
etiam per ipsum Quinta Essentia
ab ipso plumbo & antimonio ex-
trahitur. Necessarium ergo est pro
tyrūculis modū distillādi describe-
re. Est enim quiddā magni discrimi-
nis inter distillationē aquæ vitæ &
aceti. Quia in aqua vitæ substantia
melior primò distillatur. In aceto
verò ultimò: Ita q̃ aqua siue phle-
gma in vino sit posterius, in aceto
verò antè. Et ideo quū melior
substantia acetī per distillationē ad
receptaculū dilabitur, habeas opti-
mum acetū, quod habere potueris,
ponatur in cucurbitā, superimpo-

*Differen-
tia inter
distillatio-
nem aquæ
vitæ &
acetī.*

nēdo alembicum, & distilletur per cineres, vel in balneo Mariæ cum igne lento, donec nulla plus aqua egrediatur. Postea gustetur sæpius atq; sæpius super linguā, si fortificatur in acetositate cū quodammodo mordacitate aliqua, tūc tempus est amouendi receptaculū, & aliud in locū suū ponatur, quod sit bene lutatum, & ignis parum augmētetur. Quūq; videris paruas lineas albas, quasi nubeculas in alēbico, distillabis vltra, donec spiritus egrediantur, quorum vaporositatē videbis eleuari in supremitate cucurbitæ, & egredi ex alēbico in ipsum receptaculum. Sed quū videbuntur tibi guttæ sanguineæ in alembico, iterū aliud receptorium anteponatur, & tantundem distilletur, donec tota materia sanguinea sit in receptaculū egressa. Et hæc materia valde est
fœtid

foetida, combustionē olens, & ideo
hoc acetum non est bonū ad resol-
uendum Solem calcinatum, pro fa-
ciendo aurum potabile, sed bene
pro tingendis metallis, quia foetor
ille cōbustionis adhæreret substan-
tiæ Solari, ex qua potius aurum po-
tabile corrūperetur quàm melio-
raretur. Si verò volueris distillare
vrinam humanam, in qua possunt
resolui folia auri, vel etiam aurum
calcinatum, ex quo ipsa vrina ita di-
stillata potest extrahere colorē, ad
faciendum aurū potabile, iam mul-
toties prænominatum, quæ etiam
habet maximam vim ad podagrā, *Ad podagrā*
dum pedes omni die duabus vel *gram.*
tribus vicibus ex illa illineantur,
& de semetipsis exiccentur. Va-
let etiam ptificis, & multis medi-
cinis accommodari potest, quas
breuitatis causa omittemus, dū e-
tiam

tiam non sit hîc nostri propositi.
Itaq; distillabis humanā vrinā tali
modo: Accipe vrinam hominis san-
guinei vel cholerici sani, bibētis bo-
nū vinū: qui nondū trigesimūquin-
tū annū excefferit. Distilletur qua-
tuor vicibus per alēbicū in balneo
Marię, Postea circuletur in pellica-
no p̄ dies quadraginta, & vsui refer-
uetur. Alij septies distillāt, & meli⁹.
*De modo distillandi mel quod ipsum
aurum potabile ingreditur.*

CAP. XXII.

De his vi
de Plū. lib.
II. ca. 14.
et 16.

Mellis bonitas natione constat,
aliubi enim faui cera spectabi-
les gignūtur, vt in Pelignis, Sicilia,
aliubi mellis copia, vt in Creta, Cy-
pro, Aphrica. Aliubi magnitudine,
vt in Septētrionalibus, viso iam in
Germania octopedum longitudi-
nis, in fauo, in caua parte nigro. In
quocunq; tamen tractu terna sunt
mellis

mellis gñā.
Verum ex flo-
ribus cōstru-
cto fauo, qd̄
ideo vocatur
Anthinū. Al-
terū genus est
mellis æstiuī,
quod ideo vo-
catur hōrēū, à
tēpestiuitate
prēcipuè, &c.

Tertiū autē genus mellis est sylue-
stre, eximiturq; post primos autūni
imbres. Ericaū id vocant, ab Erica
frutice, quæ & sifarum dicitur, quæ
herba eo tpe sola floret in syluis,
ideóq; melli nomē prēbet. Sed quia
apud nos nec ipsū mel Atticū, nec
præscripta inueniūtur genera, acci-
piendū est de nostrate, meliori quod
inueniri potest, & hoc debet esse ru-
bicun

bicundū, spissum, & nullā in se habēs aquositatē, imponatur in caldare, vel in capsā ferreā in quantitate qua volueris, addatur aqua fontis puri, in quātitate mellis, & coquatur super lētū ignē, semper spumas colādo vsq; ad cōsumptionē aquæ, & hoc fiat per nouem vices. Postremò verò coquatur, donec in spissitudinē propriam mellis reducat. Exinde circuletur in balneo Marię, calefacto in primo gradu caloris, p̄ dies quadraginta. Quo factō, imponatur in cucurbitam, quæ sit longior & altior quā in aliis materiis distillādīs, & sit de terra ab intus vitreata, ponatur in balneo Mariæ, distillādo per alēbicū. Et si forsitā mel ipsū velit ascēdere, habeas pānos madefactos frigidos, qui circū cucurbitā voluātur ab intus per alembicū, & exhibit primò aqua clara,

ra, quæ debet reſeruari ſegregatim,
 quia valet ad elongandum & colo-
 randum capillos. Poſt hoc exhibit
 aqua citrina & aurea cum oleo, &
 hanc iterum ſegregatim cuſtodies.
 Et hæc aqua ſecunda habetur apud
 quosdam chirurgos loco baſſami *Baſſamus*
 artificialis. Valet enim ad loca inte- *artificia-*
 riora lixanda & chirurganda, & ad *lis.*
 plagas profundas mundificandas,
 & etiam ad crines colorandos. Ter- *Capilli co-*
 tiò verò & vltimò diſtillabitur per *lorandi.*
 cineres, & exhibit aqua rubicunda,
 declinans parum ad aliquam nigre-
 dinem, & valet ad mundificandum
 & incarnandum plagas. Si ergo de *Ad plas-*
 prior aqua volueris habere maio- *gas.*
 rem quãtitatem, ponatur ipſa aqua
 prima ſuper faces ſuas, & diſtilla-
 bis, ſicut prima vice feciſti, & quã-
 libet aquam vel oleũ ſeparatim in
 phiala ſua recludes, & cuſtodies.

De

De auro potabili communi,

CAP. XXIII.

IN superioribus capitulis tractauimus de modo Quinram Essentiam de omnibus rebus quæ formam habent & speciem, extrahendi, quæ maximè ad aurum potabile conficiendum administrantur, nunc non inopportunum foret, si pauca de modo & viis variis faciendi aurum potabile, per quod vita humana quasi à corruptione, scilicet ad terminum ætatis nobis præscriptum conseruaretur, differamus. Varij enim operantur variè, & quisque suum laudat, quanuis laudabile non sit. Quatuor enim modos principales inuenio, per quos antiquitus aurum in substantiam potabilem redigebatur. Tamè ne aures tyrunculorum tenues obtundam, breuiorem communiorémque declarab

clarabo viam. Rusticorū enim est
 adagium: Trita semita non posse
 aberrare. Monstrabo itaque viā sa-
 tis tritā & vsitatā, ex qua optimam
 poteris habere practicā. Est etenim *Quatuor
 modi redi-
 gendi autem
 rū in sub-
 stantiā po-
 tabilem.*
 secretū ab ipsa Quinta Essentia ex-
 tractū, in quo Philosophi antiqui
 maximū habētes laborem, tamē o-
 mnia nobis occultarūt ex ratione,
 quia habet virtutē occultatā (quā
 diuina prouidentia ei indidit) per
 quam iuuentus ipsa venustatem &
 robustitatē amissam potest recupe-
 rare, per quam etiam tota senectus *Iuuenes
 sicut senes.*
 abigitur, nō tamen ex eo gradu in
 quo est, sed repræsentat hominem
 antiquū esse iuuenē, si de eo vtatur,
 vt infra copiosius docebitur. Et
 hæc est substātia & materia prima,
 in qua veteres Philosophi tantū la-
 borauerunt, vt possent aliquo mo-
 do substantiā & naturā humanā à

N

corruptione præmatura conserua
 re. Omne enim genus hominum (te
 ste Stagirita philosopho) cupibile
 est posse à corruptione præseruari.
 Sed à Deo optimo maximo præsci-
 tum atque prædestinatū est, semel
 nos debere mori. Vnde Cordubēsis
 noster Seneca non illepide ait: Nil
 certius esse morte, & nil incertius
 esse hora mortis. Et diuus Paulus,
 Statutum est omnibus semel mori.
 Et idem, Omnes in Adā morimur.
 Impossibile ergo est, posse nos in-
 uenire materiā corruptibilē, quæ à
 corruptione nos præseruet, quum
 nihil sit sub cælo (teste Aristotele)
 quod corruptionis sit expers. Ideo-
 que nobis inueniendū est aliquid
 incorruptibili vicinum. Censeoq;
 quāplures in hoc laborasse, vt æter-
 naliter viuerent, qui scripserunt,
 ipsam Quintam Essentiā esse adeo
 p̄te

perfectam & incorruptibilem, vt ei
 nihil defit: quod quidem est falsissi-
 mū. Nā si esset adeò perfecta, vt ni-
 hil ei deesset, faceret nos æternales,
 quod est cōtra volūtatē Dei, vt iam
 sæpius dictum est. Possumus tamen
 inuenire viam & artē prolongandi
 vitam nostrā vsque ad terminū no-
 bis præscriptum, dummodo timea-
 mus & veneremur Deum, vt iustū
 & dignum, regiménque habeamus,
 quod vitæ nostræ non sit incōmo-
 dans. Ideo Ioannes de Tholeto, &
 Hugo, ambo cardinales, fecerunt
 aurum potabile in hanc viam, quo
 quidem semper in omnibus esculē-
 tis vtebantur, & pro thesauro abs-
 condito habebant. Et hoc sic fit:
 Primum & ante omnia habeas a-
 quam, in qua possit dissolui aurum,
 & argentū, et omnes lapides pretio-
 si. Et hoc fit modo: Accipe salis am-

*Aurū po-
 tabile His-
 gonis pesti-
 mū, mor-
 tale et ve-
 nenosum.*

moniaci, fa-
lis nitri ana
lib. i. contera-
tur & pulue-
risentur in
mortario: po-
stea adde sul-
phuris viui,
vnc. Mercu-
rij sublimati
vnciam, con-
terantur, &

*Difficilis
aqua &
periculosa*

misceantur omnia simul. Quo fa-
cto accipe de dictis rebus pulueri-
fatis in pondere vnc. trium, distille-
tur cū igne lento, in fine ipsum au-
gmentando, sicut fit in aqua forti,
quia ipsa aqua cum magno impetu
ingredietur. Et fac vt possis habere
libram vnā de dicta aqua, quam
reserua in vitro cum collo stricto,
bene recluso. Et quando volueris
facere

facere aurum potabile, Recipe de auro finissimo vnc. 2. vel drach. 1. vel quantum libuerit, potes enim facere ad placitum. Malleetur in laminas tenuissimas, & quantum poteris subtilissimas. Et pro vna parte auri capias partes tres Mercurij, qui nondum fuerit sublimatus, calefiat, in crucibulo vel tigillo, donec fumescat. Deinde fiat amalgama in modū pultis, & tandiu amalgametur, donec omnia bene simul incorporentur. Quum autem fuerit bene amalgamatum, fundatur in aquam frigidam. Potest etiā fieri amalgama cum pinguedine quæ in bombardis remanet, postquam sepius extorsa fuerint. Quum enim fuerit materia liquefacta, debet fundi in bombardam, & hinc & illinc agitando optimè amalgamari. Et hoc fac toties, agitando & concu-

0750

N 3

tiēdo donec pulti assimiletur. Post-
ea ponderetur, & tantūdem de sul-
phure viuo accipias, quantum pon-
derabit Mercurius & aurū iterum
in vrceum imponendo super ignē,
& tantidem agitando donec totum
sulphur comburatur. Postquam
autem ab igne fuerit extractū, ite-
rum conteratur & misceatur simul
ponendo super prunas, donec ru-
bescat. Quo facto, deponatur ab
igne, & inuenies aurum tuum opti-
mē & subtilissimē calcinatum. De
hoc ergo aureo puluere capies dra-
chm. 2. & de aqua prædicta vnciam
vnā, & imponatur in vitrum cum
collo longo, ipsum orificium opti-
mē claudendo, vt nullus vapor vel
spiritus possit exhalari, & in ictu
oculi ipsum aurum fundetur, & in
aquam puram conuertetur, citrini
quidem coloris, vt etiam si huma-

na cu

na cutis cum ea tingatur, appareat
 esse rubicunda. Et cū tali aqua pen-
 na colorantur in colorem rubeum.
 Ex quo etiam euenit, vt multæ res
 diuersæ in eam impositæ, diuersos
 acquirant colores. Nam si in prædi-
 ctam aquam imposueris limaturā
 argenti, vel argentum calcinatum,
 aqua ipsa colorem cœlestem nāci-
 scitur, ex qua capilli & crines equo-
 rum vel aliorum animalium pos-
 sunt tingi in colorem cœli. Si verò
 imposueris argentum calcinatum,
 cum totidem Mercurio, conuerte-
 tur in colorem nigrum, omnia tin-
 gens quæ apposueris. Si autem cu-
 prum adustum imposueris, in viri-
 dem colorē mutabitur, & tali pro-
 portione crines fiunt virides, &
 omnia alia quæ cum tali aqua tin-
 guntur, & per consequēs possit ha-
 bere multos & diuersos colores ex

*Non est
vera reso-
lutio.*

diuersis substantiis impositis, quæ
omitto, ne tadium lectoribus inge-
ram. Ista enim aqua nō fit ad colorā-
dum siue tingendum, sed potius ad
resoluendum aurum, argentū, & om-
nes lapides pretiosos vt in substā-
tiam potabilem possint conuerti, &
hoc est maximū secretum in medi-
cina. Est etiā hæc aqua reperta pro-
pter hoc, vt leprosi possint cū ea la-
uari. Curat enim omnē paleationē.

*Non est
verum.*

*Bene di-
cit.*

Et ideo dicunt aliqui, quòd possit
à leprosis bibi, quod medicinæ con-
sultioribus relinquo. Ego etenim
censo, id horridum, & à natura
quantumcunque corrupta alienis-
simū, causa receptę venenosę. Nam
vides apertè in eam ingredi Mer-
curium sublimatū, sal ammoniacum
fixū, & aquā fortem. Propter quod
est maximè horredum. Certissimè
tene quòd in ipsa cōseruatione na-

turæ

tura oportet aliquid sit consonans radicali naturæ humiditatis. Ideo Raymundus Lullius in suo test. affirmat omnia quæ profunt corpori humano etiam & lapidi nostro, quod secus fit per aquas corrosiuas. & idem Lullius docet in lib. de virtutibus mundi, habere aquas philosophicas, quas vide ibi. Quum ergo volueris vt operetur hoc aurum potabile, Recipe aquã fortẽ separatã à suis facibus prædictis, in quo resoluetur aurum, & post distilletur per alembicũ igne lento. Et hoc fac toties, donec ipsa aqua separetur ab auro, & in fundo remaneat sicut aliquod butyrũ. Accipe postea pimpi-
nellæ librã semis, camædreos, gētia-
næ ana vnc. conteratur omnia optimè, & supinfundatur de aqua vitæ bene rectificata. Ponatur in vitrum per diẽ & noctẽ, optimè claudendo ipsum vas. Postea distilletur per fil-

*Non bene
separabitur, quia
spiritus cũ
auro re-
manebūt.
Aurum
hoc potabi-
le veneno-
sum est.*

N 5

&o

Et auro simili butyro & statim con-
 uertetur in aurū habēs colorem o-
 ptimū, sicut color croci. habet etiā
 in se quandam dulcedinē, sicut mel
 vel zuccarū, & hoc debet sumi in ci-
 bo vel potu quando volueris. Natu-
 ra eñ optimè per id sustentatur. Fa-
 cit etiā bonam memoriā. Si verò le-
 profus ex eo lauetur, mirabiliter ei
 proderit, simili modo etiā paralyti-
 cis. Est eñ spiritus ad recuperandū
 omnē calorē amissum. Et hoc mo-
 do omnes lapides pretiosi possunt
 in formā potabilem redigi, sed non
 debes imponere Mercuriū, sel saltē
 sulphur. & ideo de quolibet lapide
 precioso poteris capere, & ipsum
 optimè puluerizare, & post hoc tm̄
 de sulphure depurato immiscebis,
 & simul omnia optimè cōterantur,
 & in puluerē subtilissimum redigā-
 tur. Postea ponantur in tigillo su-
 per

Caue.

Ad memo-
riam.

Ad leprā.

Modus
præparā-
di lapides
pretiosos
ad aurum
potabile.

per prunas, donec sulphur accendatur, & totum comburatur, & omnis fœtor à rigillo recesserit. Deinde iterū super marmor teratur subtilissimè, apponendo tantūdem de sulphure depurato, sicut prima vice, & iterum aduratur vt supra. Et hoc etiā fiat tertia vice ipsum pulverifando subtilissime, & erit præparatum. Cape dehinc de lapidibus prædictis, ita purgatis & mundificatis vnc. sem. & de aqua forti prædicta vnc. iij. imponatur insimul in vitrum cum collo longo & stricto, bene ipsum claudendo, & statim lapides soluentur. Quūque fuerint soluti, aperiatur vitrum, ita quòd aqua fortis euaporet, & totam substantiā & vim amittat, & videbis lapides pretiosos in fundo sicut butyrum, de quo operabere priori modo, sicut fecisti de butyro aureo

reo

reo, & si addis de aqua vitæ, & de speciebus prædictis, habes verum aurū potabile, quod habet multam operationem in variis & grauissimis ægritudinibus.

De auro potabili absque aqua forti.

CAP. XXIIII.

POteris etiam facere aurum potabile absque aqua forti, & hoc magis conuenit medicinæ, quàm illud de quo iam dictum est, dum tuum aurum solueris per aquam vitæ ad habendam vim suam de lapide hoc, qui dicitur Philosophicus, *Vnde fiat lapis philosophicus* qui fit ex Quinta Essentia per separationem quatuor elementorum, sicut iam supra sæpius est auditum. Habet enim ipsa Quinta Essentia tantam virtutem, ut quicquid in eam immiseris, eius ad se efficaciam & vim attrahat. Dum enim carnem mortuam à corruptione conseruat, quanto

quanto magis carnē humanam adhuc viuentem, & in qua est spiritus vitæ? Digerit quoque omne indigestibile, & omne digestum per naturam suam educit. Et ideo omnes malos humores & cōplexiones naturæ humanæ continuò à corpore expellit, quum non sit elementum, sed subtilissima substantia ab elementis extracta. Et quoniam ipsa quatuor elementa sunt corruptibilia; oportet ergo habere substantiā incorruptibilem, vel incorruptibili simillimā, & hoc est ipsum quintum esse, in quo potest resolui aurū, & omnis eius vis extrahi. Aurum enim nullam corruptibilitatē patitur ab ipsis quatuor qualitatibus, nisi artificiose, non autem per naturam. Quis enim vnquā vidit ipsum aurum in aqua putrefieri? Quis ab igne comburi? Quis ab terra erugiri?

*Aurum
non patitur
corruptionē
ex natura,
sed artificiose.*

nem

nem attrahere? Quis deniq; cognovit ipsum ab aëre posse cōsumi? Sed hæc in omnibus aliis substantiis sunt possibilia. Ideoque cū aurum ipsum Quintæ Essentiæ apponitur & admiscetur, potabile appellatur. Ideoque magnæ scientiæ est inuenire modū subtilē ad resoluendum aurum, & in formam potabilem redigendum, ne forte, quū putares te fecisse aquā vitæ, aquā mortis faceres. Hoc ergo aurū potabile debet fieri cū aquavitę rectè & debite, vt decet, rectificata, abstractis quatuor elementis ab ipso vino, in quo latent. Ne etiā facias sanguinē humanū materiā pessimè et foetidè olentē, quia ibi vires suas perderet, & attraheret omnē foetorē ex oleo sanguinis humani. Et si non fieret ex ipsa terra, ex qua lapis philosophorum componitur, non posses
Quomoda
fit aurum
potabile.
resoluere

resolvere ipsum Solem. Quia autē
 putares facere aquam igneā, id pla-
 ne foret absurdū & nocivum vten-
 ti, & ideo non curabis, si sit modi-
 cum de hac terra, quia quātumvis
 modicum maximā habet virtutem.
 Caueas etiam, ne terram alienā acci-
 pias, sicut faciūt aliqui, qui capiunt
 calcem, alij verò cineres salicis, alij
 tartarū adustum, alij denique cine-
 res vitium, sicut iam supra copiosè
 enarrauimus. Et cum hac terra alie-
 na æstimāt se facturos aquam vitæ,
 quū non sciāt se præparare aquam
 mortis. Sicut ait Geber: Esse terrā
 & medicinam incompatibilem al-
 terius mixtionis, vt iam sæpius di-
 ximus. Ista enim terra virtutem cō-
 fert ipsi aquæ vitæ, dū fuerit ita fa-
 cta, vt supra docuimus. Oportet er-
 go habere modū separādi quatuor
 elementa, vt possis facere veram
 aquam

aquam vitæ, vel potius Quintā Ef-
 sentiā, in qua pōt resolui aurū du-
 plici modo. Primo cum aqua vitæ,
 quæ virtutē suā ex lapide Philoso-
 phorū attrahit. Secundo verò redi-
 gendo aurum in puluerem, siue cal-
 cinādo, vt infra docebitur. Quum
 volueris ergo separare quatuor ele-
 menta ex ipsa aqua vitæ, siue ex vi-
 no, de quo fit aqua vitæ, oportet te
 accipere vinū quamoptimū & ma-
 gna quāritate, ponēdo ī multas cu-
 curbitas, ita vt possit bona quanti-
 tas in quālibet cucurbitā ingredi.
 Et cum totum vinū fuerit distilla-
 tū, pones ipsum à parte & phlegma
 quoq; segregatim seruabis. Et vinū
 distillatū ponatur semper super fæ-
 ces suas, & quum phlegma ab ipsa
 terra tanquā à facibus suis fuerit
 extractum, remanet in fundo ipsa
 terra. Quum ergo egueris terræ,

In Quinta
 Effetia
 resoluitur
 aurum di-
 plici mo-
 do.

Modus se-
 parandi
 quatuor
 elementa.

○

quæ est materia combusta, vt supra
 dictū est, optime lauetur cum phleg
 mate, vt iam monstratum est, vt nil
 de substātia cōbustionem olente re
 maneat & per hanc ipsa aqua vitæ
 iustificatur. Est etiam alius modus
 subtilior. Quum ipsum vinum fue
 rit extractū à fæcibus suis, recipia-
 tur phlegma cū hoc quod in distil-
 latorio remāsit, à quo vinū distilla-
 tum separasti, & in caldari tam diu
 ad ignē tēperatū coquatur, donec
 in spissitudinē mellis liqfacti de-
 ducatur. Postea ab igne remouea-
 tur, & frige fiat vsque in diē sequē-
 tem, & videbis lapillū quasi modo
 in fundo residētem, ita clarū, sicut
 si esset sal nitrum. Deinde coletur
 aqua, & oleū supernatans & ipsum
 phlegma super lapidē vel terrā præ-
 dictam fundatur, donec à fæcibus
 suis clarificetur. Hoc factō, secun-
 dariè

Alius mo-
 dus sepa-
 rādi qua-
 tuor ele-
 menta.

dariè bulliatur, & in frigidetur vt
 supra. Et hoc fac toties, donec ter-
 ra ab ipso separetur. Deinde exicca-
 bis ipsam in furno reuerberationis
 in vase mundo, quod in superiori
 parte sit apertum. Et in hac fornace
 reuerberatoria tam diu calcinabis,
 donec in substantiam albiſſimam
 niui similem conuertatur. Tamen
 ante omnia temperabis ignē, ne à
 nimio calore materia fundatur,
 quia si hoc fieret, magis Alchymia
 quàm medicina cōueniret. Et quū
 ipsa terra fuerit satis calcinata, po-
 natur in vitrum cum collo longo,
 super quam ponatur vinum supra
 distillatū, quod debet à suo phleg-
 mate esse separatū, & putrefiat in
 balneo Mariæ p̄ duos aut tres dies.
 Postea per alembicum distilletur,
 & videbis ipsam terram cum aqua
 in alembicum ascendere sicut cla-

*Alius mo-
dus faciē-
di aurum
potabile.*

rum crystallum. Et in hac aqua po-
test solui purū aurum, laminatum
in tenuissimas laminas. Melius ta-
men foret, si essent folia auri, quia
facilius resolverentur, & in substā-
tiam potabilem conuerterētur. Fit
etiā aurū potabile, separādo quod-
libet quatuor elementorum segre-
gatim, & deinde extrahēdo Quin-
tam Essentiā, in qua poteris solue-
re Solem, & in aurū potabile per-
mutare. Præsupponitur tamē, quod
aurū sit in tenuissimas bractēas la-
minatum. Et ita quādo spiritus, si-
cut anima à phlegmate suo tāquam
à corpore abstractus est per alem-
bicum, ipsæ fæces siue terra, quæ vl-
timatim in distillatorio remanse-
runt accipiantur, & quater tantun-
dem de suo phlegmate, & imponā-
tur in balneum Mariæ per dies no-
uem, donec bene putrefiant. Postea
disti

distillētur p
alembicū, &
exibit oleum
citrinum. Et
quando non
poterit plus
ascendere in
alembicum,
scias tria ad-
huc indistilla-
torio reman-
sisse elemēta.

Videbis enim ipsā aquā siue phleg-
ma exire clarum: aër autem in fun-
do remanet, sicut oleū aureū. Post-
ea separetur ignis à terra, accipien-
do quatuor partes phlegmatis, &
vnam partem terræ, & digeratur in
balneo Mariæ cum igne violento,
& videbis oleum rubicundum, in
quo est elementum ignis & aquæ.
Et ita habebis quatuor qualitates

O ;

*Aqua So-
lis.*

separatas, quas reduces tandem in Quintam Essentiã, ita quòd terra calcinetur in fornace vitrearia per tres hebdomadas, deinde superfundes phlegma, & digeres septies, & toties distillabis. Et ita habebis aquam Solis, in qua poteris resolvere Solẽ subtilissime laminatum. Et scias, quòd quãto plusvltra septem vices de terra sua, quã etiã diximus lapidem Philosophorũ, distillaucris, tanto nobilior, præstãtior, virtuosior, & efficacior erit ad resolue-
nendũ. Et quum in hac aqua volueris resolvere Solẽ, habeas folia auri subtilissima, & ponãtur in vitrũ cum collo longo, & quum habueris vnã partem de auro, superinfundas tres partes de ipsa aqua vitæ, quæ de terra prædicta per septem vices sit distillata, & ponatur in balneum Mariæ, donec resoluetur. Et ita potest

test fieri aurum potabile, ad sustē- *Vtilitates*
 tandam naturam humanā & omnes *aure pota-*
 ægri- *bilis.* tudines expellendas, & ad fa-
 ciēdum hominem reuiuiscere, cum
 à quodam medico cēseretur mori,
 & ideo omni tempore habeas tecū.
 Notandum est etiam, qualem ha-
 beat virtutem ipse lapis, per quam
 operatio aquæ completur, quia spi-
 ritus ubi vult spirat. Et ideo quicū-
 que hanc artem ignaris ostendit &
 manifestat, est maledictus. Qui ve-
 rò doctis & sapientiæ amatoribus,
 hic lauro est coronandus, hic ce-
 dro digna locutus. Et multi hanc
 scientiam quæsiuerunt, sed pauci
 eam inuenerunt. Quum ergo ha-
 bueris quatuor elementa separata,
 quodlibet singulorum reseruabis.
 Nam quodlibet singularem habet
 operationem. Et oleum quod ab
 aqua rubicunda separatum est per

*Aëris vir-
tum.*

elementum ipsius ignis optime cō-
ducit adolescentibus, & eos in vi-
gore, robore, venustate, & pulchri-
tudine corroborat, nec patitur ali-
quē sanguinē putrefieri: omnē etiā
colerā educit, & phlegma omne ex-
pellit. Est quoq; maxime generati-
uum sanguinis & spermatis. Ideo
quicūq; voluerit eo vti, sapius de-
bet phlebotomifari, q̃a alioqui ve-
nas penetraret. Et si homo ante tri-
gesimū annū eo vtatur, maximope-
re crescit, ita quòd omnes mirētur.
Valet etiā ad visum recuperādum,
dum omni die vnā guttam in o-
culum immittas, per spatium vnus
mensis. Conducit etiam maximope-
re ad auditum perditum. Elementū
autem ignis est ipsa aqua rubicūda,
quæ de oleo antecedēti est distilla-
ta. Et hoc ad omnia suprascripta va-
let. Et ex senibus facit apparere iu-
uenes

*Efficacia
ignis.*

uenes in colore. Debent autem eo
 vti cum modico aquæ vitæ senes,
 sed iuuenes cum optimo vino. Tol-
 lit omnes egritudines senectutis, et
 ideo appellatur Elixir vitæ. Et hoc *Elixir vitæ*
 est maximum secretum in medici-
 na, quod nunquam ab aliquo medi-
 corum tractatum fuit, sed bene ab
 ipsis Philosophis. Quia autem me-
 dici de ea reticuerint, id ideo arbi-
 tror euenisse, quia habet quandam
 acuitatem, quam de terra siue de la-
 pide philosophorū attraxit, & ideo
 non conducit vtentibus, est tamen
 securius quàm id quod fit per aquā
 fortem.

*De auro potabili absque terra vel
 aqua forti.* CAP. XXV.

Modus autem faciēdi aurum po-
 tabile absque hac acuitate la-
 pidis vel aquæ fortis, talis est: Acci-
 pe mel, & guttas guttatim super

O 5

marmor funde, addendo & superimponendo ipsa folia auri, sæpius terendo, sicut si cum auro velis scribere, ita vt nil penitus de auro appareat. Et cum triueris ita vncias ij. vel iij. de auro, fines ita stare per horas xxiiij. Poteris etiam addere de sale communi præparato: sed non est necessarium, nisi vt citius materia feratur. Quumque materia ita resederit, per dictum spatium, ponatur in vas argentum, vel in cyphum latum, superinfundendo de aqua tepida, à melle, vel de aqua fontis distillata, & mel ab ipso auro separabitur. Si autem imposueris sal, hoc modo quoque separabitur. Deinde colabis ipsum sal, superinfundendo aliam aquam distillatam, de super, & resideat, vt supra, & soluetur pari modo, vt dictum est. Et cum sal immiscueris, sæpius
ita

ita facies ac si nullū immiscuisses,
 donec totum separetur & resolua-
 tur. Deinde iterum superinfundas
 aquam forma prædicta, & impo-
 nas in cucurbitam, distillando in
 balneo Mariæ, ita ut solum aurum
 in distillatorio remaneat, & quod
 fal & mel ab ipso separetur. Si verò
 non admiscueris fal, eò longius
 super marmor terendum est. Quā-
 do verò totum mel ab auro fue-
 rit distillatum, superimponatur,
 & iterum distilletur. Et hoc fa-
 cies duabus aut tribus vicibus. Ul-
 timò autem, quando perfectè co-
 gnoueris, totum mel ab auro esse
 separatum, superimponatur de o-
 ptimo aceto distillato, ut supra
 docuimus, & sit de meliori vino,
 quod poteris habere, aut quod de
 vino cocto sit distillatum, & di-
 stilletur quatuor vicibus. Quam
 verò

*Distilla-
tio vini
& aceti
adinvicē
sibi sunt
cōtraria.*

verò vltimò ipsū acetū distillaue-
ris, ab ipso distillentur tres partes,
& quarta pars remaneat in fundo
distillatorij. Quia (vt supra dictum
est) distillatio aceti & vini, contra-
ria sibi inuicem sunt. In vino enim
melior materia primò, in aceto ve-
rò vltimò distillatur. Hanc igitur
quartā partē, quæ in fundo reman-
sit, debes fundere sup ipsum aurū,
& ita quiescat per tres dies, postea
distilletur simul. Deinde totidē de
aceto distillato supimpones, sicut
in primis, sed oportet quòd sit posi-
tum in fimo equino, vel in balneo
Marię. In hoc ergo aceto aurū sub-
tilissimè soluitur, deinde per distil-
lationē iterū ab auro separetur in
balneum Marię. Postea superinfun-
datur phlegma de aceto distillato,
& iterū ab eo distilletur in balneo
Marię, & demū phlegma superin-
fun

funde de phlegmate, & distilla ite-
 rū pari modo. Et hoc fac toties, do-
 nec ad numerum septemnariū per-
 ueneris. Postea cū fuerit septies
 distillatū imponatur de aqua vitæ,
 & iterū per distillationē separetur.
 Vltimatimverò superinfundes aliā
 aquā vitæ, quæ nullum in se habeat
 phlegma, & ab eo pari modo seque-
 stretur, & hoc fiat duobus modis.
 Et hac forma distillabis subtilissi-
 mē ab ipso auro mel, acetū, & phleg-
 ma, vnā cum aqua vitæ: & est opti-
 mē digestū & præparatū, ad soluē-
 dum in digestiuo vel circulatorio
 in ipsa aqua vitæ, quæ est Quinta
 Essentia. Quum autem volueris fa-
 cere aurū potabile: Accipiat de
 prædicto auro resolutō, & supra-
 scripta aqua vitæ superinfundatur,
 cuius duodecim partes à lapidis
 philosophici vna portione sint di-
 still

stillatæ. Et ponatur ad circulādum
 in balneo Mariæ, per dies quadra-
 ginta, vel diutius. Et ita resoluetur
 aurū in aquam citrinam. Sed cū
 omnia ad æquum sūt iudicanda,
 habet in se quādam mordacitatem
 vel acuitatē ex ipso aceto distillato
 & Quinta Essentia, quæ est distilla-
 ta per ipsum & de ipso lapide Phi-
 losophorum. Et per hunc quasi per
 aquam fortem potest solui aurum,
 non tamen est ita nociuum, sicut fie-
 ret per aquam fortē, licet quidam
 sint eius opinionis, vt censeant ho-
 minibus sanis non esse valde vtile.
 Aliquando enim videmus aliqua
 vtilia esse ægrotis, quæ sanis pos-
 sunt incommodare, & hoc fit pro-
 pter violentiam & infectionem na-
 turæ infirmi. Sed quū ipsum aurum
 potabile debeat bibi à sanis, vt ī sa-
 nitate pristina cōseruentur, nostri
 recen

recentiores Philosophi acceperunt
prædictū aurū ita puluerizatum ut
iam auditū est, quod præparatū sit
absq; Quinta Essentia aceti distilla-
ti, superinfundendo veram rectifi-
catā aquam vitæ ab omni phlegma-
te suo separatam absq; prædicto la-
pide per tres aut quatuor vices, ite-
rum semper ab eo distillando, ita
quod semper in fine distillationis
quoddā humidū de auro remansit.
Ultimò verò hoc ipsum humidum
acceperūt in vna parte, & de Quin-
ta Essentia partes duodecim, & po-
suerūt in cucurbitam, superimpo-
nēdo alembicum cæcum, & circu-
lādo ad minus per dies quadragin-
ta in balneo Mariæ, & habebis quo-
que verum & iustificatū aurum po-
tabile, ad præservandum sanos ab
infirmirate, & ad liberādū egrotos
à morbo. Posset tamen ex tali potu
ali

aliquod incommodum oriri ex ratione, quã in supra scripto cap. ix. allegauimus, quia in longinquo tẽpore stomachus humanus posset ex hoc deaurari, per quam deaurationem posset perdere suã consuetam digestionem, ex quo quantum stomacho incommodi posset oriri, quisq; etiã minimẽ medicinæ gnarus facile diiudicare potest. Quæ ex ratione moti, potius commodare quàm nocere hominibꝫ voluimus. Et licet à plerisq; huius scientiæ peritioribus possim insectari, quòd tãtam scientiam omnibus in vulgus propalarim. Hoc eo factum esse eisdem respondemus, vt omnibus æquẽ prodesse velimus, quum dicat Salomon, Absconditam sapientiam & absconditum thesaurum nihil prodesse. Ideòque verissimam viam faciendi aurum potabile pro
inge

ingenioli capacitate docebimus,
 quamquam Mediusfidius nō sit be-
 ne decens, tantū thesaurū referare,
 tamen id magis pro doctis & bona-
 rum artiū amatoribus quā pro
 ignaris editum est. Ideo ꝓue velim
 omnes precari, ad quos hoc opu-
 sculum nostrum peruenerit, vt si
 quid secretioris (quod indoctis
 propalare nec phas, nec æquū est)
 dixerim, quā forsitā dicendū fo-
 ret, æquo animo consulant. Nam
 cum diu noctūque hoc Ciceronia-
 num mihi obuersaretur, Nō nobis
 solum natos esse, sed & partem de
 nobis sibi patriā vendicare, & par-
 tem amicos. Quūq; sapientissimus
 Solomon dicat Abscondita sapiē-
 tia &c. Statim igitur hunc librum,
 vt & patriæ & parentibus meis ho-
 nori & vtilitati foret, in lucē ede-
 re volumus. Licet enim pro indo-
 p

ctis æquè ac p̄ doctis ediderimus,
 non tamē abs re id factū esse quili-
 bet inuidus sciat, quū summus om-
 nium creaturarū genitor atque pa-
 ter æquo lumine solari, & probos
 & improbos visitet. Maledictus
 enim est qui propriā vtilitatē rei-
 publicæ commodo præponit. Et
 quanquā ab imperitis possit flocci-
 pendī, scio tamē nōnullos doctio-
 rū meam paruā operā vsque in cœ-
 lū elaturos. Ideoque verissimū au-
 rū potabile te docebo, cui meæ opi-
 nioni nullus nostratiū philosopho-
 rū refragari potest, dū rationes na-
 turales hic infra positas p̄spexerit,
 scio enim aliū inter Alchymistas,
 & alium inter Medicos esse sermo-
 nē. Sed quum certum pro incerto,
 proficuū pro nociuo sit eligēdum,
 ideoque ipsis adhærebo medicis,
 quū Marsilius Ficinus dicat: Nullū
 vnquam

Alius ser-
 mo alchy-
 mistarum
 & alius
 medico-
 rum.

vnquam antiquorū Philosophorū
 fequutum fuille viam hanc faciēdi
 aurū potabile, quam noſtrates phi-
 loſophi nunc ſectantur. Quis enim
 dubitet de Sole, quem in aqua forti
 reſoluunt? quis dubitat de Mercurio,
 cum quo amalgamiſant (vt eorum
 vtar vocabulis) quin nō ſint no-
 ciua? Nemo hercule, nemo niſi tal-
 pa foret cæcior. Licet non inficier,
 ea poſſe ingredi in aurum potabile
 pro agrotis, ſicut ſunt leproſi, vene-
 num enim veneno pellendū eſt. Sed
 Mediusfidius non conſuluerim eiſ-
 dem vti, quum maximè (vt quilibet
 etiā mediocriter doctus coniectu-
 rari poteſt) ſint corroſiua. Simile
 eſt de hoc quod per acetū diſtillarū
 vel quod per lapidē reſoluitur. Nō
 tamen eſt adeò nociuum, ſicut hoc
 quod per aquā fortem diſſoluitur,
 tamen habet quidam vehementis

acuitatis, quàm ipsa Quinta Essentia à lapide suscepit. Si verò hæc ratio minus sufficiens videretur quibusdā, vltcrius potest probari per dictum Galeni, qui dicit naturalem substantiam alicuius vehementioris motus esse incompatibilem, cui & Aristoteles astipulatur. Quod ita est intelligendum, hoc aurū potabile, de quo supra fecimus mentionem, non posse fieri, nisi per superfluum naturā igneam ipsius Quintæ Essentiæ, quæ quidem natura ignea, quū vltra suū debitum terminum sit sublimata, soluit Solem citissimè. Ideo mea opinione, talis superflua igneitas magis incōmodat humanæ naturæ, quàm prodest. Et hinc non abs ratione inueniendus est alius modus subtilior, per quem aurum in substantiam potabilem possimus redigere. Deinde si forsi-

tan

tān necessariū foret, suprascriptū aurū potabile possit adiungi huic, si aliqua infirmitas hoc exigeret, in quantum sit necessarium ægroto, tamen semper adiungendum est de auro potabili, ex cordialibus, sicut lapidibus, aut margaritis, & cæteris eiusdem generis, licet non dicatur aurum potabile, quum nullum aurum in eius compositionē ingrediatur, possit tamen ita nuncupari, ob excellētissimam eius virtutem, & celerrimam operationē. Interdū tamen hoc solo vti licet. Aliquādo verò mixto cum alio quū volueris celerrimè operari ad penetrādum, quia aliud non habet talem virtutem. Interdū etiam ipsum cordiale in vsu habere possumus, admiscendo de alio, sicut ægrotantis infirmitas postulabit. Et hæc est forma vtēdi auro potabili. Antequam autem

ad ipsius compositionē perueniam,
 probabo an sit possibile, vel non.
 Primū ergo, & ante omnia philo-
 sophi probant & collaudant ipsum
 aurum, ea ex causa quòd inter om-
 nia metalla est naturæ temperatæ,
 assimilatæq; Soli propter eximiū
 suum nitorem & colorem. Appro-
 priatur etiam Ioui propter tempe-
 riem. Ideoque calorem naturalem
 cum frigiditate mirabiliter potest
 tēperare & moderari, & humores
 ipsos conseruare ab interitu & cor-
 ruptione, ideoque virtutem Solis
 & Iouis illi attribuimus, quorū est
 officium, attribuere spiritum vita-
 lem mēbris interioribus. Hinc phi-
 losophi ipsi probant, nullā rem esse
 aptiorem ad vitam humanam ali-
 quantulum à corruptione conser-
 uandam, quàm substantiā subtilis-
 simam & durissimā quasi incorru-
 ptib

ptibilem, quæ ad interiora penetrat membra. Hinc ipsum aurum subtilissimè laminatū, & cum speciebus cordialibus admixtum, in puluerē est redigendum. Propterea dicit Ioannes de Rupe scissā, nos oportere habere considerationem ad operandum possibilia, & impossibilia subterfugere. Videmus enim plura mirabilia de calybe, plumbo, ferro, stanno, & argento, quin existimemus maiorem esse efficaciam in pretiosiori, sicut est ipsum aurum. Videmus etenim (teste Auicenna) aquam ipsam, in qua candens extinguatur calybs, fluxum ventris restringere, & intestina congregata quasi simul connectere. Quod & in ipso ferro videre licet. Quanto ergo magis hoc credendum est de ipso auro, in quo nullum est corruptibile de quatuor elementis, si-

Cōtra fluxum ventris.

cut in ferro, calybe, & cæteris. Si enim ipse calybs virtutem habet constringendi, & quasi colligandi ipsa viscera & intestina simul, nonne videtur hoc in auro possibilius, quum sit purius, defecatius, incorruptibiliusque ipso calybe? Secundo etiam potest probari ex ratione euidenti & experientia, quem ipsum plumbum sapius funditur in aquam, in qua lamina auri, vel calybis, vel ferri, sit extincta, videmus ipsum indurescere. Et hinc possumus aperto cognoscere, ipsam aquam abstraxisse vim à materia, quæ in ipsa sit extincta. Econtrario etiam per quotidianum usum experimur, quòd si fundatur plumbum in aliquam aquam, & deinde in eadem extinguitur ferrum, vel calybs, vel aurum, manifestissimum est, ipsum moll

*Plumbi
indura-
tio.*

*Ferri vel
calybis
mollifica-
tio.*

mollescere ex aqua, quæ à plumbo vim extrahit, quam molliciem non habent ex ipsa natura. Itaque sicut hoc de ferro & plumbo ex usu quotidiano compertum est, sic etiam illud de auro. Et hic est verus modus apud philosophos naturales de auro potabili, sicut Marsilius Ficinus dicit. Non tamen quod corporea eius substantia bibatur, sed ipsa virtus efficaciâque ex ipso per modum subtilissimum extracta. Quoniam omnino falsum est credere, ipsam materiam auri ingredi humani corporis compositionem, sicut pulcherrimè probat præallegatus Marsilius. Vel etiam quod corpori humano assimiletur, vel quod in substantiam potabilem conuertatur. Oporteret enim ipsam primò in sanguinem transmutari, post hoc in carnem, quod

P s

est impossibile propter suam duritiam. Cum Marcilio Ficino concedimus, aurum existēs in substantia metallica, etiam si aqua vitæ quàm maximè subtilietur, nullam tamen penitus affinitatem aut convenientiam adipisci propinquam carni humanæ, nisi corrupta prius forma dura, & redacta ad ipsius primam materiam sufficiēter purificatam & digestam: & sic acquirit hanc affinitatem & convenientiam cum corpore humano, quam etiam cæteri sibi & medicinæ præservatiuæ possident, quas tamen hæc longè præcellit in virtute. Et ideo sciendum est, quòd in quampluribus rebus auri virtus humanum corpus confortat & sustentat, quæ quidem substantia materialis non ingreditur compositionem. Nam sicut ipse magnes per suum nitore per quem

aurum

aurum ingreditur, id ad se attrahit, sic etiam ipsum aurum per suū eximium candorem, virtutem infundit aquæ, in qua extinguitur, per quam humanum corpus mirabiliter confortatur. Ideoque qui aurū ita conuertunt in substantiam potabilem, per aquam fortē, vel (sicut supra diximus) per acetum distillatum, magis virtutem suam corrumpunt (quum eam ex ipso extrahere æstiment) quàm nobilitant.

De auro potabili cum speciebus aromaticis.

CAP. XXVI.

SI autem velis facere aurum potabile cum speciebus simplicibus, quarum aliquæ educunt superflua humiditatem, aliquæ verò confortant membra nobiliora. Ideoque tali auro potabili vtendum est cum iusto

iusto & vero regimine & dieta, vigilandi, dormiendi, edendi, bibendi, replendi, euacuandi. Et hoc fit ita: Recipe optimi vini quod habere poteris libras triginta & duas, & ponatur in caldare balnei Mariæ, & tantundem distilletur, vt ad vnũ cantharum redigatur. Deinde accipe aliud vinum, & pari modo distillabis. Et hoc fac toties, donec habeas triginta duas libras vini distillati. Postea accipies omne vinũ distillatum, & ponatur iterum in caldare, & distilletur toties, vsque ad consumptionẽ medietatis. Deinde ponatur in cucurbitam, & distilletur tandiu, quoad omnis substantia aquea recesserit. Postea distilletur in balneo Mariæ quater, & addantur post distillationem hæ species, Ligni aloes crudi, cardamomi, cubebarum recentium ana drach. j.

Cinna

Cinnamomi, nucis muscatæ, macis,
zinziberis albi, macropiperis, gra-
norum paradisi, sandali vtriusque,
ana drach. 4. Hæc omnia subtilis-
simè puluerisentur, & in vitrum im-
ponantur, superinfundendo vinum
distillatum, optimèque vitrū clau-
dendo ponatur in balneo Mariæ
per dies octo, superimponendo alē-
bicum, & distilletur igne lento. De-
inde ponatur in cucurbitam cum
collo longo. Postea addantur auri
puri foliati drach. 2. garyophyllatæ,
ambra bonæ ana drac. 1. Hæc idēti-
dem puluerisentur, & quum in cu-
curbitam posita fuerint, claudatur,
& ponatur in caldare, in balneo
Mariæ per dies xliij. in continuo ca-
lore. Postea exaltetur ignis vsque
ad quartum gradum per spacium
vnius horæ, & exhibit aqua in colo-
re auri. Et hæc aqua reſeruetur ſe-
para

paratim, quia est ipsum aurum portabile. Deinde accipe libras quatuor de ipsa Quinta Essentia, & addantur auri puri, margaritarum, ambræ bonæ, musci, amomi, anisi, cardamomi maioris, zinziberis, cinnamomi, zedoariæ, macis, nucis musca. garyophyllorū, croci orientalis, cubebarū, ligni aloes, turbiti mundi albi, electi & bene gummosi, agarici albi, quinque myrobalanorum, foliorum fenæ anæ. drach. i. raues fenæ. vnc. 2. & semis, aloes, succi citrini vnciæ tres. Hæc omnia simul contrita, ponantur in balneū Mariæ per vnum mensem integrū. Et quando volueris conseruari aliquem in sanitate, dabis ei in potu de prima aqua distillata drach. i. Si verò homini malè sano & ægroto, ad liberandum de infirmitate dabis ei de aqua prima scrup. i. & de aqua secunda

secunda scrup. 2. Si verò agritudo
 esset valde intensa, poteris ei dare
 de prima aqua scrupu. 2. & de aqua
 secunda drachm. 1. scrupu. 1. Et in
 hoc recepto est secretum secretorū
 ad naturam humanam sustentan-
 dam, vsque ad terminum nobis à
 Deo præscriptum. Et ideo dicit
 Auicenna: Recipe de lacia nigra,
 contundatur in mortario lapideo,
 & succus quem expresseris, distille-
 tur in balneo Mariæ per alembi-
 cum. Pari modo fiat de buglossa.
 Postea de qualibet aqua cape vn-
 ciam semis, addantur auri puri o-
 ptimi foliati grana 3. bibatur so-
 briè tribus diebus continuis, cor-
 pore tamen prius purgato. Valet
 etiam aurum prædictum contra le-
 præ, dū bibitur omni die scr. 1. pri-
 mi, & secundi scr. 2. cū aquæ capo-
 nis veteris distillatę vnc. semis. Lul-
 lius

Ad le-
pram.

lius verò dicit, id debere bibi cum
tali iuleb, Recipe Syr. agrestæ. Syr.
acetosi simplicis ana vnc. semis,
aquæ buglossæ vnc. 1. aque cicoreæ
vnc. 2. fiat iuleb. et detur leproso cū
auro prædicto. Ioānes verò de Ru-
pe scissa ait: quòd si hoc aurum po-
tabile sumatur cū aque chelidoniæ
vnc. 2. quod maxime confert ad o-
mnes ægri tudines, principaliter ad
febres hec ticas & hydropicas. Et
nota, quod si adolescēs vtatur hoc
auro, ad minus duabus vicibus in
anno debet phlebotomifari. Senex
verò potest omni die sumere guttā
vnā cum guttis quinque Quintæ
Essentiæ stomacho adhuc ieiuno,
& per horam integram post sum-
ptionem ieiunet, quia mirabiliter
caniciem expellit. Cōfortat etiam
cor, & cerebrum, & omnia alia mē-
bra principalia.

De au

De auro potabili ex floribus cordialibus. CAP. XXVII.

DEstinaueramus nil ultra de auro potabili scribere. Sed verus amor, quem erga omnes studiosos habemus, quos scimus esse auidos, meliora & utiliora legendi quàm hactenus scripta sint. Ideòq; ne longis verborum anfractibus, eorum aures tenerrimas obtundamus, ipsum verum aurum potabile edocebimus, quod quidem nullus unquàm philosophorum, quatumvis peritus, improbare potest, dicendo quòd vlllo modo sit contrarium naturæ humanæ, quia potest dari homini in superextensa & maxima egritudine. Et maxime approbatur ab Arnol-do de villa noua, & à dicto Marsilio Ficino. Et licet non magis egeat expensis, non tamen ideo floccipendendum est. Et hoc fit ita: Recipe

Q

buglossam cū floribus, radice, herba, & omni substantia in die claro, dum tamē pracedenti nocte nulla fuerit pluuiā, Luna ipsa crescente, in bono aspectu Iouis & Veneris, conterantur cum omni substantia, & digeratur in fimo equino per dies octo. Postea distilletur p tres aut quatuorvices, semper distillatā materiam super faeces suas fundendo. Postea digeratur iterum in balneo Mariæ per dies quatuor vel quinq; Pari modo capias quoq; boraginē cum omni substātia, tempore, lunationibus, sicut de buglossa est dictū, semper faeces ipsas pulverizando post distillationē, & materiam distillatā super ipsas fundendo. Et identidem fiat de chelidonia & melissa. Et quum ab omnibus habueris aquam distillatam, forma & modo prædictis, misceantur simul
per

per partes equales, & ponatur in vitrum cum collo lōgo, ipsum sistendo ad Solem. Et hę aquę optimē referuentur, donec volueris eisdē vti. Quū volueris ergo facere aurū portabile, recipe de aquis prædictis infimul mixtis libram vnam, ponantur in vas terreum, ab intus vitreatum, & recipe laminam auri puri, non sophisticati in pondere vii. xvj. vel plus, aut sicut habere poteris. Sed quantò plus, tantò melius. Et prædicta lamina calefiat ad ignem, donec cādescat, postea extingatur in aquis prædictis toties, donec quarta ipsarū pars sit cōsumpta. Et ita sentit Marsilius Ficinus: Postea optimē coletur per pānum linteum mundissimum, & imponatur in vitrum optimē clausum. Dehinc accipe margaritarū puluerisatarū dra. iiij. super quibus fundantur aquę

Q 2

vitæ ex vino rubeo quater distilla-
 tæ vncias sex, ponantur in vitrum
 bene clausum, & ponatur in bal-
 neo Mariæ per horas xxiiij. & quū
 fuerit distillatum, segregatim quo-
 que custodies. Et quodocunq; vo-
 lueris infirmo opitulari, qui à me-
 dicis sit morti adiudicatus, acci-
 pies de aqua, in qua lamina auri fue-
 rit extincta vnciā semis, & de aqua
 vitæ cum margaritis drachmam v-
 nam, & simul misceantur, dando o-
 mni vice ægrotanti, & sex horis el-
 apsis totidem, totidémq; duodecim
 horis elapsis. Si autem nimium cale-
 faceret egrotantem, dabitur ei cum
 syrapi violati drachma vna. Pos-
 set etiam capi de Quinta Essentia
 ex rubeo vino tali, vt supra docui-
 mus, vsq; ad vnciam vnā semis, in
 qua debet imponi auri puri foliati,
 non triti vel puluerisati drac. vna:
 &

& Quinta Essentia virtutem & colorem auri ad se trahet. Et hæc folia auri ita remaneant cum Quinta Essentia. Et quando infirmo de aquis prædictis dederis, de hac essentia impones tres vel quatuor guttas. Vult etiam Marsilius, quod licet lamina auri in aquis prædictis sit multoties extincta, nihilominus tamen debere poni in ipsis auri folia. Ideo loco istorum foliorum auri, accipies Quintam Essentiã quæ iam vim ab auro suscepit. Et ita habes verissimum aurum potabile, quod est melius & pretiosius, quàm si expenderes mille ducatos in exquirèdo vtilius & magis sumptuosum. Habet autem virtutem cõfortandi cor, & omnes humores superuacuos consumit, optimum sanguinem generat & omne malum expellit, iuuentutem cõseruat mirabili-

*Veri auri
potabilis
commo-
ditates*

Q 3

ter, vrinam prouocat, morbum caducum curat & maniacos: leprosos etiam nutrit. Sed caue, ne aurū alchymistarum immisceas quia magis noceret quàm proderet, vt ait Arnoldus, propter venenosas substantias, quæ in eius compositionem ingrediuntur.

De auro potabili ex Quinta Essentia per lapidem.

CAP. XXVIII.

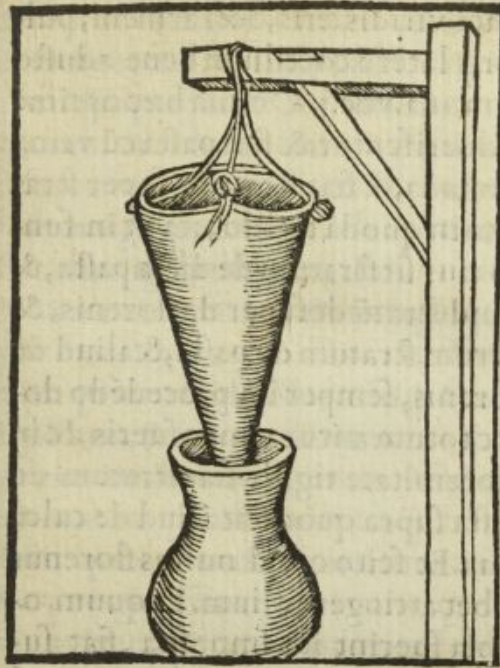
SI vis facere aurū potabile alio modo, Recipe de Quinta Essentia distillata per prædictū lapidem philosophorum, in qua imponantur folia auri, & ita soluantur in dicta Quinta Essentia, ita quòd ex auro fiat quoddam liquidum potabile. Et hæc est mirabilis operationis ad vitam sustentandam, & omnes morbos expellendos, & ad hominem semimortuum refocillādum,
&

& ad pristinam sanitatem reducen-
 dum, & eo perfectior erit, si impo-
 fueris duas partes de Quinta Essen-
 tia mellis, ita extracta vt supra do-
 cuimus. Ponantur in vitrum cir-
 culatorium, ita quòd de aqua vitæ
 prædicta sit libra vna, & de Quin-
 ta Essentia mellis vncie x. foliorum
 auri drachmæ iiij. ipsum circulatori-
 um optimè claudendo in parte su-
 periori, & lutetur cum cera tali, vt
 supra docuimus. Deinde ponatur
 in balneum Marię per quatuor aut
 quinque menses, quia quanto plus
 circulatur, tanto melior efficitur
 substātia, & tātō etiam plus ipsum
 aurum soluitur, & cum materia a-
 lia incorporatur. Si verò non pos-
 sis habere folia auri, accipies tres
 aut quatuor ducatos, & mallea-
 bis subtilissimè, sicut fit ab aurifa-
 bris, quando volunt deaurare, sed

Q 4

tamen nihil est melius quàm folia
 auri, si possunt haberi de bono au-
 ro ducatorum. Si verò nō, & quòd
 etiā nolles aurum ita malleare, hoc
 modo poteris ipsum in puluerem
 redigere: Recipe de auro meliori
 quod habere poteris, vel accipe au-
 rum florenorum: affinetur & cæ-
 mentetur ita, Recipe auri partem
 vnam, antimonij partes duas, pa-
 rum de tartaro, fundatur insimul
 in tigillo, donec tota materia sit li-
 quida. Postea fundatur in fusorium
 tale. Et semper agitetur, deinde si-
 nas modicum infrigescere, & in-
 uenies ipsum aurū in acie fusorij,
 & super hoc est ipsum antimoniū
 separatum. Et hic est optimus mo-
 dus affinandi aurum. Et cū fuerint
 omnia infrigidata, rumpatur in a-
 cie aurum ipsum ab alia materia, &
 si non fuerit satis affinatum, iterum
 cum

*Modus
 aurū affi-
 nandi per
 cæmentum
 antimo-
 nij.*

cum antimonio fundatur, & fiat si-
cut prima vice. Poteris etiam affina-
re Solem per tale cœmētum, Reci-
pe vitreoli romani, vel loco eius ca-
pe sal. nitri rubificati, salis ammo-

*Alius mo-
dus affi-
nandi So-
lem.*

Q 5

niaci, viridis æris, boli armeni, pul-
 ueris laterū coctilium bene adusto
 rum ana. vnc. j. Omnia hæc optimè
 pulueriscentur, & fiat pasta cū vrina
 humana, & fiat stratum super stra-
 tum in quodā tigillo, ita vt in fun-
 do eius sit stratum de dicta pasta, &
 aliud stratū de super de florenis, &
 iterum stratum de pasta, & aliud de
 florenis, semper ita procedēdo do-
 nec totum aurum imposueris, & in
 supremitate tigilli fiat stratum de
 pasta supra quod fiat aliud de calce
 viua. Et scito quòd nullus florenus
 debet attingere alium. Et quum o-
 mnia fuerint ita imposita, fiat su-
 per tigillum cooperculum, quod
 in medio habeat foramen cum acu
 factum, & optimè claudatur tigil-
 lum vndiq; cum luto facto ex crini-
 bus. Quo facto, fiat ignis de carbo-
 nibus in longitudine palmæ vnus,
 reno

remotus vndique à tigillo, per horam integrā. Qua elapsa, fiat ignis parū propinquior per aliā horam, qua quidē effluxa, iterum parū appropinquetur per aliam horam, vt ipsum tigillū attingat. Vltimò verò fiat alius ignis super tigillū, vndiq; ipsum attingens, & duret quoque per horā integram. Hora verò vltima præterlapsa, sinas frigesce-
 tigillum, & ipsum frangendo, inuenies aurum depuratum vsq; ad extremum punctum vbi nihil remāsit quàm materia purissima. Et ita poteris affinare aurum vsq; ad vigintiquatuor gradus. Potest etiā *Alius mō-
 dus affi-
 nandi So-
 le per cæ-
 mentum
 regale.*
 cæmentari per cæmentum regale viginti quatuor horis, recipiendo salis communis præparati partes duas, & pulueris laterū coctilium partem vnā, fiat pasta, & incorporetur cum vrina humana. Vel si
 velis

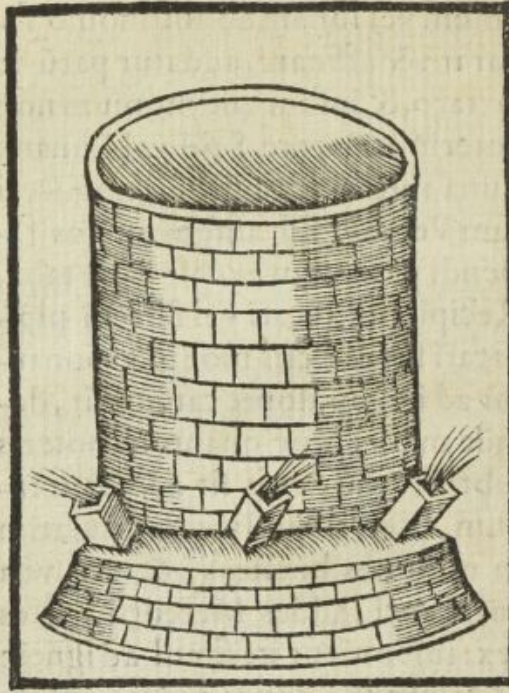
velis, poteris etiam affinare Solem
per tale cémentū: Recipe salis com-
munis bene præparati vnc. j. pulue-
ris laterū coctiliū vnc. semis, vitreo
li rubei, vnc. j. Mercurij sublimati,
drac. vj. pulueriscentur omnia subti-
lissimè, fiat pasta cū vrina humana.
Postea fac stratū super stratū, sicut
in primo cémento est enarratum.
Deinde fundatur aurū, & superin-
fundatur salis ammoniaci dr. j. Mer-
curij sublimati drac. semis, ponan-
tur paulatim in tigillū, vbi est aurū
fufum. Et etiā aliud cémentū, quod
fit hoc modo, Recipe salis ammo-
niaci vnc. j. viridis æris vnc. vnā, vi-
treoli bene calcinati drach. sex: fiat
puluis ficcus, cum quo fiat stratū
super stratū, & hoc vltimo modo,
quando affinas aurum, de quatuor
partibus vnus floreni, nō remane-
būt nisi tres partes. Si autem cupis
Sol

Aliud ce-
mentum.

Solem vel lunam ab antimonio se- *Separatio*
 parare & affinare, addatur parū de *Solis vel*
 tartaro, & ipsum antimonium non *Lunæ ab*
 poterit attingere Solē vel Lunam. *antimo-*
nio.

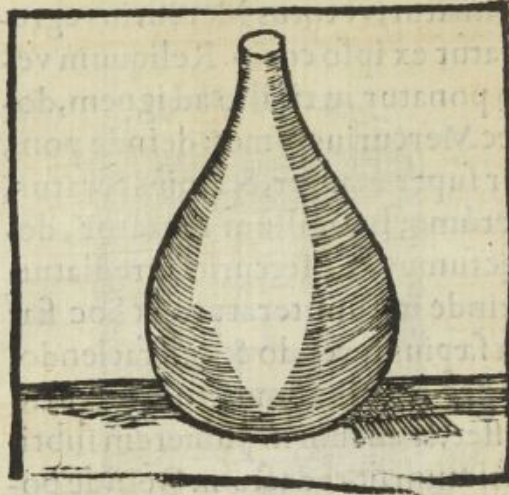
Luna autem tunc debet admisceri
 cum Venere. Est autem modus fa- *Modus*
 ciendi puluerem ex ipso Sole talis, *Solē pul-*
ueris adi.
 Recipiātur ducati vel floreni præ-
 parati supradictis modis & ponan-
 tur ad ignem, donec candescāt, de-
 inde malleentur quantum poteris
 subtilissimè, sicut fit ad deauran-
 dum, postea scindātur frustulatim
 in minimas bracteas, & pro vna
 parte auri, addes Mercurij partes
 sex: imponātur ita simul ad ignem
 & calefiant, donec videas ipsum
 Mercurium fumescere, & aurum
 sit in alio tigillo, & calefiat pari
 modo sicut fecisti de Mercurio, de-
 inde fundatur super Mercurium fu-
 mescentem, & cum bacillo tandiu
 agite

Furnus
calcina-
tionis.

agitetur, donec totum fuerit fu-
sum, deinde iterum concutiatur,
donec frigescat. Post hoc ponatur
simul in corium albū, sicut fit apud
aurifabros, & optime ligetur, & ex-
pri

primatur, vt totus Mercurius egrediatur ex ipso corio. Reliquum vero ponatur in tigillo ad ignem, donec Mercurius fumet: deinde ponatur super mamor, & ſæpius teratur, iterumq; in tigillum mittatur, donec fumus ex Mercurio egrediatur: deinde iterum teratur. Et hoc fiat ita ſæpius terendo & calefaciendo, donec omnis fumus in Mercurio ceſſet, & aurum in puluerem ſubtiliſimum ſit redaetum. Deinde ponatur in fumum calcinationis, faciendo flammam ignis cum ligno ſicco & non carbonibus. Et hic ignis duret quatuor vel quinque horis, & ita calcinetur, donec videris Solem à Mercurio depuratum & mundificatū, & tūc habebis aurum tuū optimè præparatū. Lauetur deinde aurū duabus aut tribus vicibus cū aqua vitæ, & bene ſimul miſceatur

tur cū culmo pēnæ integro, deinde colabis aquam vitæ, superinfundēdo recentem, & hoc fiat tribus aut quatuor vicibus. Deinde exiccabis ipsum Solem super paruū ignē prunarum. Postea imponatur in circulatoriū supra positū cū ipsa Quinta Essētia vini. Alius est modus pulverisandi Solē. Fac fieri instrumētū de cupro vel ferro in forma cucurbitæ,

Alius modus pulverisandi Solem.

R

Alus mo=
dus pulue
risandi So
lem.

bitæ, hoc modo. Et habeat collum
strictum in orificio crucem ex filo
ferreo factā, in amplitudine vnus
formæ ducati vel floreni, ita q̄ non
possit cadere intrò. & oportet quòd
ducatus vel florenus attingat orifi-
cium cucurbitæ ab omni parte.

Hoc ergo instrumentū calefiat, &
in fundo ipsius fiat stratū de plūbo
liquido, in spissitudine vnus digi-
ti, super quod fiat aliud de tartaro.
Et ita semper facies, donec cucurbi-
ta sit plena. Postea superimponatur
ducatus vel florenus, & ponatur su-
per crucē, locando in furnū talē. Ita
q̄ plumbū sit semper liquidū. Et quā
aurū fuerit aliquātisper in vno late-
re, super aliud vertatur, & hoc mo-
do fiet obediens ad faciendū puluerē
Solarem. Postea calcinetur ī furno
reuerberationis, vt iam dictū est. Et
hoc modo poteris facere de iiij. aur

v. flo

v. florenis, aliisq; monetis argēteis.

De auro potabili cum melle.

C A P. X X I X.

R Ecipe Salis gēmae bene prap-
rati, mellis optimi à fauo absq;
igne extracti, vt suprà diximus,
aquæ vitæ rectificatæ añ. partes æ-
quales, distillētur omnia simul per
tres vices. Postea accipe de hac ma-
teria distillata librā vnā, foliorū au-
ri finissimi quātum volueris, & po-
ne in cucurbitam, ipsam ponendo
sup cineres. Postea adde reubarba-
ri electi, ligni aloës bene triti, reu-
pontici, ossis de corde cerui, musci
Alexandrini recentis, ambrae bonæ,
añ. drach. j. omnia simul misceātur,
& octo diebus elapsis distilla per fil-
trum, & habebis optimum aurum
potabile, ad multas ægrotudines
conducens, & corpus humanum
mirabiliter restaurans.

R 2

*De auro potabili ex solo auro &
aqua vitæ. CAP. XXX.*

Accipe auri finissimi drach. iiii.
malleetur subtilissime, & scin-
datur in bractæas minutissimas.
Postea accipe Mercurij abluti vnc.
j. semis, fiat amalgama, postea pona-
tur super marmor, addendo totidē
de sulphure viuo, & bene insimul
terantur, deinde ponatur in tigil-
lo super carbones, & sinas ibidem,
donec totum sulphur fuerit cōbu-
stum, postea ponatur in cinericiū.
Et iterum deinde pone in tigillo ad
ignem donec ipsum tigillum rube-
scat. Post hoc amoue tigillum, &
inuenies Solem in puluerem subti-
lissimum, coloris crocei calcinatū.
Postea ponatur in furnum reuerbe-
rationis, & aurum tuum erit opti-
mè præparatum. Lauetur deinde cū
aqua vitæ simplici, & exiccetur. Et
de

de hoc puluere capias quantum volueris, superfundatur de aqua vitæ rectificata totidem, vt ultra aurum emineat tribus vel quatuor digitis: Mittatur deinde in circulatorium, & ponatur in balneo Mariæ cum suis lapillis ī medietate pōderis auri, & circuletur vt decet, & ipsum aurum liquefcet, & resoluetur in aquam coloris citrini vel crocei, vt etiā tingat capillos humanos. Et ita habes etiam verū aurum potabile.

De auro potabili cuiusdam Treuerensis episcopi.

C A P. XXXI.

VNus insignis Episcopus Treuerensis faciebat aurum potabile hoc modo. Quando distillaueris ipsam aquā vitæ, & in fundo distillatorij ipsum phlegma sicut materia tenax resederit, accipe aquā vitæ duabus vicibus in balneo Mariæ

R. 3

distillatam, fundendo super hanc materiam nigram, dum fuerit infrigidata, & ita per diem & noctem remaneat. Postea ab hac materia aqua vitæ iterum abstrahatur per distillationē lento igne, donec ad materiam ipsam perueneris, & fiat tepida, si volueris vitrū reseruare integrum. Deinde fundatur aqua fontis super ipsam materiā nigrā in altitudine sex digitorum, & ita per tres aut quatuor dies quiescat. Post hoc lauabis ipsam cum alta aqua fontis, & inuenies substantiam siue materiam ī fundo, ac si esset arena, & est ipsa terra, quā lento igne exiccabis. Quum autem fuerit sicca, fundatur super eam de aqua vitæ rectificata in altitudine quatuor digitorum, & sinas ita permanere ī balneo Mariæ per horas vigintiquatuor, claudendo orificium vitri cum alio vitro

tro & lutando cum cera tali, vt supra dictum est. Post hoc ipsa aqua vitæ iterum abstrahatur, & hoc facies sæpius. Quia quantò sæpius superfuderis, & iterū per distillationem abstraxeris, tantò melius. Et quando ipsa terra fuerit exiccata, ponatur cucurbita ad arenam, sepe- liendo ipsam cucurbitam in ea vsq; ad collum, & abstrahatur igne forti- toties, donec nullum fumū in alem- bico conspexeris, non amouendo ipsum receptaculum. Quia oportet quòd aqua vitæ & spiritus sine fu- mus ille simul immisceantur, & ita habebis duo elementa, s. ignem, & aërem. Post hoc accipiat terra, & optimè super marmor teratur & po- natur in cucurbitā, superinfunden- do de aqua vitæ rectificata, in altitu- dine trium aut quatuor digitorū, et impone in balneū Mariæ per diē &

R 4

noctem, donec solvatur. Et quū fuerit soluta, frige fiat, deinde abstrahatur iterū, & exiccetur ipsa terra ad Solē, quæ cū exiccata fuerit, debet poni in crucibulum, lutādo ipsum optimè cum luto sapiētiae, & calcinetur in furno reuerberationis, per horas quatuor. Deinde frige fiat, & iterum super marmor teratur, & in cucurbitā ponatur, superinfundendo de aqua vitæ rectificata, & ponatur in balneū Mariæ ad soluendum. Deinde iterū abstrahatur aqua vitæ, & terra iterū calcinetur per horas quatuor, dum fuerit sicca. Vel etiā potest ita cōburi, vt candescat, deinde iterū solvatur in balneo Mariæ, cum aqua vitæ. Et toties solues & calcinabis, donec non poteris ultra calcinare vel soluere, & hoc fit cōmuniter in septem vicibus, dum magister rectè operetur. Dum autē
vol

volueris cognoscere, quando ipsa terra non soluitur vltius, accipiat parum de ea terra, & exicetur ad aërem, et de aqua sua superinfunde tres vel quatuor guttas, si soluitur, signum est, ipsam adhuc nō esse satis præparatam. Ideoque oportet ipsam iterum soluere in balneo Mariæ, deinde calcinare, donec verum poteris habere indicium, ipsam nō

posse plus solui. Vltimò vero debet exicari et calcinari, & frigesieri, & tunc est pro se sola, & ignis et aër ab ipsa sunt separata. Deinde sumatur omnes illæ aquæ, cū

R s

quibus soluisti terram prædictā, & debēt poni inſimul in cucurbitam, vnā cū ipſa terra, ponendo ſimul in balneo Mariæ, & addendo de ipſa Quin. Eſſen. & abſtrahatur uſq; ad medietatē cū igne lēto, & anteponatur aliud receptoriū. Deinde ignis augmentetur, donec omnis humor & materia phlegmatica ab ipſa ſeparetur. Quo factō, magis creſcat ignis ad expellēdū ipſos ſpiritus, donec videris paruas puſtulas in alēbi co apparētes penitus trāſiſſe, deinde iterum calcinetur, & ſoluatur, ſicut ſuperius feciſti. Et hoc debet fieri ſepties, & toties ſemper terra ſoluatur, & calcinetur. Deinde teratur iterū ſuper marmor, & ponatur in pellicanum ad circulandum in cineribus, & ſoluendum per dies octo, et videbis materiā ipſam coagulari. Si verò non haberes pellicanum, debet poni in tale circulatorium.

Quum

Quúmque vi-
deris materiã
esse ita coagu-
latam, debet
iterũ solui in
balneo mariæ
& deinde ite-
rũ coaguletur
in cineribus.
Et hoc fiat to-
ties, donec ex-
eat materia si-

*Vas circula-
torium.*

cut oleum, & est ipsa Quinta Essen-
tia. Si verò non haberes pellicanum
vel circulatorium, accipiantur duæ
cucurbitæ vnius magnitudinis, al-
teram super alterã imponēdo, quũ
fuerint in orificio ambæ quàm opti-
mé politæ & adequatæ. In quibus
imponatur ipsa terra calcinata, &
tantumdem admisceatur de aqua
ipsius, donec ad spissitudinem syna-
pis

pis reducatur, & fiat cannale ferreū
 in circuitu coniunctionis ipsarū cu
 curbitarū, ipsas lutādo circa canna
 le cum cera tali, vt supra dictū est,
 & ita fit quasi alembicus cæcus hoc
 modo. Deinde ponatur ad circulan
 dum in balneo Mariæ. Postea distil
 letur per alembicū cum igne bono,
 donec materia sicca in fundo rema
 neat, & aqua quæ ab ipsa est distilla
 ta, reseruetur. Deīde superinfunda
 tur alia aqua, quam in prima circu
 latione ab ea colasti, super ipsam
 materiam, circuletur per dies octo,
 iterum distilletur, & hoc de octo
 in octo dies semper facies, donec
 aquæ omnes imbibantur. Et hoc fa
 cto, omnes aquæ colligētur in vnū
 vas, & superfundatur de aqua vitæ
 rectificata, & ipsa materia calcine
 tur prius per horas quatuor in fur
 no reuerberationis donec fiat cādi
 da,

da, semper ipsam ponderando prius,
 ut scias, quantum augmentetur. Quo
 facto, ipsam rursus cum aquis suis in
 circulatorium pones, superimponen-
 do alembicum cæcum, ipsas lutando,
 ut supra. Deinde mittatur ad circu-
 landum in balneo per menses duos,
 vel ultra, secundum quod quantitas
 materię indiget. Deinde quum depo-
 fueris alembicum cæcum, inuenies
 ipsam materiã in fundo circulatorij
 translucẽtem & claram, sicut est
 CrySTALLUS, in magnitudine quarũ-
 dam margaritarum, & est ipsa vera
 Quinta Essentia. Si ergo cum ea vo-
 lueris facere aurũ potabile iustũ &
 verũ, habeas foliorum auri finissi-
 mi drach. j. quæ debet immisceri cum
 Quintæ Essentiæ vnc. j. sc. & super-
 fundatur de meliori aqua vitæ cõ-
 posita, quã habere poteris in quan-
 titate librarum duarũ & semis. Po-
 tes

tes etiam addere duodecim partes
 de Quinta Essentia mellis, & tunc
 vitrum debet optimè lutari, & de-
 bet poni in balneo Mariæ, & vide-
 bis mirabilè operationē, & vniōē
 ipsius auri & Quintę Essentię, quia
 semper simul ascendēt & descēdēt,
 donec ambo conuertātur in oleum
 spissum, sicut est sanguis humanus.
 Quūmq; videris hoc oleum ita esse
 coagulatū, sinas in frigidari vitrum,
 deinde claudatur optimè, & ponat-
 ur in cellario, & ibidem de semet-
 ipso soluetur. Deinde iterū coagu-
 letur modo prædicto, & solvatur
 toties, vt nō possit amplius coagu-
 lari, etiā de maximo igne. Tūc scies
 ipsam materiā esse satis paratā. Hoc
 ergo oleū est optima medicina in
 omnibus grauibus ægitudinibus.
 Est quoq; præseruatiuū hominū sa-
 norū à morbis. Caue ergo, ne detur
 sano.

fano vel morbido, nisi ipsa necessitas exigat, ita quòd in tribus mensibus dabis saltem tres guttas, quia si sepius dares, ipsa anima ex eo tantum delectaretur, & tantum gauderet, quæ etiam ab ipso corpore posset secedere. Quum verò dederis alicui in æstate, dabitur cum aqua fontis pura. In Hyeme verò cum iure caponis, vel cum vino. Si autem velis facere lapillos siue CrySTALLUM, breuiori modo distilletur phlegma quod remansit, quando prima vice aquam distillasti. Ponatur in cucurbitam, distillando per arenam, donec nigra materia tenuis sicut vinum grossum & spissum in fundo remaneat, quæ debet reponi in aliam cucurbitam, iterum phlegma superinfundendo & distillando, sicut prima vice, & iterum ita fiat, ut possis extrahere materiam illam, quæ debet imponi in caldare

*Desis huius
ius autem
potabilis.*

dare, & ibidem permaneat, donec iterum in tenuem substantiã vertatur, sicut fuit in principio. Accipiat deinde & reponatur in cellario ipsum vas optimè cooperiendo, vt nihil impuri possit incidere, & ibidem infrigidetur per spatiũ vnus mensis, vel paulò plus. Quæ cū permanferit ita in cellario per prædictum spatium temporis, superfundatur de aqua fontis clara, & manu simul misceantur, & coletur in vtreum vitreatum, & inuenies paruos lapillos translucens sicut Cry stallus, et est ipsa vera terra, quæ debet teri, & admisceri auro, quod est in circulatorio, cum ipsa Quinta Essentia vini & mellis, & videbis solutionem auri. Reliquum verò extrahatur & fiat oleum, vt supra mōstratum est. Et hoc modo etiam habebis optimum aurum potabile.

De

*De auro potabili cum vino Græco
vel similibus, & speciebus aro-
maticis.*

CAPVT XXXII.

REcipe de vino meliori quod ha-
bere poteris, sicut est maluatium,
cum, bastardum, vel Romanum,
Corsicū, Græcum, aut Hispanum,
distilletur per alembicum, donec
possit rectificari, vt supra dictū est
de aqua vitæ. Et cū bonam quan-
tatem habueris de hoc vino distil-
lato, iterū distillabis sex vel septē
vicibus. Postea ponatur ad circulā-
dum in pellicano, ipsum implendo
pro tertia parte, vel ferè ad mediū.
Deinde claudatur foramen pellica-
ni cum pasta facta ex albumine ouo-
rum, & farina optima, & ponatur
in balneo Mariæ lenti ignis, per
dies quadraginta, vel plus. Deinde
si gustando senseris aliquam dulce-
S

dinem cum odore excellenti, satis
 circulatum esse putato. Si verò nō,
 debes iterum ponere in pellicanū
 donec ad id perueniat. Et quū fue-
 rit ita, ponatur in vitrum optimè
 clausum. Et hæc est ipsa Quinta Es-
 sentia vini, quæ debet sumi loco o-
 mnium medicinarum, & debet da-
 ri ægrotanti tēpore matutino. Do-
 sis eius est de drachm. ij. vsq; ad iij.
 secundum quod egritudo est inten-
 sa vel remissa. Si verò velis admi-
 scere species aromaticas, poteris ca-
 pere nucis muscate, cinnamomi, ga-
 ryophyllorum, zedoaria, galangæ,
 zinziberis albi, granorum paradisi
 vnc. j. pulueriscentur, & ponantur
 in libra vna aquæ prædictæ vni-
 ciis duabus harum specierū, & po-
 natur in vitrum cum collo longo,
 bene clauso sup cineres, per horas
 viginti quatuor, vitrum tribus aut
 quat

quatuor vici-
bus agitādo.
Postea cole-
tur per pan-
nū lineum,
ipsas feces se-
gregādo, alia
verò materia
debet distilla-
ri toties, do-
nec non pote-
rit ultra distil-

lari. Deinde debet circulari, vt su-
prà, & ita habes Quintam Essen-
tiam, & verum aurum potabile.

De alio auro potabili excellenti.

CAP. XXXIII.

SVnt qui distillant & abstrahunt
aquam vitæ à terra meliori vino
quod habere possunt, ita quòd ma-
teria phlegmatica in fundo rema-
neat. Ideoque ne in hoc fallaris,

S 2

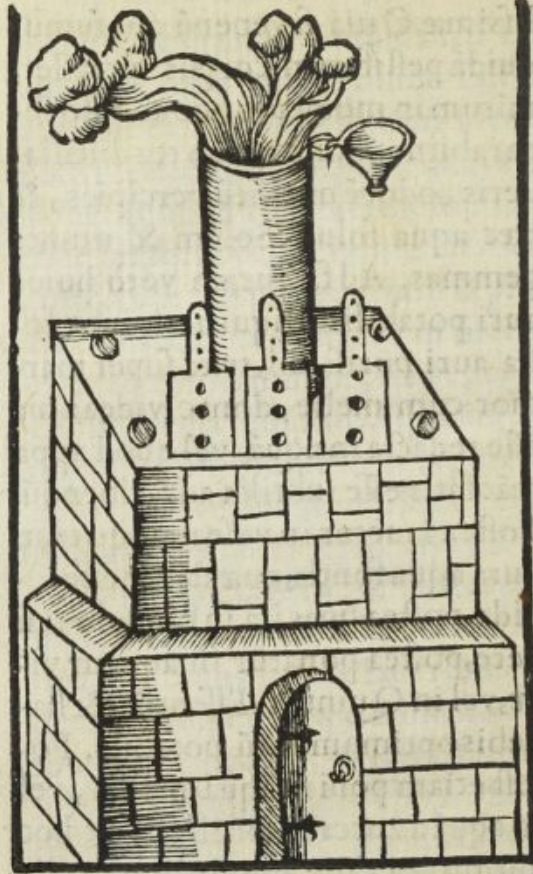
Primò distillabis mediam partem
 & alia media pars est sicut aqua fon-
 tis clara, de quo non debes mirari,
 & hæc iterum debet distillari lento
 igne, deinde reponatur segregatim.
 Materiam verò dēsam, quæ in fun-
 do remāsit, facias bulliri ad ignem
 donec exiccetur. Poteris etiam ex
 hoc extrahere oleum nigrum, den-
 sum, & spissum, quod est calidum,
 & hoc etiam debet optimè custo-
 diri : deinde calcinabis ipsam ma-
 teriam nigram in furno reuerbera-
 tionis, & pro vna parte terræ acci-
 pies de ipsa aqua vitæ prædicta par-
 tes quinque, quæ debet esse dulcis,
 superinfundendo ipsam, & ita per-
 maneat per dies quindecim, donec
 soluatur. Postea distilletur per fil-
 trum, abiiciendo fæces, distillando
 iterum aquam, & calcinando per
 dies quatuor vel quinque. Quo fa-
 cto,

cto, inuenies terram albā. Vide ergo vt cautē opereris hoc, vt possis habere bonam partem de ipsa terra, & poteris dealbare & mundificare per caliditatem ignis, & per humiditatem aquæ. Et ita potes intelligere, ipsam aquam nil valere quā ad mundificandum, ideoque nullum debet habere spiritum. Verum quidem est, in ipsa aqua vitæ esse ignem & spiritum, sed habet in se qualitatem aqueam (quod est ipsum phlegma) & terream, quod est ipsum impedimētum perfectionis. Et ideo debet distillari sex aut septem vicibus, vt bene rectificetur. Deinde debet circulari in Quinta Essentia. Et si hæc aqua vitæ, hoc est spiritus & ignis, non haberet naturā ipsius Quintæ Essentiæ de terra prædicta, non posset ascendere, sicut est opinio Hermetis, nec

spiritus & ignis in terrā fixari. Est autē hęc aqua vitę Quintę Essentię: Habeas cucurbitam cum alembico rostrato, & impone quatuor libras de aqua vitę rectificata. Deinde lutabis optimē ipsum alembicum, cum tali pasta, vt iam sæpius est dictum, & imponatur in fornacem ad distillandum, ita vt decet. Cuius forma sequitur. Aqua autem distillata recipiatur in receptoriū, dum sit bene clarificata. Inde extinguatur ignis, & reserua aquam in vitro optimē clauso, vt nullus aer ingrediatur, quia nihil aliud est quā spiritus. Et hoc fac tribus vicibus, semper aliquid sinendo in fundo distillatorij, vt scias securē, nihil aliud esse quā spiritū bene rectificatum. Hoc ita distillabis quater, & habebis aquam odoris suauissimi, operationisq; mirabilissim

lissimæ. Quia si venenū aut fumus
 quidā pestifer in corpus intrasset,
 mirum in modū per hoc ab ipso se-
 parabitur, & antequā ter distilla-
 ueris, odorē mirificū percipies, &
 hæc aqua soluit Solem & omnes *Quid sol-*
 gemmas. Ad facturam verò huius *uat Solem*
 auri potabilis aliqui accipiunt fo- *omnesque*
 lia auri purissimi, trita super mar- *gemmas.*
 mor cum melle, donec videantur
 esse redacta in aquā, vel quod appa-
 reāt satis esse subtilia ad scribendū.
 Postea lauetur in vase mundo cum
 pura aqua fontis, quæ debet esse te-
 pida, postea sinas ita in fundum resi-
 dere, postea ponatur in aquam vi-
 ræ, vel in Quintam Essentiā, & ha-
 bebis optimum aurū potabile. Po-
 test etiam poni in aquā mellis, vel
 in aquā à zuccaro distillatā. Et hoc
 aurum potabile mirabiliter tollit

Forma
fornacis
pro sepa-
ratione
quatuor
elemento-
rum.

omnes

omnes ægritudines , præcipuè le- *Ad leprā*
pram.

De auro potabili cum gemmis.

CAP. XXXIIII.

SI autem volueris facere aurum
potabile cum gēmis, scilicet cū
smaragdis, sapphiris, rubinis, gra-
natis, hyacinthis, vel etiā cū marga-
ritis, oportet omnes gemmas subti-
lissimè terere super lapidem mar-
moreum, & de puluere illorum la-
pidum pones in prædictam aquam
vitæ, & circuletur per aliquod tem-
pus in pellicano, postea distilletur.
Et hæc aqua soluit omnia, & ascen-
dit, quemadmodum si volaret. Si
quoque facis ascendere super au-
rum, ultra nunquā ascendet. Et
hoc est secretissimum in natura.
Transeundo verò ad ipsam terram
albam prædictā, ut possimus eam
facere ascendere, ut adipiscatur na-

*Nota se-
cretum in
natura.*

Retorta.

turam Quin-
te Essentie, ad
soluendū So-
lem vel Lunā.
Accipiatu er
go de ipsa ma
teria alba, &
de Sole vel Lu
na antepartes
æquales, & tā
tūdem de pō-
dere prædicte

aquæ vitæ, & quādo aurum erit so-
lutum, ponatur in cucurbitam non
nimis altam, quia non posset in al-
tiori ascēdere: & fac ipsam per alē-
bicum ascendere, & cūm ascende-
rit, operaberis vltra vt decet. Si ve-
rò nō possis habere cucurbitam ad
hoc accommodatam, habeas vnam
retortam talem. Est etiam sciendū,
quòd quando aqua vitæ est defæca-
ta

ra & reſtificata, & peruenerit in
 Quintam Eſſentiã cum odore fra-
 grãtiſſimo, ſcias ipſam habere pro-
 priam terram ab ea veniẽtem, quæ
 peruenit in aquã, & aſcendit, quaſi
 volando per naturam aquæ, quam
 ſecum facit aſcendere. Si ergo præ-
 dicta intelligis, poteris facere aquã
 ad ſoluendum omnia metalla, & ſi
 hoc non intelligis, nihil facere po-
 teris, quia in hoc conſiſtit omnis
 modus ſoluendi. Medicinam verò
 quæ debet dari homini poſt proie-
 ctionẽ, accipies in quantitate vnius
 grani ordeacei, & ponatur in pocu-
 lum argenteum cum vino albo, vel
 cum aqua pura, ipſam fortiter cale-
 faciẽdo ſuper ignem donec ſolua-
 tur. Poſtea ab igne moueatur, &
 cum cochleari argenteo agitetur,
 donec frigefcat. Detur leproſo, ſto- *Ad leprã.*
 macho ieiuno poſt mediam noctẽ.
 Potest

Potest etiam dari omni ægroto in quacunque infirmitate sit, & si in mala valitudine iacuerit duobus mensibus, sanabitur in duobus diebus. Si verò homo est sanus, omni anno ter accipiat hanc medicinam. Hinc dicit Arnoldus de Villa nova, securasse Henricum ducem Veronæ ex precibus patris sui, regis Aragonum, qui tribus mensibus leprosus fuit, & in tribus diebus conualuit. Ait etiam se vsum fuisse hac medicina in senectute sua, & quâdocunq; habebat calorem defectu naturæ, vel etiâ ex alia causa, ipsam medicinam cum frigiditate temperasse. Si verò habebat frigus, medicina moderabatur hoc ex sua caliditate. Et saltem duabus vicibus in anno hoc utebatur, scilicet vna vice in æstate, & alia vice in hyeme. Circa hoc notabis mirabile quiddā.

Si

Si hæc medicina detur agroto, qui de voluntate Dei debeat mori, nullum est remedium adhibendi aliquā medicinā. Sed postquā fuerit mortuus, habet oculos apertos, & colorem naturalem, ac si viueret, & videtur mortuus quodāmodo spiritu subito esse raptus. Ipsi quoque crines talis hominis, et barba, et ungues semper crescunt: quia sanguis qui est in corpore, nō potest putrefieri, propter calorem naturalem, qui per medicinam est sustentatus.

*Quid ope
retur auz
rū potabi
le cū gene
mis i mor
tuis.*

De auro potabili ad paralyfim.

CAP. XXXV.

FIt aurum valde pretiosum ad omnem paralyfim, hoc modo: Soluatur aurū purum in quātitate drac. iiii. in aqua forti. Deinde habeas aquam fontis distillatam torries, vt dulcescat, in qua prædictum aurum debet lauari, & quum fuerit

in

in puluerem redactum, ponatur in
 aquam vitę simplicem, quatuor vi-
 cibus distillatam. Deinde recipe pul-
 ueris boracis vnc. semis: dissoluatur
 pari modo in aqua vitę simplici, im-
 ponendo in paruum vitrum, & to-
 tum id cum aqua vitę implendo.
 Recipe etiam camphorę drach. j. &
 dissoluatur etiam hoc modo prædi-
 cto. Vltimò verò cape zuccari can-
 didati drach. ij. & debet etiam hoc
 modo in aqua vitę Sol dissolui.
 Postea quū omnia fuerint dissolu-
 ta, recipe quatuor illas aquas, in
 quibus soluisti materias prædictas,
 & distillentur per cineres igne len-
 to, toties, vt omnis aquea substan-
 tia ab alia materia separetur, in tali
 fornace vt hīc est. Et hoc fiat toties,
 donec videas materiam in fundo
 similem oleo. Deinde ponatur vi-
 trum cum ipsa materia in locum
 humi

Fur-
nus
distil-
lationis.

humid

humidum, & vertetur materia in substantiam crýstallinam, deinde soluatur in aqua quatuor substantiarum dissolutarum, ambra grise, musci alexandrini recentis añ.dr.j. & de hoc fit quoddam oleum. Et quum volueris opitulari ægroto, accipe folia & flores de boragine & salvia, añ.M.j.lauēdulę.M.semis, ponatur in quartam partem aquæ vitæ, & in hac permaneat per dies tres integros. Postea distilletur, & in vitro bene clauso optimè custodiatur. Et quū volueris dare ægroto, accipe guttam vnam olei prædicti, & centies tātū de aqua trium herbarum, & hoc dabis patienti cum maximo discrimine & providentia, quia hæc est medela, quæ omnes infirmitates hominum occultat, & est thesaurus occultus omnium Philosophorum.

Thesau-
rus occul-
tus philo-
sophorū.

De

De alio auro potabili bono.

CAP. XXXVI.

R Ecipe aquæ vitæ simplicis vnc.
 2. boracis de petra drach. 2. dis-
 solue boracem in dicta aqua vitæ.
 Deinde solue zuccari candidi vnc.
 1. in aquæ vitæ vnc. 3. semis. Solue
 etiam camphorę vnc. semis, in aque
 vitæ vncias 2. semis. Vltimò verò
 accipiātur folia auri purissimi, quæ
 soluantur etiam in dicta aqua vitæ,
 & hæ quatuor aquæ vitæ ponan-
 tur in cucurbitam, optimè ipsam
 claudendo, & ita per vnum diē re-
 quiescat. Postea superimponendo
 alembicum, & distilla vsque ad me-
 dietatem. Postea ponatur cucurbi-
 ta in locum humidum, & quatuor
 illæ materiæ in crystallum albissi-
 mam & candidissimam conuerten-
 tur. postea solue in aqua ab hac cry-
 stallo distillata hæc sequētia: Am-

supra

T

bræ bonæ, musci, fini recentis ana.
drach. i. margaritarum optimarum
unc. i. ponantur in balneum Mariæ,
& sint omnia bene lutata, & in die-
bus tribus conuertentur in oleum,
quod quidem est aurum potabile.

*De alio auro potabili cum
aqua forti.*

CAP. XXXVII.

ACcipe aurum optimum quod
habere poteris, quod solui de-
bet in aqua forti, & deinde euapo-
retur & abstrahatur aqua per alem-
bicum, non tamen debet omnino
exiccari, quia esset sicut oleum.
Postea superfundatur de aqua mel-
lis, quæ sit etiã distillata per alembi-
cum, vt ipsam materiam transcen-
dat quatuor digitis. Ponatur ad di-
gerẽdum quatuor diebus, & totidẽ
noctibus in balneo Mariæ. Postea
aqua

aqua mellis iterum abstrahatur per alembicum, deinde aliam aquā mellis impones & digeres, vt supra, & per omnia facies sicut in prima vice fecisti: & scias quòd remanet sicut oleum tenue, cū ipsa aqua mellis postea parum resideat. Deinde toties abstrahes aquam mellis, vt nulla falsedo remaneat de substantia aquæ fortis, in qua dissolutum fuit aurum, & quum per saporem mellis amaritudinē in lingua perceperis, habeas aquā vitæ duodecies distillatam, in qua nullum sit phlegma, & in ea solues aurum, vt aqua aurum transcendat quatuor digitis, deinde bene lutetur distillatorium, in quod imposueris, cum luto forti, & ponatur in balneum Mariæ donec soluatur. Potest tamen hoc citius fieri in fimo equino, & magis est naturale quàm aliud, dū

T 2

ponatur in fixatorium siue pellicanum. Deinde abstrahatur aqua vitæ ab auro per alembicum, ita ut aurum remaneat in fundo vitri, sicut quoddam oleum, vel butyrum, & hoc est ipsum aurum potabile. Quo quidem potest uti quilibet ægrotus in electuariis, vel cū vino. Aqua autem mellis, quæ in prædicto auro funditur, fit hoc modo, Habeas cucurbitam, in quam impone ipsum mel, & quum mel ascēderit, aperias parum alembicū, & iterum residebit in fundum cucurbitæ, & hoc fac toties, donec totum mel fuerit distillatum. Primò ergo aqua est alba. Aliæ verò post primā sunt bonæ ad caluiciem, quia cum caput ex ipsis inungitur, pili crescunt. Sunt etiam bonæ ad ipsum aurum potabile, quia abstrahunt amaritudinem ex ipsi.

Ad caluiciem.

De auro

De auro potabili.

CAP. XXXVIII.

REcipe aurum purum foliatum, teratur cum sale cōmuni pręparato, & quum fuerit tritum, iterum parum de sale addas, & bene simul misceantur, & calcinentur in furno reuerberationis per quatuor aut quinque horas, faciendo bonā flammam ignis, deinde sinatur frigescere. Lauetur postea cum aqua dulci tepida. Postea ponatur in aquam sequentem ad digerendum, per nouem dies. Post hoc ipsa aqua abstrahatur ab auro, & iterum superfundatur, & digeratur, & iterū abstrahatur, & hoc semper fiat ita duabus aut tribus vicibus cum lento igne. Postea superinfundatur aqua fontis pura, & iterum abstrahatur. Caue autem, ne nimium siccetur aurū, quia in solutione foret

T 3

nimis asperum, & quasi inobediens
 solutioni. Aqua verò suprà nomi-
 nata debet sic fieri: Recipe libras
 quatuor optimi mellis, & bulliant
 super lento igne carbonū in cāsa
 ferrea, & spuma semper tollatur, su-
 perinfundendo de aqua fontis in
 altitudine duorum digitorū. De-
 inde ponatur iterum ad ignem do-
 nec spumescat, & iterum spumam
 tolles. Postea fundes super ipsum
 mel albumina quatuor ouorum o-
 ptime cōcussa & depurata, & sinas
 modicū bullire, semper ipsam spu-
 mam tollendo, & quum bene bul-
 lierit, per filtrum coletur. Post hoc
 ponatur ipsum mel colatū ad lentū
 ignem, donec omnis aquositas ab
 eo recedat, & post hoc ab ipso mel-
 le distilletur, & hoc quod de ipso
 distillaueris, iterum duabus vel tri-
 bus vicibus distilletur, & quū post
 distil

distillationē
 requieverito
 octo vel decē
 dies, habebis
 aquam para-
 ram. Quan-
 do autem i-
 psū phle-
 gma de vino
 vel fæcibus
 abstraxeris,
 & quod fæ-
 ces ipsæ inspissentur sicut mel, po-
 natur in arenam, superinfundendo
 aquam vitæ, ut emineat super fæ-
 ces tribus digitis, & putrefiat per
 octo dies super alembico cæco tali.
 Deinde iterū abstrahatur aqua vitæ
 p balneū Mariæ. Postea superfunde
 de purissimo phlegmate sedecim
 aut x. & viij. lib. & ponatur in arenā
 frigidā per dies sex, et crescēt lapilli

T 4

in ipsa terra, qui debet postea lauari cum phlegmate, donec depurentur, deinde exiccentur paruo admodum igne. Postea superinfunde eis aquam vitæ, vt superemineat tribus digitis, & post quatuor dies iterum abstrahatur per balneū Mariæ: & hoc fiat tribus vicibus. Vltimò verò ponatur in arenam cū valido igne, vt spiritus expellantur. Videbis quoque oleū venire, quod permitte exire in receptaculum, donec fumus cesset, & terra erit satis calcinata. Illa autē aqua sic est vten- dum: Recipe terram calcinatam, super quam funde de meliori aqua vitæ quam poteris habere, digera- tur sub alēbico caco in balneo per dies quatuor. Postea iterū abstrahe aquam vitæ sensim per collaturam, ita vt non coloretur de terra. Post- ea superinfundatur alia aqua vitæ,
& fiat

& fiat vt prius. & hoc toties facies,
donec aqua non coloretur vltra de
terra. Deinde pone ipsam aquam in
balneum Mariæ cum terra, & ab-
strahatur lentissimo igne, & in fun-
do cucurbitæ inuenies terram al-
bam asperam, sicut est sal, quam ite-
rum poteris soluere & coagulare
vt prius ostensum est, donec satis
aspera & subtilis videatur. Oleum
Solis fit hoc modo: Recipe aquæ vi
tæ præparatæ libras quatuor, du- *Oleum
Solis.*
catos duodecim, qui soluantur in
aqua forti, superinfundendo aquam
frigidam, & conuertentur in calcē,
quam cum duplici pondere zucca-
ri cādidi teres, & inde lauabis cum
aqua dulci distillata, vt zuccarum
ab auro abstrahatur. Et quum fue-
rit exiccatum, vna pars calcis debet
teri cum tribus partibus mastice
præparati, & addatur de aqua vitæ,
inod

T s

vt fiat pasta, quæ ponatur in vitrum
 & accendatur, & ipsum vinum cum
 mastice ab auro separabitur per cō-
 bustionem, & ipsa calx in oleum
 vertetur. Hoc ergo oleum deponē
 subtilissimè. Et si calx non fuerit to-
 ta soluta, lauabis eam iterum cum
 aqua dulci, & torēs cum mastice, &
 facies per omnia vt supra. Et si ha-
 bet quandam nigredinem, vel im-
 puritatem, debet lauari cum aceto
 distillato. Et quum totū fuerit con-
 uersum in oleum, accipiantur par-
 tes duæ de terra alba parata, & im-
 misceantur cum prædicto oleo, vt
 fiat pasta, parum addendo aquæ vi-
 tæ. Deinde ponatur in aquam vitæ
 præparatam, ad digerendum in bal-
 neo per vnum mensem, vel vltra, se-
 cundū quod videris solutionē So-
 lis citò vel tardè. Fit autem solutio
 Solis hoc modo: Recipe auri puri
 boni

*Solutio So-
lis.*

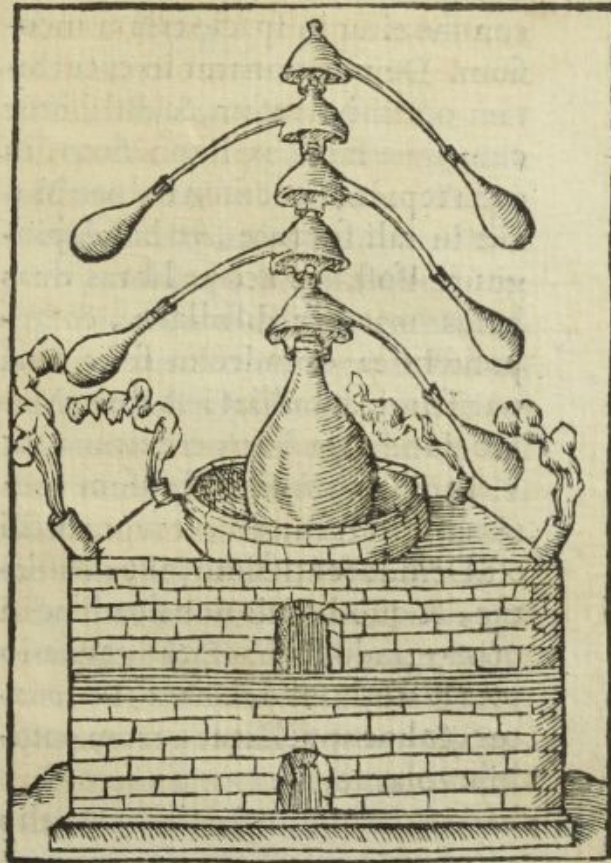
boni vnc. semis, Mercurij bene ab-
luti & purgati vnc. 3. fiat amalgama.
Postea Mercurius separetur ab au-
ro super cinericiu, sicut fit apud
aurifabros, & aurum ita remanet
sicut quædam farina citrina. Post
hoc cape salis ammoniaci vnci. se-
mis, imponatur in aquâ vitæ cū au-
ro calcinato, & stet in balneo Ma-
riæ digerendo per sex dies, postea
abstrahatur omnis humiditas cum
calore ignis primi gradus, & erit
paratum. Deinde cape aurum illud
ita paratum, & impone in cucurbi-
tâ vitream mundâ, imponendo alē-
bicum cum rostro, & omnia opti-
mè lutentur, funde super ipsam ma-
teriam parū olei oliuæ, & distille-
tur in principio cū lētissimo igne.
Vltimo verò in validissimo, sicut
fit in aqua forti. Quo facto, aperi
cucurbitâ, & si aliquid in ea remā-
sit, fiat

fit, fiat per omnia, vt supra, & hoc facies, donec nihil in vitro remaneat. Postea verò abstrahatur phlegma per distillationē, haud secus faciēdo, & habebis optimum oleum ad aurum potabile, & est bonum & expertum in mūltis.

De auro potabili volatili.

CAPVT XXXIX.

AVrum potabile volatile ad plurima conducēs, fit hoc modo. Recipe de vino meliori quod habere poteris quantumcunque volueris, ponatur in vitrum cum collo longo, & claudatur sicut solet fieri cum sigillo Hermetis, & postea putrefiat, & optime custodiatur ne frigeat, & ita permittes requiescere, donec acquirat faciem, sicut facit acetū, & est citrina: sinas itaque stare longius donec tota recedat, & habebit albas venas, sicut si
essent

essen

essent flammulæ ignis, & hoc fit communiter in spacio trium mensium. Deinde ponatur in cucurbitam optimè clausam, & distilletur cum igne factò ex ligno sicco, in aqua tepida, sicut fit in balneo Mariæ in tali fornace, vt hic depingitur. Post hoc accipe libras duas huius materiæ distillatæ, & impone in ea quindecim folia auri purissimi, & bulliat in balneo Mariæ duodecim horis continuis, & vitrum sit optimè obstrusum cum signatura Hermetis, vt supra dictum est. Deinde lentissimo igne distilletur, & quòd ignis non sit adhuc in primo gradu, & hoc factò, quando tota materia est distillata, referuetur. & hoc appellatur aurum potabile volatile.

De alio

De alio auro potabili.

CAP. XL.

FIt etiam aurum potabile hoc modo: Recipe vinum rubeum spissum, distilletur quater. Postea recipe de tartaro calcinato, & superinfundatur, & putrefiat horis vigintiquatuor. Deinde omnis humiditas lentissimo igne abstrahatur, & videbis ipsum tartarum, quod prius erat album, in nigredine esse conuersum, quod iterum calcinabis, donec albefcat sicut nix, & iterum fiat putrefactio sicut supra, & distillabis forma iam dicta, & ita septies calcinabis, & septies digeres, & septies quoque distillabis, modo & forma predictis. Postea ponatur in balneum Mariæ imponendo folia auri purissimi ad placitum iterum distillando, & iterum superinfundendo, donec
 ipsa

ipsa materia rota conuertatur in oleum, quod est optimum aurū potabile, pro hominibus bonæ valetudinis, ipsos in sanitate conseruans.

De alio auro potabili pretiosissimo.

CAPVT XLII.

SVnt quidam recensiores philosophi, qui aurum potabile faciunt hoc modo: Recipe de vino rubeo vel albo quantum volueris, distilletur septies per cineres. Deinde congrega omnes faces, & distilla, colando ipsam aquam, donec in spissitudinem mellis trāseat, deinde superinfundes ipsum phlegma, & requiescat ita tribus diebus, & totidē noctibus, & omnes lapilli in fundum secedēt. Hoc facto, lauabis prædictos lapillos cū phlegmate, donec purifiāt, deinde exiccantur, & imponātur in cucurbitā,

super

superimponēdo alembicum cæcū,
 & mittatur in balneum Mariæ per
 tres dies, & totidē noctes, superin-
 fundendo de aqua vitæ in altitudi-
 ne trium digitorū. Postea paulatim
 coletur, ne vinum fiat turbidum, &
 sic fac quousq; vinum nullum colo-
 rē ab ipsis lapillis suscipiat. Vltimò
 verò abstrahatur totum vinum à la-
 pillis, vt ipsi toti sicci remaneant in
 vase. Quo facto, oleum ipsum aufe-
 ratur per arenam igne valido, &
 hoc quod post oleum remaneat in
 vitro, dicitur terra fœtida, quæ de-
 bet abiici, quia nihil valet amplius.
 Postea ponatur alembicus in cine-
 res, & inuenies lapillos dealbaros
 sicut niuem vel salem. Et vinū quod
 extraxisti ex lapidibus, quum can-
 didi remanserunt, seruetur ad mul-
 tiplicationem & fermentationem.
 Ultra sal ipsum fermentatum cum

calce Solis & Lunæ imbibatur cū
 aqua vitæ prius abstracta, & sint
 tres partes salis, & vna pars calcis,
 ponatur sub alembico cæco, ad di-
 gerendū in balneo Mariæ per diem
 naturalem. Postea imponatur alem-
 bicus cū rostro, & distilletur. Hoc
 facto, iterum superinfundatur vi-
 num in altitudine trium digito-
 rum, vt supra dictum est, & digera-
 tur iterum sub alembico cæco per
 diem naturalem, & exinde iterum
 distilletur, sicut prius fecisti, & hoc
 fac totiens, donec fermentum & ter-
 ra in receptaculum transferint, &
 sint conuersa in spiritum vel in sub-
 stantiam aqueam. Si ergo hos spiri-
 tus volueris iterum reducere in cor-
 pus, ponatur in balneo Mariæ, &
 coagulabuntur in lac album quod
 appellatur lac virginē, est tamen
 differens ab eo lacte, quod supra
 voca

Quomo-
 do spiritus
 debent re-
 duci in
 corpus.

vocauimus oleum plumbi. Postea ^{Oleū vir-}
 iterum infundatur de aqua prædi- ^{gineum.}
 cta, & ponatur sub alembico cæco,
 ad digerendum, & hoc tandiu fiat,
 donec totum conuertatur in spiri-
 tum volatilem. Aqua autem vitæ,
 quæ super hoc lac natat, distilletur
 in balneo Mariæ & in fundo distil-
 latorij inuenies verum lapidem, &
 hæc appellatur transmutatio spiri-
 tus in corpus. De hoc ergo lapide
 accipe in quâtitate vnius grani hor-
 deacei, super Mercurij vini loti &
 purificati vnc. x. cum fuerit calefa-
 ctus in crucibulo, & videbis ipsum
 Mercurium coagulari in verū So-
 lē vel Lunā, secundū primā fermē-
 tationem, & hoc poteris custodi-
 re. Si verò non velis custodire, ite-
 rū de puluere superimponatur, &
 conuertetur totum in puluerem,
 qui debet imbibi cum ipsa aqua

abstracta à prædicto lapide, & hic est ver⁹ lapis, si ipsi tincturæ superimposueris aliū puluerē, & hoc potest augmētari in infinitū. Et si ipsa aqua à lapide abstracta, deficeret in augmentatione, poteris aliam bonam aquam vitæ loco eius capere, quia nihil in hoc est discriminis.

De auro potabili vegetabili.

C A P. X L I I.

Est etiam aliud aurum potabile, quod mirabiliter confortat humiditatem superfluam in homine, & fit hoc modo: Recipe de ipsa Quinta Essentia vini, ita extracta, vt supra docuimus, in qua possit resolui aurū, virtutē suam conseruādo, & hoc fiat subtiliter per viam continuitatis cum humiditate balnei, & distilletur ipsa aqua igne lento totam humiditatē ab ipsa separando, & ita substantia auri remanebi

nebit in distillatorij fundo tota sic-
 ca. Post hoc capiatur de illo vino,
 & distilletur per alembicū toties,
 donec non possit ultra comburi
 per diminutionem sulphuris sui,
 semper quamlibet distillationē in
 quodlibet receptaculum suscipiē-
 do, & cape de secunda aqua toties,
 donec nulla vena in ipso alembico
 appareat, & in hanc aquam proii-
 cies ipsam substantiam auri, & ci-
 tissimē in aquam vegetabilem sol-
 uetur: & hoc fit ex eo, quod Mercu-
 rius per Mercurium est rectificatus
 de ipso phlegmate, donec videris
 ipsum non posse ultra comburi,
 quod quum ita fit, cum prima sub-
 stantia auri permiscebis, & tunc est
 vera aqua vitæ siue aurum potabi-
 le. Hæc autem est prima aqua, ser- *Aqua 1.*
 uiens, & proficua humano corpo-
 ri. Recipe de aqua vitæ, & ab ipsa

separabis omnem humiditatē per distillationem de Quinta aquę Essentia, quę est aurum purum, & hoc serua segregatim, & in ipsam aquā vegetabilem impones mellis cum fauo suo partes tres, & hoc omne simul ponatur ad putrefiendum in balneo Marię per dies quatuor. Et hæc digestio debet fieri nouem vicibus in balneo, vel in fimo, quia ex

² hoc aqua rectificatur. Aqua secunda est hæc: Recipe caponem vel gallinam veterem, & quum omnia ossa & superflua fuerint amota, caro ipsa debet teri in mortario lapideo subtiliter. Deinde pones in cucurbitam cum alembico, & aquam ab eo distillabis in balneo Marię, & hæc iterū debet segregatim custodiri.

³ Aqua tertia est hæc, Recipe carnē de gallina vel capone, distilletur per cineres omnē humiditatem

tem lento igne abstrahendo, & caue, ne aduratur caro in alembico, & hoc etiam segregatim custodies. Aqua quarta est hæc. Accipe de vi- 4
no partes tres, ponatur super partem vnā prædictarum carniū, ponaturq; in cucurbitā, optimē ipsam claudendo cum operculo vitreo, & lutando, deinde ponatur super cinerem, lento igne, per dies tres, postea distilletur per alembicum, & aquā reseruabis. Aqua quin 5
ta est hæc: Recipe totā substantiā caponis vel gallinæ, & totā substantiā humidam ab ipso separe per alembicum, sicut prædictū est, & aquam quoque reseruabis. Aqua sexta est 6
hæc: Recipe omnia ossa caponis vel gallinæ, pistentur minutim in mortario lapideo cum pistello ligneo, & imponantur in balneum Mariæ: postea verò super cineres,

& distillabis, sicut prius dictū est,
 & hæc quoque debet custodiri. A-
 7 qua septima est hæc, Recipe de a-
 qua tertia, de aqua quinta, & de a-
 qua sexta, distillentur, simul per a-
 lembicum, & optimè custodiatur.
 Rectificatio verò aquarum prædi-
 ctarum, quæ sunt distillatæ per ci-
 neres, hæc est: Recipe de auro ita
 præparato, vt iam vltimò est di-
 ctū, & coaguletur, quia est naturale
 quiddam humidum, omni modo
 & calore, sicut si esset auripigmen-
 tum citrinum, & impone de aqua
 sua prima partem semis, & statim
 soluetur ab aqua ipsa, & à tribus a-
 quis prædictis. Cape ergo in magni-
 tudine vnius cochlearis argentei,
 & optimè misceatur cum bona par-
 te melioris vini quod habere pote-
 ris, & da homini phlegmatico, tem-
 pore hyemis, & mirabiliter ipsum
 in fa

in sanitate conseruabit. Si verò homo sit cholericus, da ei cum aqua pura. Melancholico verò cum iure cauliũ. Sanguineo autẽ nõ dabis de hac aqua, sed dabis ei de hoc quod sequitur: Recipe de aqua aurea cochleare vnum, ponatur in vinũ, & detur ei, & erit securus ab omni infirmitate. In estate autẽ debet administrari phlegmatico cum iure gallinæ, in quo coctum sit petroselinum. Cholerico verò cum alio iure. Melancholico dabis, quũ tempus expostulabit: in magna ipsius operatione caloris vel frigoris. Si autem velis dare ægroto, dabis secundam partem auri dissoluti in secunda aqua caponis. Si sit phlegmaticus, dabis ei medium cochlear cum duabus partibus aquæ. Et sic etiam debet dari sanguineo. Cholerico dentur duo cochlearia de aqua tertia,

V 5

& itentidem fiat de melancholico,
 & in tribus diebus ab omni infir-
 mitate, etiam quantumuis sit ma-
 gna & periculosa, liberabitur. Et
 quum ipsam medicinam volueris
 dare cum aquis prædictis, interro-
 gabis ægrotum, quo cibo maximè
 delectetur. Et licet sit ei contrariū,
 dabis tamē ei de illo, & de hac me-
 dicina, in quantitate pisi vel lentis
 magnæ. Hæc autem medicina valet
 contra omnem infirmitatem natu-
 ralem vel accidentalem calidā vel
 frigidam. Et quum volueris pere-
 gre proficisci, talis medicina (si te-
 cum velis portare) debet coagula-
 ri, & ponatur in vitrum, & quan-
 do volueris ea vti, præparetur in
 humiditate auri potabilis. Quan-
 do igitur vegetabilia præparaue-
 ris, vt iam dictum est, accipiatur
 vnum vegetabile, & in quodlibet
 vitr

vitrum imponatur folia auri optimè vitrū claudendo, ne possit evaporari, ponatur ad cinerē cum lento igne, & aurū soluetur in viginti duobus diebus. Si ergo velis facere aurum potabile, abstrahatur tota substantia aquea ab auro cum lento igne, & aurū quod in fundo remanet, ponatur in cucurbita in balneū Mariæ, & solvatur in quatuor diebus naturalibus, & hoc est verū aurum potabile, quod debet poni in parvam cucubitam, addendo ad aurifoliati vnc. semis, Mercurij abluti cū sale & aceto vnc. L. & totum in octo diebus in verum aurum convertetur. Et si velis hoc magis sublimare, recipe de auro potabili, cui addantur de Mercurio septies sublimato cum vitreolo & sale communi, & iterum reuiuificato, & hoc debet poni per dies octo super

cing

cineres cū lēto igne, & indurescet. Vna pars huius materiæ tingit centum partes. Et hoc etiam potest augmentari in infinitum.

De ultimo auro potabili.

CAP. XLIII.

Recipe de auro affinato vnciam semis, malleetur subtilissimè, sicut fit quum deauratur, & scindatur in partes minutissimas, addatur de Mercurio depurato, & fiat amalgama, ponatur super lapidem marmoreum, & teratur cum tanto sulphuris, quātum sufficit, vel melius, quantum amalgama pōderat. Et quum satis fuerit tritum, ponatur super prunas in crucibulo, & statim comburetur. Quo factō, iterum teratur super lapidem marmoreum, & iterum ponatur in tigillū, ipsum ad ignem collocando, donec rubescat, postea amoueatur crucibulum

bulum, & inuenies aurum tuum o-
 optimè calcinatū in puluere subti-
 lissimo, sicut si esset puluis croci.
 Ponatur postea in furnū reuerbera-
 tionis, & detur ei flamma, vt decet,
 & erit paratū. Postea lauetur cum
 aqua vitæ quater distillata, & dein-
 de exiccetur. De hoc puluere cape-
 tantū quātū volueris, superinfun-
 de de aqua vitæ rectificata tantū, vt
 ipsum puluerē excedat in altitudi-
 ne trium digitorum. Deinde ponat-
 ur in circulatorium, & ponatur in
 balneum Mariæ cum media parte
 suorum lapillorū, & ipsum aurum
 soluetur in aquam croceā, vt etiam
 cutem humanā tingat in colorem
 rubeum. Exinde extrahes omnia
 elementa, sicut prius dictum est &
 quodlibet ab aere optimè custodia-
 tur, quia habent virtutem, quam
 exprimere non est possibile. Et si
 pos

possibile esset, centesima pars indo-
ctiorum non crederet. Substantia
Vis aquæ. enim aquea valet ad omnes infir-
mitates, procedentes ex calore
vel frigore. Valet etiam ad quam-
cunque passionem pectoris, cor-
dis, pulmonis, & omne venenum
expellit, omnes materias superua-
cuas à pulmone eiicit. Et si esset al-
postema intra corpus, facile ex hac
curatur, sanguinem purgat, visum
acuit, & omnia membra spiritua-
lia à putrefactione conseruat. *Potentia*
olei. Oleum verò maximè prodest adole-
scentibus, ipsos enim conseruat in
robore & venustate, dum eo in ci-
bis vtantur, sanguinem non finit
putrefieri, nec phlegma dominari,
vel choleram adurere, nec melan-
choliā vigere, sanguinem & sper-
ma multiplicat. Et ideo qui hoc o-
leo vtuntur, sapius debent venas
incid

incidere. Et si aliqua membra forēt
 læsa vel diminuta, ipsa restituit, vi-
 sum amissum recuperat, dū omni
 nocte per spatium vnus mēsis gut-
 tam vnā in oculum imponis. Ele-
 mētum ignis ad omnia priora va-
 let. Senes facit adoleſcere, mortuos
 reuiuiscere. Senes hoc vti debent
 cum modico aquæ aureæ. Omnes
 ægritudines senectutis tollit, &
 ideo appellatur Elixir vitæ. resolu-
 tur ignis in aqua vitæ donec habue-
 rit colorem rubeum, & imponatur
 de Mercurio fixo super lētū ignem,
 & citissimè soluetur. Postea adde
 tertiam partem auri, & statim in
 corpus conuertetur, & potest coa-
 gulari cum modico aluminis. Quo
 facto, videbis ipsum in lapidem ru-
 beū conuerti, & si iterū reuiuifice-
 tur in humiditate & arsenico, fiet
 perfectū elixir super ipsum Mercu-
 rium.

*Ignis effe-
 cacia.*

rium. Elementum verò terræ, si est bene rectificatum, ut decet, per terram suam tribus vicibus, qualibet vice ipsam resoluendo & per filtrum distillando, & iterum coagulando, tunc habebis sal terræ. Si quoque ipsum tale sal fieret fluxibile, retinet tamē de Mercurio. Et si aqua illa fuerit bene & iustè rectificata, fixat omnes spiritus. Valet ad omnes cicatrices, & vulnera curat, & carnes crescere facit. Et ita habes multas formas faciendi aurum potabile, quæ si ad placitum tuum non inuenies, boni consule obsecro. Nam si scires, in quo temporis spatio id congefferimus, non mirareris, si forsitan quippiam inepti huic libro insertum repereris.

*Proprie-
tas terra.*

*Fixio spi-
rituum.*

De

*De aqua vitæ cōposita pro homini-
bus frigida cōplexionis aut regio-
nis. CAP. XLIIII.*

Satis superque nunc in superio-
ribus capitulis de aqua vitæ sim-
plici diximus: Restat nunc de com-
posita aliquid elucidare, etsi non sit
necesse. Sed quia ex varietate le-
ctor doctus mirū in modum affici-
tur, ideoque non incōsultum vide-
tur, aliquid de composita disserere,
cuius varias ex variis describemus
vias componendi. Primò itaque vi-
dendum est de ea quæ debet admi-
nistrari hominibus frigida comple-
xionis, aut egrotantibus à causa fri-
gida. Poteris etiam ea vti in tempo-
re & regionibus frigidis, & est hæc:
Recipe zinziberis albi, cinnamo-
mi electi, cubearum recentium,
garyophyllorum mundatorum, nu-
cis muscata, macis electi, cardamo-

X

mi, zedoaria, galangæ, piperis longi ana partes æquales. Conterantur omnia grosso modo, fundantur super vnâ partē specierū sex partes aquæ vitæ simplicis, ponantur in cucurbitâ longam superimponendo alembicum cæcum, & ponatur ad digerendū per dies quatuordecim. Postea distilletur in balneo Mariæ cum lentissimo igne, facies iterum super materiam distillatam fundatur, & iterum digerantur per octo dies. Sunt tamen aliqui qui non distillant per alembicum, sed melius est, si per ipsum distilles. Et quum tribus vicibus distillatur, prima aqua, dicitur aqua benedicta. Secunda, aqua vitæ composita. Tertia vero aqua balsami. Aliqui etiā ad compositionem eius addunt foliorum saluiæ, rutæ, castorei recentis, corticis citri, baccarum lauri, florum
lauri

lauandulæ, florū roris marini ana.
 drach. 3. Hæc omnia debent distil-
 lari cum speciebus superscriptis,
 & semper pro vna parte specierum
 superfunde sex partes aquæ vitæ
 simplicis. Hæc ergo aqua vitæ est
 bona ad omnes ægrotudines capi-
 tis, procedentes ex humore phle-
 gmatico, dum sumatur tempore ma-
 tutino in pōdere drach. 2. cum vini
 optimi vncia 1. Aliqui autem intin-
 gunt frustum panis in hæc aquam.
 alij verò inungunt caput cum hu-
 ius aquæ vnc. semis, addendo aquæ
 betonicæ vnciam vnā. Sed caue, ne
 vtaris in ægrotudinibus & dolori-
 bus capitis, ex calore procedenti-
 bus, nisi alia medicina frigida mis-
 ceatur, quæ possit temperare calidi-
 tatem huius aquæ. Valet etiam hæc
 aqua ad faciendam bonam memo-
 riā, dū bibatur omni die stomacho

*Ad memo-
riam*

X 2

ieiuno drachma semis, mixta cum
 aqua roris marini, & debet cum ea
 occiput illiniri, & exiccari de se-
Mania. metipso. Valet etiam ad maniam,
 dum capillos in capite tondas, dein
 de madefacies pannos in hac aqua,
 mixta cum aquis maioranæ & ro-
 ris marini, & caput inuolues, & sen-
 ties mirabilem operationem. Valet
 etiam hæc aqua vitæ composita ad
Paralysis paralyfim, dum membra ex ea sæ-
 pius lauētur, admixta aqua saluiæ.
 Vel quod bibatur omni die stoma-
 cho ieiuno, admixta aqua florum
 lauandulæ, & contra cicatrices &
Facies. maculas faciei, & ad omnes ægritu-
Oculi. dines oculorum. Habet etiam mira-
 bilem operationem in omni dolo-
Dentes. re dentium. Si etiam intingatur se-
 ta vel pectem in aquā prædictā, &
Pili. pili ormentur cum ipso, nunquam,
 vel tardissimè canescent. Et si sit in
 capite

capite scabies, totam depellit. Va-
 let etiam contra vermes aurium. *Vermes.*
 Confortat stomachum infrigida- *Stomachus.*
 tum, & ipsum calefacit, si bibatur
 cum vino, & stomachus ex ea illi-
 niatur. Surditatem aurium recupe- *Surditas.*
 rat, si immittatur cū bōbace. Vulne-
 ra ex ea lauata mirabiliter conua-
 lescent, & carnes putridas nō finit
 crescere. Si bibatur stomacho ieiuno, *Venenum & cancer.*
 valet contra omne venenum, &
 contra cancerum, & omnes fistulas,
 contra hydropisim, & lapidem in
 vesica. Si etiā fœmina biberit hanc
 aquam stomacho ieiuno, quæ non
 poscit ex causa frigida concipere, *Conceptione.*
 statim concipiet. Si fœmina non po-
 test habere menstruum, detur ei de *Mēstruū.*
 aqua prædicta cum galanga & gen-
 riana, vel madefaciat bombacem,
 & matricem cū ea inungat. Si etiam
 hæc aqua ponatur super pisces, car-

Cibaria. nes, aut alia cibaria, non corrup-
Vinum acetosum. pentur, neque putrescēt, nec etiam
 à muscis defœdabuntur. Si vinum
 euaserit acetosum, & de supradic-
 ta aqua infundatur, in pristinam
 redit substantiam & naturam. Si
 zuccarū molle ex ea madefiat, indu-
 rescit. Si homo ex ea illiniatur, va-
Icteria. let contra icteritiam, & contra tre-
 morem omnium membrorum, &
 contra fœtorem oris & narium. Si
Digestio. homo non possit digerere cibum
 comestum, debet illinire pannum
 ex hac aqua, & ponere supra stoma-
 chum, quia mirabilem habet opera-
Spasmus. tionē. Si homo patiatur spasmus,
 madefaciat pannū, & super pectus
 ponat. Si aliquis habet dolorē ilio-
 rum, bibat de ea sæpius. Valet etiā
 contra morbum caducum, contra
 scrophulas faciei, & contra hæmor-
 roidas. Albertus magnus maximè
 laudat

laudat eam propter miraculosas operationes, quas habet circa paralyfim.

*De aqua vite composita
Friderici tertij.*

C A P V T X L V.

R Ecipe aquæ vitæ simplicis re-
ctificatæ libras 4. vini maluati
ci lib. 4. cinnamomi electi vncias
3. garyophyllorum vnc. i. zingibe-
ris albi vnc. i. semis, nucis muscatæ
vnc. i. macis vnc. semis, zedoariæ
vnc. semis, galangæ drach. 2. cube-
barum, hyssopi ana vnc. semis, radi-
cis benedictę. vnc. i. saluiæ, florum
lauendulæ. ana vnc. semis. melissæ,
iris, balsamithę ana vnc. i. rosarum
albarum vnc. i. semis, hæc omnia
contundantur, & ponantur in cu-
curbitam magnam, vbi possint in-
trare xv. vel xvj. libræ, addēdo zuc-
cari albi vnci. 3. passularum, ficuum

X 4

pinguium an. vnc. 6. cāphoræ vncī.
semis, aquæ rosarū, aquæ endyuiæ,
aque florū sambuci an. libras duas,
ponantur omnia in cucurbitam,
ipsam optimè lutando, & ponātur
ad solem diebus viginti, scilicet de-
cem diebus ante festum sancti Io-
annis, & decē diebus post eiusdem
festum. Coletur deinde aqua, & di-
stilletur per alembicum, reseruādo
in aliquo loco sicco. Et caue ne
mulier menstruosa ipsam aquā at-
tingat. Dosis eius est in quantitate
medij cochlearis. Valet mirabiliter
ad stomachum frigidū, & totū cor-
pus optimè in sanitate conferuat.

De alia aqua vite composita.

C A P. X L V I.

R Ecipe saluiæ vncias duodecim,
nucis muscatæ, garyophyllor.
zinziberis albi, granorū paradisi,
cinna

cinnamomi ana. dra. 4. olei laurini. vn. i. castorei recentis drac. i. spicæ indicæ, rorismarini ana. drach. semis, florum rorismarini drach. i. foliorum rutæ vnc. i. foliorum maioranæ drac. i. corticis drac. 2. hæc omnia debent esse recentia. Si verò non possint haberi recentia, vetera pulueriscentur, superinfundendo de vino albo optimo, quod habere poteris. Deinde ponatur in digestiuo, ad putrefiendum per mensem. Hæc digestio fiat in balneo Mariæ, calefacto in primo gradu caloris. Postea in balneo Mariæ distillentur per alembicum. Et quum fuerint distillata, iterum super fæces fundantur. Tertiò verò distillentur per cineres, & optimè reserua in vitro bene clauso. Habet autem virtutes sequentes, Omnis ci-
bus irrigatus ex ea, saporem & o-

X §

dorem suum retinet. Vinū in quo ponitur, facit saporosum, pestilentem aërem expellit, omnes ægritudines & defectus oculorum sanat, omnia vulnera ex ea lauata curantur, hydropisim adurit. Valet etiam contra omnes dolores pulmonis, splenis, lienis, intestinorū, capitis, omnes maculas faciei tollit, foetorē oris narium, dolorem dentium mitigat, bonam digestionem procurat, laxat, sanguinem corruptū egerit, & memoriam mirabiliter confortat. Facit etiam iuuenescere, & omnem tristitiam aufert. Valet etiam contra icteritiam. Illa quoque nimium simul constricta relaxat, cuprum in colorem argēteum tingit, omnem tremorem membrorum curat, balbutiem tollit, dentes perforatos amouet, vermes ex ventre expellit. Si etiam homo ab aspi-
de vel

de vel serpente esset vulneratus, & vulnus esset saniosum, citissimè curatur, omnem strictionem pectoris aufert, grauem anhelitum expellit. Valet etiam mirabiliter contra lapidem in vesica, tussim abigit, vocem sonorat, sterilitatem mulierum in fœcunditatem conuertit, surditatem aurium recuperat.

Omnia apostemata, vlcera, scabiè, & cætera id genus alia dissoluit. Lepram tollit, dum non sit inueterata, omnem tumorem gutturis & colli sanat. Et habet omnes virtutes balsami naturalis, quia hominem mirabiliter in sanitate conseruat. Qui autem calidæ sunt naturæ non debent ea vti, sed bene phlegmatici.

De alia

De alia aqua vitæ composita.

CAP. XLVII.

R Ecipe pulueris diamargariti frigidi, pulueris diambrae, pulueris diamusci, dulcis ana. drach. i. pulueris latitiæ, gal. pul. diarhodon abb. pul. triasandal. ana. drac. 2. pul. liberantis, pulueris electi, bezoardici ana drach. 4. Teriacæ magnæ Andromachi vel Galeni vnciam i. Mithridati optimi vnc. i. tormentillæ, dictāni, pimpinellæ, matricariæ, angelicæ, Aristolochiæ ana drach. 4. boli armeni præparati, terræ sigillatæ ana. vnc. i. rauesdeni drach. 2. spodij, rasuræ eboris ana. drach. i. nucis vomicæ numero 3. aquæ vitæ rectificatæ lib. vj. Ponantur omnia ad digerendum per dies octo, postea distillētur in balneo Mariæ per alembicū cū igne valido. Quū autem aqua fuerit distillata, imponatur

natur musci Alexandrini recentis,
 ambrae bonae ana. scrup. 1. Croci o-
 rientalis, in panno serico inuoluti,
 sed non debet teri drach. 2. zuccha-
 ri albi librā semis, syrupi sticados
 vnc. 4. syrupi liquiritiae vnc. 2. cas-
 siae fistulae recentis, nouiter à canna
 extractae vnc. semis, vnicorni scrup.
 1. Bolus autem armenus debet ita
 prae parari. Recipe ipsum pulueri-
 fatum, & impasta cū aquis acetosae,
 rosarū ac lana ceti ana. partes duas,
 aquae scabiosae, aquae pimpinellae,
 aquae vngulae caballinae ana partē
 vnam: misceantur simul, fiat pasta
 cū bolo armeno, & exiccetur, dein-
 de teratur, & cum aquis praedictis
 iterum impastetur, & hoc fiat tri-
 bus vicibus, terendo, & iterum im-
 pastando, & sic habebis bolum ar-
 menum prae paratum. Hæc aqua mi-
 rabilissimam operationem habet *Cōtra pes-*
 contra *stem.*

contra pestem (sicut in multis est expertum) si detur cum aqua scabiosæ, aqua acetosæ, aqua vngulæ caballinæ. Habet etiam maximam vim ad curandum omnes dolores capitis, laterum, & renum, qui procedunt ex aliqua corruptione sanguinis, purificat etiam pulmonem, cor confortat, & ab ea omne venenum expellit, iuvenes tamen, qui quadragesimum annum nondum exceſſerint, non debêt vti hac aqua sæpius, sed rarissimè propter nimiam caliditatem ipsius.

De aqua vitæ composita.

CAP. XLVIII.

R Ecipe aquæ vitæ ter distillatæ lib. quatuor, cinnamomi electi, zinziberis albi, nucis muscatæ ana. drach. 4. duos ducatos auri finissimi, omnia imponantur in vas stanneum, vndique bene clausum per dies

dies quatuordecim. Postea distilletur tribus vicibus per alembicum in balneo, & vsui referuetur. Valet hæc aqua ad omnes infirmitates mitigandas, dum patiens eo vtatur omni mane, & omni sero, senem facit iuuenescere. Habet quoque alias virtutes innumerabiles, ideóq; maximè à medicis æstimatur.

De alia aqua vitæ composita.

CAP. XLIX.

R Ecipe aquæ vitæ simplicis semel distillatæ libras 4. garyophyllorū, zinziberis albi, roris marini ana. vnc. semis. Species hæc debent puluerisari grosso modo, ponantur postea in ipsa aqua ad putrefiendum in fimo equino, per dies octo in digestiuo vndique bene lutato. Postea distilletur per alembicum in balneo Mariae. Quo facto, iterum

iterum super faeces fundatur, & secundariè distilletur, & tertiò quoque fermentetur & distilletur modis & formis supradictis, & erit præparata. Hæc aqua valet ad omnes defectus hominis, & dolores procedentes ex frigidityte. Valet etiam contra omnes dolores pectoris, ventris & stomachi. Et si homo pinguis velit libenter macrefieri, omni die stomacho ieiuno de hac aqua sumet. Si verò homo macer velit impinguescere, omni die hanc capiat cum zuccharo immixto, & duobus mensibus peractis, videbis operationem eius.

De alia aqua vite composita, qua utebatur quidam Comes Palatinus.

C A P. L.

R Ecipe saluie recentis vnc. i. semis, nucis muscate vnc. i. semis. macis electi vnc. i. zinziberis albi
vnc

vnc. j. semis, granorū paradisi drac.
vj. cinnamomi electi vnc. j. semis, ze-
doaria, galanga ana vnc. semis, cā-
phora, raueseni ana. drac. ij. roris-
marini vn. j. semis, lauedula, maio-
rana, ruta ana vnc. j. florum camo-
millæ vnc. semis, matricaria drac.
ij. seminis foeniculi vnc. j. semis, ro-
sarum rubearum M. j. betonica vn.
j. abrotani drachm. iij. castoris re-
centis drach. j. spica indica drach.
ij. macropiperis vnc. j. olei lauri dra.
ij. aqua vitæ vnc. j. semis, menta &
mentastri ana dra. ij. Omnia pulue-
risanda puluerisentur, & secanda
debent secari, & contundenda con-
tundi, ponantur omnia in cucur-
bitam cum collo stricto. Postea su-
perinfunde melioris vini quod ha-
bere poteris libras octo, in vitro
optime clauso sepeliatur circiter
terram per dies triginta, deinde a-

Y

moueat, & ponatur in aliam cucurbitam, superimposito alembico rostrato, & distilletur in balneo Mariæ tribus vicibus, semper materiam distillatam super facies fundendo. Quartò verò quum volueris distillare, adde folia saluæ recentis quantum vis, & quum fuerit distillata, vsui reſeruetur, & quantò vetustior est, tanto est melior, & poteris ea vti, quando volueris, quia innumerabiles habet virtutes.

De alia pretiosa aqua vitæ composita. CAP. LI.

REcipe saluæ libram semis, origani, hyssopi, satureiæ, radicis pimpinellæ, radicis valerianæ, absinthij ana drachm. ij. rutæ, radicis bistortæ, radicis petroseliniana vnc. j. semis, zucchini rosati drach. iiij. radicis benedictæ, radicis polipod

Ipodij, radicis tormentillę ana dr.
 semis, roris marini, petroselini, ce-
 rifolij, lauandulę, maioranę ana
 vnc. semis, rosarum rubearum, ro-
 sarum albarum ana vnc. j. semis, gra-
 norum iuniperi drach. iij. hæ spe-
 cies debent poni in prima distilla-
 tione, post autem distillationē pri-
 mam, materia distillata iterum su-
 per facies fundatur, addendo se-
 quentia : Recipe zinziberis albi,
 corticis citri, nucis muscatę, ma-
 cis, galangę, calami aromatici, co-
 riandri præparati, zucchari candi-
 di ana vn. semis, garyophyllorum,
 cinnamomi electi ana dra. vj. cube-
 barum recentium, cardamomi mino-
 ris, macropiperis, malanopiperis,
 zedoarię, baccarum lauri, tyriacę ma-
 gnę Andromachi an. dra. ij. cimini,
 carui, dictamni albi, reupontici,
 malorum granatorum ana drac. ij.

anisi vnc.j. semis, granorū paradi-
 si, croci orientalis, ravedseni ana-
 drac.j. mellis optimi libram semis.
 Et quū omnia fuerint distillata, im-
 ponātur sequentia, & iterum colen-
 tur absque vlla distillatione, quia
 omnem vim amitterēt, & sunt hæc,
 Musci Alexandrini recētis, ambra
 bonæ ana scrup. semis, camphoræ
 drachm. semis, zucchari albi vnc.j.
 Hæc aqua debet ita distillari: Reci-
 pe libras duodecim aquæ vitæ re-
 ctificatæ, in qua imponantur radi-
 ces & herbæ quæ sunt substantiæ
 grossæ, & ponantur in vitrum opti-
 mē clausum, digerantur in fimo e-
 quino per dies quatuor, postea di-
 stillentur in balneo Mariæ, adden-
 do post hanc distillationem species
 ruditer puluerisatas, & ita dimit-
 tas stare per dies octo, deinde ite-
 rum distilletur. Vltimò verò quum
 omnia

omnia fuerint distillata, impones muscum, ambram, camphorá, zucharum, quæ nulla distillatione egent, quia odor ab ipsis tolleretur per distillationem. Et nota, quòd in omni distillatione alembicus vndique cum panno madefacto ex farina & albumine ouorum debet inuolui, alioqui materia distillanda euaporaret. Debet autem sumi hoc modo: Quicumque vult ea vti, vel matutino tempore, vel serotino, in potu, vel cibo, accipiat parum de mica panis, & superfundat tres vel quatuor guttas aquæ prædictæ, & mirabiliter confortabit cerebrum. Omnes etiam ægritudines capitis & totius corporis citissimè tollet. Aufert etiam omnes superfluitates totius corporis, siue ex frigidityte procedant, siue ex calore. Omnia mēbra totius corporis optimè con-

feruat. Iuuenes qui nondum trigessimum annum exceſſerint, rarò debent ea vti, niſi ſint in aliqua infirmitate conſtituti. Qui verò ſunt trigefimarij, poſſunt ea vti omni die, & quantò magis homo eſt ſenex, tantò magis eo vtatur, quia omnem virtutem naturalem mirabiliter confortat, ita etiam vt homo cum iuſto vitæ regimine poſſit peruenire ad terminum ſibi prædeſtinatum. Nam habet virtutem & efficaciam omnium aliarum medicinarum, & poteris ea vti, omni paſtu ſumendo quatuor vel ſex guttas in alio vino. Hæc eſt vera aqua vitæ, quæ habet odorem, ſaporémq; excellentiorem omnibus alijs. Eſt enim certiffimum, ex probatione multorum doctorum Æſculapiæ artis, ſolo odore huius aquæ, hominem ab aëre polluto nō poſſe

posse infici. Ideoque consulunt, tē-
pore pestifero debere sumi omni
die, antequam quis egrediatur do-
mū. Nulla est enim medicina, quæ
calorem naturalem magis susten-
tet, quàm hæc aqua vitæ. Habet
quippe proprietatem cum ipsa na-
tura, ideòq; in sanguinem vel calo-
rem naturalem cōuertitur. Et qua-
cunque die aliquis utatur ea, secu-
rus est, ea die nō posse habere para-
lysim, pestem, vel morbū gallicum.
Optimam virtutem habet confor-
tandi cerebrum, caluiciem capitis
expellit. Si quoque aliquis haberet
caput immūdum ex scabie, vel alia
impuritate, cū dicta aqua debet in-
ungi. Valet etiā cōtra omnē fluxum
cerebri, & cōtra syncopim. Omnia
apostemata sanat, dum pānus ex ea
made fiat, & superimponatur. Epile-
psiā curat, dū bōbacem in ea intin-

Etū, in nares mittas, & pulsum cum ea inungas, tremorem omniū membrorum tollit, iuuentutem conseruat, faciem purificat, omnes rugas expellit, omnes deniq; maculas faciei aufert, obscuritatem visus clarificat, oculos stillantes curat, dum ex ea illiniantur. Si quoq; super oculos imponatur, omnes ægritudines eorum sanat, & quum tempora ex ea illinieris, omnes malos humores expellit. Si autem imponas in ipsam de succo chelidoniæ, vel de succo rutæ, omni oculorum tenebrositati opitulatur, dum duas aut tres guttas in oculū imponas. Vermes aurium interimit, tinnitum aurium ex frigore procedētem sanat, & omnē surditatem tollit, dolorem dentium mitigat. Si etiam aliquis ea vtatur cum succo solatri, & puluere lapidis Emathitis, curat

curat omne sputum sanguinis. Paralyfim curat, si ex ea tempora illinieris, & super linguam imposueris. Tollit etiā balbutiem omnem, dando omni hebdomada duabus aut tribus vicibus de pilulis fœtidis. Sunt nanque multi experti medici, qui censent, ipsam ferre optimam opem mutis, si tyriaca ei admisceatur, & per annum integrum detur patienti, sumendo tamen alias medicinas, ad hoc accommodatas. Quicumque etiam ex ea fuerit illinitus, nullum intestinorum dolorem percipiet, calorem naturalem fouet, sanguinem mundificat, omnes quoque opilationes pectoris adimit, spleni, pulmone, lieni ac renibus mirum in modum confert: Omnes quoque vias totius corporis humani abstrusas referat, si bibatur, & aliquis se ex ea

Y 5

vnixerit: Valet etiam contra omnes dolores stomachi, præcipuè contra ipsum phlegma in ipso inueteratum: Tollit quoque rabiem, quæ sit in lateribus & ventre ex frigore. Omne apostema curat, hydro-picos sanat, hæmorrhoidas expellit, dum loca ipsa ex eo vngantur. Quicumque vult à podagra vel chiragra curari, primò optimè debet purgari. Postea bibat de hac aqua & loca podagrosa vel chiragrosa ex ea madefaciat. Est etiam summa & præstantissima medicina ad omnes defectus humani corporis ex humore vel frigidityte prouenientes. Habet quoque ad omnia membra corporis diuinā operationem, quia est medicina medicinarum.

De

De alia aqua vitæ composita bona.

CAP. LII.

R Ecipe therebyntinæ depuratæ
 vnc. duodecim, lauetur opti-
 mē cum vino albo, accipe deinde
 mellis etiam depurati cum vino al-
 bo libr. iij. misceantur optimē infi-
 mul. Postea adde aquæ vitæ optimē
 rectificatæ libr. iij. ponantur in cu-
 curbita. Postea accipe herbas infra-
 scriptas optimē scissas, imponatur
 ad prædicta per octo dies optimē
 claudēdo vitrū, ne euaporet, postea
 distillabis cū maxima diligentia in
 cineribus: Sunt autē hæ herbæ, bu-
 glossæ, boraginis, melissæ, saluie, la-
 uendulæ ana M. j. hyssopi, florum
 camomillæ, cardi benedicti ana ma-
 nip. sepis, rorisinarini manip. ij. ar-
 themisiæ M. semis. Et quando fue-
 rint distillata, addes hæc sequen-
 tia optimē puluerisata, & ponatur
 ad di

ad digerendum in fimo equino per dies octo, aut in balneo per dies tres. Et sunt hæc, quæ debent addi: Ligni aloës, xylobalsami, sandalorum trium, calami aromatici, sticados arabici, feminis citri, sileris mōtani, cimini ana drachm. j. macis, nucis muscatae, cinnamomi electi, garyophyllorum, galangæ, cubearum recentium, zinziberis albi, macropiperis, croci orientalis, granorū paradisi, cardamomi minoris ana drach. iij. squinanti drac. semis, coriandri præparati, granorum iuniperi, baccarum lauri, iris florentiæ ana vnc. semis, bistortæ drach. vj. catapuciæ, feminis fœniculi ana vnciæ ij. liquiriciæ, visci quercini, feminis anisi ana vncia j. Amygdalarum mūdatarum, passularum recentium ana lib. j. Accipiat-
tur vitrum seu distillatorium, in
quo

quo est materia, & ponatur in cineres, optimè lutando, fiat lētus ignis per horas quatuor. Quūque videris, nullam aquam claram egredi in receptaculum, ignis debet augmentari, & aliud receptaculum anteponi, semper omnia optimè lutando, & tamdiu distilletur, donec exeat aqua citrina, quæ debet segregatim custodiri. Tertiò verò quando videbis distillari oleū nigrum, iterū anteponas aliud receptaculum, & in hoc oleum recipiatur, donec sit totum distillatum, & in alio vitro custodies. Aqua verò prima debet ita preparari, imponendo in ipsam musci Alexadrini recentis, ambræ bonæ ana drach. j. foliorum auri scrup. j. Sunt etiam aliqui, qui addunt plurimum dianisi vnc. j. Quicumque ergo voluerit omnia membra sua cōfortare,

acci

accipiat vini maluatici vnciā j. addendo cochlear plenum aqua prima: misceantur simul, donec albescant sicut lac, deinde bibatur stomacho ieiuno, abstinendo duabus horis integris à cibo post sumptionem potus, & cōfortabit mirabiliter totum corpus. Si verò velis ea vti pro dolore capitis, accipias vnum cochlear plenum aqua prædicta cū aquæ betonicæ vn. j. Ad pulmonem valet, si accipiatur cū aqua mori, vel aqua saluię, & hoc tēpore hyemis. In æstate verò accipe aquæ indyuiæ vnc. j. cochleare j. de aqua prædicta. Ad pectus, & ad tussim frigidam, procedentem etiam ex catarrho, accipe aquæ hyssopi, vel boraginis, vel fœniculi vnc. j. misceatur cum aqua prædicta. Ad cor, habeas aquæ buglossæ, vel boraginis vnc. semis, & totidem de prædicta

Ad pulmo
nē, pectus
tussim, &
cor.

Et aqua, & tantundem etiam de
 aqua melissæ, misceantur insimul
 & bibantur stomacho ieiuno. Ad *Stomach-*
 stomachum, accipiat aqua absin- *chus.*
 thij vel mentæ vnc. j. cum aqua bo-
 nę cochleari vno, & sumatur vt su-
 pra. Ad pulmonem accipiat aqua
 pastinacæ vel polipodij, cum aqua
 supra dicta, & vtatur vt supra. Ad *Splen.*
 splenem, recipe aquam buglossæ,
 vel aquam tamarisci, cum aqua vt
 supra. Ad vertiginem capitis, & ad *Vertigo.*
 paralytim recipe aquam peonię, de *Paralysis*
 herba, vel radice herbæ perforatæ
 aquam, cum aqua vt supra. Ad la- *Lapis.*
 pidem in vesica, Accipiat aqua
 pastinacæ vel raphani in quantita-
 te vnc. j. & duo cochlearia de aqua
 supradicta. Ad stranguriam, acci- *Strangur-*
 pe aquam nasturtij vel petroselini, *ria.*
 aut saxifragiæ in quantitate vnc. j.
 cum cochleari pleno aquæ supra-
 script

Mēstruū. scriptæ. Ad nimia menstua: Recipe aquæ plantaginis vel aquæ solatri, bibatur manè & serò, cum vno cochleari aquæ prædictæ. Ad menstua euocanda, accipiat aquæ arthemisiæ, vel seminis eius vncia vna, & aquæ supradictæ cochlear vnum, bibat eo tempore quo debet habere menstruum.

Pericula matricis. Ad pericula mulierum ex obstetricibus peruenientia, vel ex frigore, vt parere non possint, accipiat aquæ valerianæ, vel betonicæ, vel rosarum syluestrium vncia j. & aquæ prædictæ cochlear vnum, & bibatur matutino tempore, stomacho ieiuno.

Matrix. Ad matricem accipe aquæ matricariæ vnciam vnam, aquæ prædictæ vnciam semis, bibatur vt supra. Ad oculos: Recipe aquæ fœniculi, aquæ eufrafiæ ana vnciam semis, aquæ prædictæ, drac

drach. i. bibatur vt suprà. Ad maculas faciei, recipe aquæ florum fabarũ vel aquæ pimpinellæ vn. i. aquæ primæ vnc. semis, misceatur, & matutino & serotino tempore faciem cum his lauet, & omni hebdomada bibat de ea, cum aqua endiuiv, duabus vel tribus vicibus. Secunda verò aqua est citrina, & tertia, quæ est sicut oleum nigrum, optimè valet ad fistulas, & alias plagas, & habetur loco balsami.

De alia aqua vite composita.

CAP. LIII.

Recipe mellis optimi librā vnā, aquæ vitæ distillatę quater lib. i. semis. Ligni aloës drach. 3. gummi arabici drach. 2. nucis muscatæ, galangæ, cubearum recentium, cinnamomi electi, macis, garyophyllorum, spicę nardi ana. drach. 3. musci Alexandrini recentis, umbræ bonæ

Z

añ. scrupu. i. Omnia pulueriscentur
 grosso modo, ponendo omnia in cu-
 curbitam vitream ad digerendum in
 fimo equino per dies octo. Postea
 distillentur in balneo Marię cū len-
 to igne, & sic etiam habebis optimā
 aquam vitę compositam, ad multas
 ægritudines excellentem.

De alia aqua vitę composita.

C A P. L I I I I.

R Ecipe garyophyllorum, macro-
 piperis, granorum paradisi ana-
 drachmas duas, nucis muscatę dra-
 chmas sex, macis vnciam vnam, cin-
 namomi electi, zinziberis albi, ga-
 langę añ. drach. quatuor, florum la-
 uandulę, basiliconis ana. vnc. i. sal-
 uię vnc. semis, florum rorismarini,
 mētę, polipodij, hyssopi ana. drach.
 2. balsamitę vnc. i. ligni aloës vnc. x.
 semis, musci Alexandrini recentis
 scrupul. i. semis. Hę herbę debent
 exic

exiccari. Postea superinfundantur
sedecim libræ aquæ vitæ bene re-
ctificatæ, digerantur in fimo equi-
no per dies quatuordecim, postea
per alembicum distillantur in bal-
neo Mariæ, & in phiala bene clausa
optimè custodiantur.

*De alia aqua vitæ composita quæ
valet ad paralyfin & ver-
tiginem capitis.*

CAPVT LV.

R Ecipe saluiæ recentis vncias no-
uem, florum lauandulæ vncias
quatuor, hyssopi, mentæ ana. M. 2.
garyophyllorum, nucis muscatæ,
cinnamomi electi, zinziberis albi,
granorum paradisi, zedoariæ, ga-
langæ ana. vnciâ semis, calami aro-
matici vnciam vnâ, granorum iu-
niperi vnciâ vnâ, granorum peo-
niæ vnc. semis, vini albi optimi li-
bras octo, digerantur in fimo equi-

Z 2

no per dies octo, vel in balneo Mariæ per dies quatuor. Postea distilletur per alembicum, & vsui referuetur in vitro optimè clauso, quia habet mirabilem operationē cōtra omnē paralyſim et vertiginē capitis.

*De alia aqua vitæ composita
valde pretiosa.*

CAPVT LVI.

ALiqui nostrorum medicorum Germanorum fecerunt prænobilem & excellentem aquam vitæ, in qua multas operationes egregias experti sunt ad confortandum, & ab ægritudinibus præseruādum, totum corpus humanum, præcipuè caput, cerebrum, & alia interiora capitis mala, ex humiditate & frigidityte procedentia, resoluenda & expellenda, & ad exhilarandum instrumenta animæ, & quinque sensuum

suum. Confortat etiam mirabiliter
 quatuor mēbra principaliora, vnā
 cum renibus & omnibus intesti-
 nis. Procurat quoque optimam di-
 gestionem in stomacho, & dat mi-
 rabilem virtutem omnibus mem-
 bris exerioribus, ex solo odore,
 dū accipiat vna pars huius aquæ,
 & duæ partes aquarū saluiæ, lauan-
 dulæ, roris marini ana, misceātur si-
 mul & madefiat sponsia, cum qua
 tempore matutino & serotino mē-
 bra vngantur, & ex semetipsis sic-
 centur. Aut si etiam tres vel qua-
 tuor guttas in cyathum plenum vi-
 no ponas, & bibatur ante ingres-
 sum prandij vel cœnæ. valet etiam
 ad confortandum caput: Recipe er- *Ad caput.*
 go huius aquæ vitæ cōpositæ drach.
 i. cum aquæ betonicæ vnc. semis, bi-
 batur omni mane & sero, vel intin-
 ge panem in ipsam aquam, & omni

die stomacho ieiuno edatur tribus
Cerebrū. horis ante prandium. Ad cerebrum
Memoria & memoriam: Recipe huius aquæ
 drac. i. aquarum roris marini, maio-
 ranæ ana. vnc. semis, vtatur modo
Pectus. prædicto. Ad pectus: Recipe huius
 aquæ drach. i. aquæ hyssopi & capil-
 lorum veneris añ. drachm. 2. vtatur
Cor. modo prædicto. Ad cor, recipe hu-
 ius aquæ drachm. i. aquæ boraginis
 & buglossæ an. drach. 2. vtatur mo-
Stoma- do prædicto. Ad stomachum: Reci-
chus. pe aquæ huius drach. i. aquæ absin-
 thii, & mentæ ana. drach. 2. vtatur
Pulmo. modo prædicto. Ad pulmonem, re-
 cipe aquæ huius drach. i. addendo
 aquæ cicoreæ & tanaceti aquæ ana.
 drachm. 2. vtatur modo prædicto.
Splen. Ad splenem: Recipe huius aquæ
 drachm. i. aquæ tamarisci, & scolo-
 pendriæ ana vnc. 2. vtatur forma &
 modo prædicto. Si verò velis ea vti
 ad

ad omnia membra corporis confortanda, vtaris huius aquæ parte j. cum vini partibus iiij. Aqua autem debet fieri hoc modo: Recipe pulueris diamargariti frigidi, pulueris diarhodon Abbatis, secundum Nicolaum, pulueris diâbrę, secundum Mesue, dianthos secundum Nicolaum, pulueris lætitiæ Galeni an. drachm. ij. cassiæ fistulæ recentis, nouiter à canna extractæ, zuccari candidi an. vnc. semis. syr. de liquiritia vnc. j. syrupi sticados. vnc. semis, florum rorismarini drac. j. musci Alexandrini scrupu. j. Super his speciebus fundatur libræ duæ aquæ vitæ simplicis, optime rectificatæ per ternam distillationē in balneo Mariæ. Postea iterum distilletur in balneo Mariæ per alembicum cū leuissimo igne, ita vt numeres vnum,

duo, tria, vsque ad septē, antequam vna gutta distilletur, & muscus debet ligari in panno serico rubeo, & suspendatur ad phialā vbi est prædicta aqua vitæ distillata, & nō debet extrahi, donec aqua duret. Sunt tamen aliqui qui putrefaciunt cum speciebus prædictis aquæ buglossæ libram vnā, aquæ melissæ lib. semis, aquæ basiliconis vnc. iij. aquæ roris marini vnc. ij. & postea distillant in balneo Mariæ.

De alia aqua vitæ composita, omnium aliarum pretiosissima.

CAPVT LVII.

VT ergo bonum finem operi nostro imponamus, rarissimā secretissimāque aquam vitæ declarabimus, quæ est quodammodo celestis operationis, & fit hoc modo: Recipe saluæ recentis cum floribus suis, roris marini, darseni, zinzi-
beris

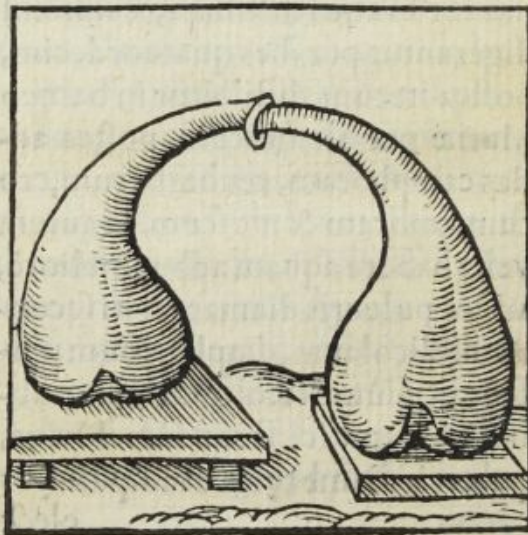
beris albi, garyophyllorum, nucis
 muscatæ, granorum paradisi, galan-
 gæ, calami aromatici, macropipe-
 ris, zedoariæ an. vnc. semis, macis,
 cardamomi iunioris, cubebarum
 recentium, foliorum rutæ, foliorū
 maioranæ, florum lauandulæ, rosa-
 rum rubearū an. dra. ij. tyriacæ Ga-
 leni vel Andromachi, mithridati
 optimi an. drac. j. semis, olei laurini
 corticis citri, florum buglossæ, flo-
 rum boraginis, florum roris mari-
 ni, ostrucij, angelicæ, reupontici,
 granorum iuniperi, mentastri, men-
 tæ, matricariæ an. drach. j. semis, ca-
 storei recentis, verbenæ cum flori-
 bus suis, betonicæ, ligni aloës, xylo
 balsami, carpobalsami, spicæ indi-
 cæ, vici quercini, granorum peoniæ
 an. drac. j. raueseni, camphoræ, se-
 minis vucæ demonis, radicis peoniæ,
 polij cum floribus suis, seminis ba-

Z 5

filiconis, seminis fœniculi, deronici R. Croci orientalis an. drach. semis, ambræ bonæ, musci Alexandrini recentis, an. scrup. semis, aquæ vitæ ad minus septem vicibus distillatæ libr. decem. Omnia sequentia debent poni cum aqua vitæ ad digerendum in balneo Mariæ, per dies quatuor, & totidem noctes. Salvia, rosmarinum, ruta, maiorana, lauendula, rosa, mitridatum, tyriaca, oleum laurinū, buglossa, borago, ostrucium, angelica, reuponticum, grana iuniperi, mēastrum, menta, matricaria, verbena, betonica, polium, castoreum. Et quum fuerint putrefacta, distillētur in cinere per alembicum, igne lento, ita vt possis numerare vnū, duo, tria, antequam gutta distillet. Quū verò omnia fuerint distillata, impone cinnamomū, garyophyllos, macem,

cem, nucē muscatā, grana paradisi,
galangam, calamū aromaticū, piper
longū, zedoariā, cubebas, cardamo-
mum, lignū aloës, cortices citri, car-
pobalsamū, xylobalsamū, spicā nar-
di, viscū quercinū, radicē peoniæ, &
grana ipsius, coriandrū præparatū,
semen basiliconis, semē vuæ dæmo-
nis, deronicum R. Hæc omnia de-
bent puluerisari grosso modo, po-
nantur in aqua distillata, & insimul
digerantur per dies quatuordecim,
postea iterum distillētur in balneo
Mariæ per alembicum, postea ad-
das camphoram, reubarbarum, cro-
cum, ambram & muscum. Si autem
velis habere aquam adhuc meliorē,
addes pulueris diamargariti secun-
dum Nicolaum, diaphiris cum mu-
sco secundum Nicol. diarhodon ab-
batis, diamusci secundum Mesue,
pulueris diambre an. dra. i. pulueris
elect

electuarij cū gēmis, pul. lētitię Gale
ni, pulueris dialigni aloēs añ. dr. se-
mis, addes xv. aut xx. ducatos opti-
mi auri, cum zuccari albi lib. semis,
& sint tribus diebus in balneo Ma-
rię, ita vt aqua balnei sit tepida,
postea distilletur per filtrū in vitris
retortis. Et vnū vitrū debet stare al-
tius quàm aliud. Scindantur paruę
formulę de filtro, & impēdantur,

& per

& per ipsas materia distilletur, vitris optimè lutatis, vt nihil ex eis possit euaporari. Et hæc distillatio est excellentissima inter omnes alias. Sunt aliqui medicorū, volentes confortare stomachum, fecerunt fieri aquam viridem, qua utebātur cum aqua supra scripta, aut cum clareto sequēti, sicut fecerat quidā Comes Palatinus. Aqua autem viridis fit hoc modo, Recipe aquæ vitæ quater distillatæ per alembicum in balneo Mariæ lib. 4. melissæ exiccate vnc. 3. balsamitæ vnc. 2. fundatur aqua vitæ super herbis prædictis, & debent ita omnia requiescere per dies octo, deinde ea vtere. Et nota, quòd herbæ non debent exiccari in Sole, sed ad aëre, quia si in sole exiccarentur, aqua deueniret obscura: sicut si esset succus alicuius herbæ, Sed si herbæ ad aëre exiccātur, ha-
bet

bet colorem viridem pulcherrimū,
 & est amœnissima bibenti. Fit autē
 claretum hoc modo, Recipe vini al
 bi optimi libras 4. zucchini albi du
 ri vnc. 4. cinnamomi vnc. 1. corian
 dri præparati drach. 3. gariophyllo
 rum drach. 2. granorū paradisi, zin
 ziberis albi ana. drach. 1. semis, ma
 cropiperis scrup. 2. zedoariæ drach.
 semis. Omnia conterantur subtilif
 simē, & in puluerem redigantur,
 postea debet colari, sicut fit apud
 Gallos, in vino aromatizado, quod
 Gallicè dicitur Hippocras. Reser
 uetur in vase stanneo, & cum aqua
 præcedēti ab aliquibus solet sumi.
 Virtutes autem aquæ prædictæ sunt
 hæ. Valet ad memoriam, si bibatur
 omni die vnc. semis, mixta cū aqua
 roris marini vnc. semis, aquæ maio
 ranæ, aquæ melissæ an. dr. 2. Ad ma
 niam, vel etiam dolorē cerebri, ex
 frigor

Ad memo
 riam.

Ad ma
 niam.

frigore procedetem. Accipe de hac
 vnc. semis, aquæ betonice, aquæ po-
 lijana. drachm. 2. misceantur simul,
 & madefac linteum circunvoluen-
 do caput. Vel bibat omni die huius
 aquæ drach. 2. aquæ betonice drac.
 4. Accipiantur etiam pilulæ au-
 reæ, & cochice ana. scrupu. 1. fiant pi-
 lulæ cum aqua betonice, cape in nu-
 mero 5. & fume omni die, quum va-
 dis dormitum, vel etiam quando
 surgis, dianthos in tabulis drach. 1. *Ad verti-*
 Ad vertiginē capitis: Recipe huius *ginē capis*
 aquæ vnc. semis, aquarum lauandu- *ris caluic-*
 læ, saluice ana. drach. 3. & sumat o- *ciem, &*
 mni die stomacho ieiuno diapliris *dealbādā*
 cum musco secundum Nicolaum. *faciem.*
 Ad caluiciem, Recipe aquæ lilij al-
 bi, barbæ Aaronis ana. drac. semis,
 huius aquæ vnc. semis, vel drach. 6.
 addendo olei tartari drachm. 1. Ad
 mundificandā & dealbādā faciē.
 Accip

Accipe aquæ florum fabarum partem vnam, aquæ prædictæ partes duas, misceantur simul, & omni die lauabis semel faciem. Potes etiam omni die sumere de aqua prædicta partē vnam, & de vino optimo partes duas, bibatur stomacho ieiuno, & valebit ad idem. Ad surditatem: Omni mane & serò de hac aqua impones ad aures, inde quartam partē horæ cubabis, & requiesces super eandem aurem, vt iterum egrediatur. Vel recipe huius aquæ vini optimi ana. partes æquales, sumatur omni die stomacho ieiuno. Ad vermes aurium: Accipe de aqua prædicta vnc. semis, succi rutæ, succi foliorum persici ana drac. 2. Si autem non possis habere succos, accipies aquam ab eis distillatam, addendo modicum de aloë epatico, subtilissime trito et puluerifato, de his omni mane

Ad surditatem.

Ad vermes aurium.

mane & sero parum in ipsam aurem
 distillabis, iacendo super aliud la-
 tus, & post modicum tēporis iace-
 bis super latus, vbi sunt vermes, &
 statim exhibunt & morientur. Ad
 ophthalmiam: Recipe aquæ prædi-
 ctæ vnc. semis, aquæ fœniculi, aque
 polij, aque valerianæ an. drac. j. im-
 ponantur ad oculos. Ad tumorem
 gingivarum: Recipe vini albi vnc.
 ix. piretri vnc. j. coquantur simul, &
 de hoc cape partem vnam, & de
 aqua prædicta partem vnam, dein-
 de teneas hæc mixta in ore, & sæ-
 pius recentem accipias, hoc fac to-
 ties, donec conualescas. Ad fœto-
 rem oris vel narium, detur omni
 die vnc. semis, cum vini albi, in quo
 sint bullitæ mentha, & rosæ rubæ
 vnc. j. addēdo parum musci. Aliqui
 tamē accipiūt aquæ prædictæ vnc.
 ij. aquarū roris marini, & rosarum

Ad oph-
 thalmiā,
 tumorem
 gingiva-
 rum, fæto-
 rem oris vel
 narium.

A A

rubearum añ. vnc. semis, misceantur simul, & impendatur muscus in panno serico, & ambra bona, añ. gra. vj. & gingiuas cum illo panno serico impendente in aqua, sapius laues, quotidie saltem semel aut iterum. Potest etiam bibere de aqua prædicta omni mense drach. ij. Ad epilepsiam bibatur omni die vnc. semis, cum aquæ peoniæ vnc. j. Aliqui vero ita faciunt: Recipiunt radicem & grana peoniæ, visci quercini an. partes æquales, bulliunt in vino albo optimo, & datur patienti cum aqua prædicta. Ad paralytism debent membra sapius illiniri cum aqua prædicta: Et de hac aqua bibatur omni die tempore matutino vnc. j. vespere autem fumes diacastoreum, cum vino albo, in quo coquantur lauandulæ, saluiæ, granorum iuniperi an. M. j. superinfundend

dendo de vino optimo libras iiij.
 Ad loquelam amissam: Recipe de ^{Ad loque-}
 aqua supradicta vnc. semis, aqua- ^{lam amif-}
 rum lauandulæ, peoniæ, saluiæ, añ. ^{sam, melā}
 drach. ij. bibatur & recipiatur mi- ^{choliā, &}
 thridati drach. j. cum vino, in quo ^{putrefa-}
 bullierit castoreum. Ad melancho- ^{ctionem.}
 liam. Recipe de aqua ptædicta vnc.
 semis, cum aquæ buglossæ vnc. j.
 aquæ basiliconis, aquæ melissæ añ.
 drachm. ij. aquæ scolopendriæ, bo-
 raginis añ. drach. j. misceantur insi-
 mul, & bibatur tribus horis ante
 prandium. Sume etiam tabulā vnā
 confectiōis lætitiæ Galeni, vel læ-
 tificantis Almanforis. Ad putrefa-
 ctiōem epatis: Recipe de hac aqua
 vnciam semis, cum aqua epaticæ, &
 bibatur omni sero vnc. j. vel vnc. j.
 semis, & tempore matutino dua-
 bus aut tribus horis ante prādium

A A 2

Hydropi-
fis. sumatur diarhodon abb. secundum
Nicolaum. Ad Hydropisim: Reci-
pe de aqua prædicta partem vnam,
aquæ florum sambuci partes duas,
aquæ fœniculi partes tres, miscean-
tur simul, & omni vice bibes vnc.
semissis. Vespere autem cum volueris
ire cubitum, sumatur tyriacæ ma-
gnæ Galeni drachm. j. in vino, cum
quo bullierint petroselinum, fœni-
culum, apium, radices capillorum
veneris ana pars vna, vini partes
decem, bulliantur vsque ad con-
sumptionem tertiæ partis. Et de tri-
bus in tres dies detur hydropico
duabus vel tribus horis ante pran-
dium dialacæ secundum Mesue
drachm. ij. Caueat ægrotans à pota-
tionibus superuacuis, quia in hoc
morbo, quantò minus homo bibit,
Lapis. tantò plus mingit, & contra. Ad la-
pidem: Recipe de aqua prædicta
part

partem vnam, aquæ saxifragiæ, aquæ alhihengæ, aquæ milij Solis, aquæ raphani, ana partes ij. & vna hora post potionem hanc detur lytontripon drach.ij. Ad sterilitatem: *Sterilitas*
 Recipe aquæ huius drach.ij. vini albi vnc.j. aquæ liliorum croceorum, aquæ roris marini, aquæ matricariæ, ana drach.ij. bibatur manè aut serò, omni hebdomada vt èdo duabus aut tribus vicibus diamargariti, secundum Auicennam, dra. ij. Habet alias innumera-
 biles virtutes, quas breuitatis causa omitto.

FINIS.

AA 3

IOANNES AN-
TONIVS CAMPE-

SIVS PIO LE-

CTORI

S. D.

Um (secundum Philoso-
phi sententiā, libro suo
primo de anima) ami-
ce lector, omnium rerū no-
titiā seu sciētiā certitu-
dinaliter habere, debet estimari esse
quoddā bonum & honorabile: maximè
tamen illā quæ per demōstrationem &
rerum experientias certas & firmas de
suis conclusionibus fidem facit. Et quia
idē Philosophus ait, omnis homo natura-
liter scire desiderat: & hoc desiderium cō-
muniter illis insit maximè, quorū nobi-
litate

litati animæ scire naturaliter inest. Nā sapiētia intellectiua propter virtutē & nobilitatē animæ acquiritur (ut omnes asserūt Philosophi) & in ipsa quedā p̄eminet delectatio omnibus delectationibus nobilior: scilicet ille nobilis amor sciētiarū sermocinaliū, naturaliū & moraliū, & reliquarum, ut puta, tres partes Philosophiæ: theoricā, mathematicā, & philosophicā siue naturalē & theologicā. In his enim, & quæ ad hæc referuntur pergustatur animæ delectatio: quæ alijs delectationibus mūdānis incōparabilis merito indicatur. Nā anima est nobilior quod reperitur ī homine: ipsa enim dat esse & perfectionē corpori: & eius cibus est nobilissim⁹, respectu cibi corporis, quātū ipsa nobilior est corpore. Et ipsa gaudet in lucro, scilicet intellectuāli: & illud depēdet ex sciētia Philosophiæ, & in illa gaudet & delectatur anima. Philosophus 10. Ethicorum, inquit, quod

AA 4

mirabiles delectationes affert Philosophia, puritate & firmitate. Puritate quidem, quia alie scientie contrarium habent admixtum: puta, tristitia aliquam: ista vero non. Firmitate vero, quia alie durabiles non sunt propter mutabilitatem subiectorum. Ista vero propter durabilitatem & firmam suam perfectionis excellentiam felicitatem concludit speculativam. Albumasar in Introductorio suo magno, distinctione quinta, capite nono ait: Dignitas hominis super cetera animalia fit per sapientiam & cognitionem, quae est instrumentum rationis. Et quanto magis homo sapientia & scientia abundauerit, tanto magis à ceteris animantibus dignificabitur per hoc quod in eo est sapientia & rerum cognitio: & quanto plus fuerit ignarus, tanto magis habebit appropinquitatem ceteris animantibus. Nisi ergo esset sapientia & rerum cognitio: non esset homini dignitas super cetera animalia: quia omnia
 sibi

sibi participat in comestione videlicet
 & generatione. Per sciētia igitur & co-
 gnitionem effectus est homo dignior cun-
 ctis animantibus. Cum enim homo di-
 gnissima sit creaturarū creatura, cuius
 gratia & amare à Deo oīa sunt cōdita
 atq; subdita: cuius corpus nō recipit esti-
 mationē, quouis mō diuino vel humano
 merito, id quod eū in sanitate & iuuen-
 tute conseruat, cūctos ab eo repellēdo lā-
 guores, & à superueniētibus auertendo
 summa diligētia ab eo querēdū est. Hec
 enim operatur Quinta Essentia Philo-
 sophorū (precipue Arnoldi de Villano-
 ua. Raymūdi Lullij, ex īsula Balleari,
 necnō Ioānis de Rupe scissa & quorūdā
 aliorū, à Philippo Ulstadio, nō paruo stu-
 dio & labore in unū collecta, quæ Celi
 Philosophorū meritō intitulatur) ad cu-
 ius illustrationē addidimus & nos Di-
 rectoriū summe summarū medicine,
 ad administrādum diuinā medicinā,

AA 5

seu lapidē Philosophorū in egritudinē
 cura pro corporibus humanis a quocūq;
 morbo sanādis, tōgè omni alia quinta es-
 sentia, ac auro potabili quocūq; præstan-
 tiore, superq; omnes Galeni, Hippocra-
 tis, & Auicēne medicinas quascunq;
 Quia quātō medicina est subtilior, tan-
 tō magis est efficacior. Cum verò hac me-
 dicina cōposita sit ex spiritibus subtilio-
 ribus, & materia simplici, & quasi se-
 parata ab omni materia elemētali, pro-
 pterea facile poterit sine impedimēto vi-
 res suas in omnibus infirmitatibus exer-
 cere. Omne agēs, virtutem habet operā-
 di secūdum propinquitatē & similitu-
 dinē cum qua participauerit cū primo
 actiuo. Primū verò & vniuersale agēs
 corporeū & simplex corpora sunt cele-
 stia, quæ ut vniuersalis causa se extēdūt
 super oēs res inferiores. Cum verò hæc
 medicina propter subtilitatem suam &
 puritatem, incorruptibilitatēq; supra
 omnia

omnia corpora maximā propinquitatē
 & similitudinē habeat cum cœlestibus
 corporibus, à Philosophis Cælū fuit nūcu-
 pata, & Quinta Essentia: poterit igitur
 præ cæteris rebus corporeis inferioribus
 omnibus tanquā medicina vniuersalis,
 omnes curabiles morbos & infirmitates
 curare: nō tantū illas quæ ad Phycū
 pertinet, sed etiā istas quæ chirurgi ma-
 nū requirunt. Tradunt etiam medici,
 medicamentū hieræ picræ singulārē ha-
 bere virtutē attrahendis humoribus à
 capite, collo & pectore: & non ab alijs
 mēbris inferioribus. Propterea quòd hoc
 medicamentū generatū sit per virtutē
 quarundā stellarum quæ influentiam
 habet supra collum, caput, & pectus, ut
 stella arietis, tauri, & gemini. Metalla
 verò recipiunt essentiā, nomen, nume-
 rum, colorem, virtutem & proprietatem
 planetarū singularem: omnes verò pla-
 netæ habent influentiā & virtutem su-
 pra

pra totū corpus humanū. Et ex his me-
 tallis nostra medicina generatur. Habe-
 bit & hec virtutē supra totū humanū
 corpus. Et aquae thermanū si habent vir-
 tutē sanandi plures infirmitates, ea de
 causa quod deferūt secū, transeuntes per
 metalli venas, virtutē quandam metal-
 licā. Habebit nimirum ipsa substantia
 metallica maiore vim in potabilem for-
 mā conuersa, iuxta illud quod gentibus
 est vulgare. Magnesies enim auro lima-
 to in cōfectis apposito, querūt per hoc sa-
 nitatē, & iuuentutē cōseruāt, quātō ma-
 gis quod est in corpore magnesiae occul-
 tum lapidis Philosophicū purgatū, aë-
 reū, & spirituale factū. Idem voluit si-
 gnificare Ioānes de Rupe scissa, de humi-
 ditate radicali loquēs, & de Quinta Es-
 sentia, sub nomine aquae vitae: dicit enim
 aquā ardentem bonam, in se continere
 omnium metallorum virtutem: & non
 aquā esse vitis, sed vitæ, quia vitam ho-
 minib

minibus præstet. Et quæ medicina præser-
 uatiua & cōseruatiua debet esse multū
 durabilis & à corruptione remota (ut
 apertè probat Iullius in libro de secre-
 tis nature) nā si corpus humanū præser-
 uari debeat à corruptione, necesse est ut
 sit perpetuò durabilis : nā aliàs induce-
 ret maiore corruptionē. Ergo volētes in-
 uenire cōseruare iuuentutē, & senibus re-
 staurare humidū radicale, & naturalē
 calorē, necesse est ut eligamus substantiā
 incorruptibiliorē ceteris omnibus quæ
 sunt sub globolunari, & hanc preparari
 in medicinā, ut possit sumi per os intra
 corpus: & sic sumpta quàm velocissimè
 penetret per totū humanū corpus, & il-
 lud seruet quasi incorruptibile. Et hæc
 est quedā subtilis substantia & radicale
 humidū intrinsecū, Quinta Essentia di-
 cta, p. partes elementales diffusa, simplex,
 non omnino incorruptibilis ut calū: sed
 cum ipsa generata sit ex materia cete-
 ris

ris oībus incorruptibiliōri: & facta est
 simplex per separationem elemētōrum
 incorruptibilium, si debite conseruetur,
 durabit per aūm: & sumpta per os, lō-
 go tempore conseruat corpus humanum
 incorruptibile. Ideo amice lector, hanc
 nostram lucubratiunculam non flocci-
 pendas, quia per hanc poteris inestima-
 biles vtilitates consequi: & omnia cor-
 pora humana ad sanitatem perfectam
 reducere. Et primò dicemus de tribus
 minērys principalibus, ex quibus fit la-
 pis, seu Quinta Essentia Philosopho-
 rum. Secundo vnde elicitur hac medi-
 cina seu lapis. Tertiò de resolutione ip-
 sius lapidis, ut sit potabilis, quod verum
 aurum potabile dicitur. Quarto cum
 quibus simplicibus vel compositis de-
 beat dictus lapis propinari, ut appro-
 prietur unicuique membro peccanti.
 Tu interim vale, & me semper ama.

D E

DE TRIBVS MINERIIIS PRINCIPALIBUS, ex quibus fit lapis Philosophorum.

HAEC SVNT minerarū principales, videlicet minerales Solis, Lunæ, Azoch, Archani, vegetabilis vitis, & animalis a Pū liquefacti: & quauis vegetabile & animale sint peregrina seruilia, tamē nō sunt extranea, sed amicabilia, mineralibus cōuenientia, in lapidē archani disponentia, coniunctim vel diuissim, in natura reciproca vel peregrina extranea: veruntamen id nō est extraneum, in quo habet cōuerti aurum vel argentum. Hoc intellige dupliciter

citer aut in administratione medicinæ, aut in compositione lapidis. Si in administratione medicinæ, tunc est amicabile & propinquum, illud conuertens seruile, naturæ requirēti. Si in compositione lapidis, tripliciter tunc debet intelligi sic, illud conuertēs seruile nō est extraneum, in quo corpus perfectum cōuertibile habet cōuerti tripliciter, aut in argentum viuū Philosophorum, aut in calcem terræ, aut in liquorem olei vel lymphæ. Sed post completam conuersionē ipsius cōuersi conuertibilis in aptitudine illius pūcti magisterij, post illud cōuertēs seruile abiicitur foras in cōpositione lapidis archani separando per distillationem sapienter, vt authoritas Philosophiæ dicit, magisterium nostrum non indiget extraneo in vtraque mutatione, videlicet

licet prima cū secūda sortiatur suū
effectū veraciter: alioquin destrue-
retur totū opus experimentaliter.

*De natura medicine, id est, lapi-
dis unde elicitur.*

STylus est in natura, quòd in cō-
positione lapisgenea nihil addi-
tur extranei, sicut est argentum vi-
uum cōmune vel aliud imperfectū:
quòd si cōtrariū fiat, artifex in vlti-
mo opus suum deflebit, vt expertus
noui, & natura hoc attestatur. Nam
sicut in compositione homogenei,
nullum extraneum requiritur, nisi
vir cum muliere, ita & in composi-
tione lapisgenei nil extranei appo-
natur, vt dicit Hermes. Magisteriū
nostrum nō indiget extraneo, quia
res sunt secundum eorum naturas,
quāuis natura peregrina disponat
cōcipere vel generare, vt medicina
disponit ingressiue naturā sterilem
concupere vel generare virtualiter,

BB

velut asinus cū iumēto generat mulum, generatione imperfecta: hoc totū fit dispositiuè. Non autē propter eā medicina generat hominem, nec mulus fœtū cōcipere facit vnquam. Et sicut est in natura, ita etiam et in arte: quia nullū imperfectū per suā naturam reciprocā vllatenus seipsum nec aliud qualecunq; imperfectum perficere potest vnquā. Imò dicitur quòd in omni imperfecto sæpe periclitatur, & perfectum per imperfectū conturbatur, & vnum per aliud sæpissimè perditur: sicut qui ædificat optimū ædificiū super fundamentum ruinosum, quod finaliter perit, siue ruit, propter sui imperfectionē. Natura non emēdatur nisi in sua natura: & natura congaudet naturæ. Pater ex sui diffinitione, quæ sic diffinitur: Natura, est quædā res insita rebus, ex similibus similia procreās. ars em̄ imitatur naturam

turā inquantū potest, vt ait Philo-
 phus. Et quando Philosophia iubet
 operari de Mercurio in procreatio-
 ne lapidis Philosoph. semper intelli-
 git de mercurio metallico, quod fit
 vt habetur in libris Philosophorū,
 de quintis essentiis: vnde argentum
 viuū Philosophorū est tota cau-
 sa materialis & substāialis lapidis
 Philosophorum, & ex eo medicina
 Philosophorū perfecta elicitur, &
 in eo tota cōsistit perfectio. Ipsum
 enim est materia omniū metallorū,
 & ex ipso solo lapidē Philosopho-
 rū generari necesse est, cū suo sulfu-
 re proprio, nō vulgi, sed metallico,
 vt ipsum digerendo & coquēdo in
 metallū conuertat. Sulfur enim est
 pinguedo terre in mineriis genera-
 ta, & per tēperatam decoctionē in-
 durata & spissata, habēs se ad argē-
 tum viuū vt masculus ad fœminā,
 vt agens ad materiā. Sed quia mate-

ria seipsam non producit in esse, propterea sagax natura adiungit sibi agens proprium, scilicet sulfur, vt dictū est. Licet enim argentū viuum in sua natura sit albū, tamē in magisterio albificatur & rubificatur in agendo naturā ipsius. Hūc venerabilē lapidē ex solo argēto viuo sine alicuius sulfurea extrinseci cōmixtione colligere necesse est, et aurū sibi amicabili⁹ est. Vñ ex argēto viuo, fit aqua ylealis reciproca per putrefactionē & distillationem reflexam pluries super se, donec totū argentum viuum in aquam conuertatur. Deinde decoquitur cum oleo corporis fermenti suimet generis fixando & nutriendo in vase suo super attanorem in vase clauso Hermetis clausura, posito super platinam ferri in lento igne qui fit ex lychnis philosophorum. Aurū enim causatum artificialiter, dicunt præstant

stantius esse auro naturali. Hoc verū est quantū ad metalla transformandū artificialiter secundū quidditatē substantiālē. Conuersa autem vel transformata, nō sunt ita perfecta, vt sunt naturalia perfecta ad sanandum corpora humana in essentia naturaliter secundū identitatē essentialē. Quoniā nullum ens artificiale, quauis arte vel ingenio de imperfectione ad perfectionē conuersum, est tantū copiosum in virtute & eadēmet largitione sēcūdum quā naturale. Patet: quia maioris influentiæ existit copiosum contribuens, quā pusillū perinde salies. Vnde perfectio medicinæ vtilius, & perfectius, nec non & affluentius comprobatur in ægritudinum cura esse, existere, & fieri, ac etiam infirmis propinari de corporibus perfectis metallorū à natura procreatis, quā de imperfectis ad perfectio-

zills

BB 3

nem cōuersis ab arte. Maior em̄ virtus essentialis est semp̄ naturalibus p̄fectis attributa, quā cōuersis artis magisterio acq̄sita. Quāuis autē natura possit emēdari p̄ artē: cō quia vbi natura deficit, ars incipit p̄ficere: totū hoc fit artis ingenio, natura administrāte: aliter fieri nō posset. Licet verō quæque res minima habeat tantā virtutē ī qualitate, qualē grādis eiusdē substātiæ, nō autē habet tantā in quātitate exuberantiæ eiusdēmet naturæ ipsius substantiæ. Exemplū de paruo & magno vase, pleno vini vel aquæ: quia licet ipsa duo vasa plena sint eadem substātia eiusdē naturæ, tñ magis confluit & exuberat magnū vas quā parū. Nō autē ī qualitate: q̄a eiusdē qualitatis est substātia intus vasa existēs in eadēmet natura: veruntamē sicut parua ignis fauilla seu cādella cremās seipsam, dat lumen & cōbustionem aliis

aliis cādellis, ita medicina Philoso-
phorū ratione virtutis confluentis
dat pfectionē cūctis metallis impfe-
ctis. Sic cōcluditur q̄ oē minus exi-
stīt tātū virtuosum, quātū suū afflu-
ens ī quātitate: licet ars imitetur na-
turā, hoc facit ī qbus pōt, tñ nō est
ita excellēs sicut natura, qā qđ à na-
tura īest, semp īest: et qđ est ab ar-
te, à casu īest, nisi fiat grā supnatu-
rali trāscēdēte naturā, quia tūc esse
supnaturale maioris virtutis semp
existit ī potētia, quā esse naturale ī
sua efficacia. Patet qā quæ sunt, pōt
mutare in ea q̄ non sunt. Ratio est,
qā nō est min⁹ dare, quā mutare no-
uas naturas reb⁹. Quāuis aliqñ na-
tura pficiatur vel sublimetur in vir-
tutibus acquisitiuis: totū hoc fit ra-
tiōe suæ bonę inclinatiōis aut artis
magisterio. Naturalia cūcta magis
sunt certa ī suis virtutibus, quā arti-
ficialia in suis vsibus. nā qđ natura

BB 4

non habuit, vsus nesciuit. Licet vero in auro vel argento ab arte factis, siue in veram medicinā archani possit philosophari ad transmūtādum metalla magistraliter, tamē non erūt apta ad sanandum corpora humana efficaciter, sicut de auro naturali: Et hoc duabus rationibus: videlicet propter dispositionē virtutis, & propter paruā quantitātē efficacīē terminatē confluētis. Primo quia nulla virtus dispersa, est maior ipsa vnita: & sic quia nullum confluxū, maius suo confluēti existit in abundantia virtutis. Igitur maioris efficacīē existit aurum naturale confluēs, quā artificiale confluxū in curā sanitatis. Quam efficacīā nullū aurum ab arte procreatū, ita copiose sicut naturale habet vnquā, eò quòd nulla res id dare potest, quod ante non habuerit.

Et li

Et licet seruilia conuenientia sint naturę indigenti supplemtia, & de necessario potestati ~~vel~~ dominatio ni ministranda vt seruus dño suo, & fœcūdus indigenti, nō propterea seruilia sunt ita perfectā & nobilia quā dominatio potestatis decora. Itē, quāuis quędam sint tinēta per quędam nubila medicamina philosophalia permanenter tingenda in omni examine iudiciali, de imperfectione ad perfectionem cōuerfa: Nō enim propter hoc suscipiunt maius nec minus virtutum substantiæ in natura sua per medicamina perfectē tingentia metalla imperfecta: licet enim formę essentialium trāsformētur, nō autē substantia transformati mutatur, nec suscipit maius nec minus augmētū virtutis cōfluens, quā quod antē habuit à natura: nullo artis alchy-

BB 5

mię magisterio, quia nulla proprie-
tas substātiæ naturalis pōt minui,
nec augeri ab aliquo vnquam, nisi
gratia supnaturali virtuosa ī mira-
bilib⁹. Sed licet per artē forma rei
transformetur qualicunque modo
fiat: nō autē propter hoc transmu-
tatur substātia: qā si substantia fue-
rit plūbea vel stānea, semper est plū-
bea vel stānea. Nō sic de forma: qā
illa pōt trāsmutari artis ingenio vt
per lapidem archani alteratur vna
forma metalli in aliā, scilicet plū-
bū vel stannū in formā auri vel ar-
genti. Hoc verū est formaliter, non
autē substantialiter. Et tūc illa for-
ma suscipit maius & minus augmē-
tum virtutū, secundū medicinę cō-
dimentū. Ideo qñ dicitur in libris
Philosophorū q̄ melius est aurum
vel argētū ab arte factū, quā per
naturā procreatū. Et talis sol & lu-
na per

na per medicinam archani generatus vel generata, excedit omnem solē & lunā naturalē in omnibus proprietatibus tā medicinalib⁹, quā aliis, quia eiusdē est substantiæ in natura metallorū. Intelligitur de auro vel argento in elixire conuersis ante proiectionē super imperfecta corpora, & etiā dicitur propter excellentiā puritatis artificiatę, et propter transformationē corporū. Primò quia omne corpus minerale (dempto sole) habet in se speciē adustiuā propter sulfur, & corpus artificiale vel artificiatū est purū & mūdū virtute medicinę preparatę artis magisterio ad hoc aptæ: quæ medicina in summa summarū archanisata consumit virtualiter oēs imunditias & imperfectiones naturæ, & inducit cōfluēter oēm pfectionē in natura egena. Secundò quia trāsformat oīa corpora, et alterat de imperfectione ad perfect-

perfectionē, & de infirmitate ad sanitatē vigore perfectionis acquisite à natura archanicæ. Totum hoc dicimus secundum quidditatē essentiaē, nō autē secundū identitatē substantiaē in specie naturę metallinę, quia licet in natura sit identitas substantiaē, non autē eadem quidditas essentiaē reciproca. Patet, quia licet forma metalli transmutetur: non autē substantia metalli transsubstantiatur: in veritate dicimus: quòd medicina archani rubea, & corpus perfectum medicinatū rubeum, nec non & Mercurius à natura rubeus, seu de metallo naturali rubeo emanatus, vel existens, quod ita intelligimus, (non autem Mercurius vulgi, neque vlla alia metalla imperfecta, qualicunque conditione medicinata, licet sint ad alchymicandū apta pro corporibus metallorū imperfectis ad

ctis ad perfectionem transmutandis) valet ad omnes infirmitates sanandas & ad iuventutem renouandam, confirmandamque. Et in summa perfectione ad conseruationem sanitatis peragendam sine periculo efficaciter sicut aurum naturale. Quod patet experientia, non indiget probatione. Hic concludimus, quod nullum artificiale ab arte ita perfectius existit, sicut naturale est, et fit à natura per melius: licet enim metalla de modo generali sint eiusdem substantiæ in natura metallina, vt patet in arbore Porphyriana de prædicamentis et prædicabilibus, quia prædicatur de substantia metallina. Non autem ipsa metalla sunt eiusdem formæ in virtute efficaciam, vt patet cuilibet artem logices intuenti. Nam differentia est inter formam essentialē, materia

teriale, & substantiam specialem realem. Patet: quia quod est aurum vel argentū naturale, non est plumbum vel cuprū artificiale, et de similibus e contrario dictis. Iam sufficienter dictum putamus de natura nostræ medicinæ & Quintæ Essentiæ, & vnde eliciatur. Nunc dicendum est de eius resolutione vt fiat potabilis.

De resolutione lapidis ad perficiendum aurum potabile.

DEus enim sua mirabili sapientia solem in medio planetarum constituit: earumque dominus & rex eius mirabili virtute & potentia esse voluit, vt distribuatur lucē & claritatem omnibus planetis: quia ipse est qui facit crescere, oriri & multiplicare omnia vegetabilia super terram, testāte philosophorum principe Aristotele, de generatione & cor

& corruptione sic dicens, Sol & homo generant hominē, & sine his nō potest fieri generatio alicuius rei, quia omnis genus feminis generat illud genus ipsius sibi simile, vt idē Philosophus ait, primo Meteoror. sic & sol vel aurum nostrum principatum tenet inter cætera metalla, quia ipse est rex omniū metallorū, à quo elicitur vera et perfecta medicina præualens omnequodq; genus omnium medicinarū, cuius omnia metalla leprosa et corpora humana infecta quauis & quacūq; infirmitate ad perfectam sanitatē reducit (nisi sit à Deo constitutus vltimus terminus vitæ suæ) virtute cōcessa ab altissimo creatore. Ideo arcanum arcanorum pretiosissimum, omnia alia arcana excedens, & meritorū princeps secretorum aqua vitæ existens nuncupatur: cuius modum
ad

ad vitam hominis conseruandam
 perpendimus declarare in his ver-
 bis, accipe ergo in Dei nomine opti-
 mi vini rubei odoriferi de meliori
 quod poteris inuenire sextaria qua-
 tuor, quod ponas in vase æneo ido-
 neo cum suo colubro, & recipiente,
 & quòd vas non sit nisi tertia
 parte plenum, pòst plecte tuū
 vas super furnum cine-
 rum: quòd coluber sit
 intus vas plenum a-
 quę frigide, cuius
 forma hæc
 est.

Vas æn

Vas aeneum cum suo colubro & recipiente. Vas quod
debet esse plenum aqua. Furnus cinerum.

CC

pòst fac ignem mediocris caloris, q̃
vinū nō euomatur p̃ colubrū : & sic
sequere distillatiōes. Et nota quòd
quādo videris distillasse tertiā par-
tē ipsius vini quod posuisti in vase,
si id quod distillatū est, sentit satis
de aqua vitę, & cū venerit dulcis si-
ne acuitate, tū dimitte frige fieri, &
aperi vas per inferius & aqua phleg-
matica, seu residuū vini exhibit, tunc
reimple tuū vas, & distilla vt supra,
iūcturis bñ clausis, ne respirare ha-
beat, vsq; quò totū vinū sit distilla-
tū. Totā aquā vitę sic distillatā po-
ne in vase separatiōis, habēte quin-
q; vasa recipiētia, vnū supra aliud:
& rectifica p̃ balneū Marię: quia in
vna distillatione tātū operatus fue-
ris, quātū si in solo vase distillatio-
nis quinquies distillaueris: quia spūs
subtilior aque vitę ascēdet, seu de-
scēdet in superiori alembico: & sic
in vna vice erit quinquies rectifica-
ta.

Vas yaticationis quin. eff. Caldare cum aqua feruenti.
Forma furni. C C 2

Hæc aqua sic ratificata (ex ea tamen non facias sanguinem humanum: quia amitteret vim suam, neque facias ignem, id est, aquam igneam: quia tantæ fortitudinis esset, quòd omnia destrueret comburendo) ponenda est in vase circulatorio Hermetis, cuius forma hæc est, in balneo Mariæ vt circuletur, & in Quintam Essentiam reducat: tunc erit optima aqua ad resol- uendum lapidem nostrum in vase circulatorio vel pellicano Hermetis, quod vas anfatum dicitur: in balneo Mariæ donec in naturam aquæ cōuertatur, quā Hermes Philosophus decretauit, dicens, q̄ omnis perfectio cuiusque lapidis consistit in virtute suæ terræ quæ nutritrix vel fermentum appellatur: cum dicit nutritrix eius terra est, sine quo fermento spiritus lapidis nullo modo perfectè

et detinetur, nec complementum
sua virtutis possidet. Ideo huic a-
quæ, id est, spiritui Quintæ Essen-
tiæ, qui in ipsa latet, demus virtutē
sua terre. Et hoc est quod dicit Phi-
losophus, vis eius integra est, si cō-
uersa fuerit in terram: & tunc vim
suam cōplebit, & integraliter obti-
nebit. Et tunc vocatur aqua vitæ ra-
tificata & perfecta.

Aqua ratifi-
cata, in ea con-
sistūt quatuor
elemēta, id est
redūdāt in ea
quatuor ele-
menta, id est
quatuor hu-
mores, ideo
non incōgruē
solet Quinta
Essētia nūcu-

CC 3

pari: quia ab ea extrahuntur quatuor elementa: & ab eis extrahitur quintum elementum, quod est super omnia elementa pretiosius, habens in eo omnes qualitates, id est complexiones omniū quatuor elementorum, id est, frigidum & siccū, frigidum & humidum: calidum & siccum: calidum & humidum: quod quintum elementum potest ornari à duobus luminaribus maioribus, id est Sole, & Luna: & minoribus, id est cæteris planetis, ut cælum: ut feruiat humano corpori, propter quod dicitur Cælum nostrum: habet enim conuertere metalla in primam materiam, quæ est hile, id est primordialis materia lapidis, quæ est reductio corporis in aquam, & fit lapis mineralis, vegetabilis, & animalis, & operatur ad rubeum vel ad album, fecundum

CUB

cūndum suum condimentum, vt supra dictum est. Hæc verò aqua est valde redolentissima super omnes odores, & est valde gustabilis super omnes sapes: & est valde pretiosa super omnes res pretiosas: & est valde subtilis & penetratiua super omnequodque subtile & penetratiuum, quia ex nobili virtute & potestate ipsius valde penetrat sine læsione corporis, sed potius cum confortatione ipsius eam suscipiētis, sicut radij solis penetrāt vitrum sine fractione ipsius: ita eius virtus penetrat per totum corpus sine læsione corporis. Et cū est composita, est perfectior in qualitate & proprietate complexionis illius compositi, ex quo est composita. Quòd si est composita ex cōposito calido & humido, habet virtutē & cōplexionē calidā

& humidam. Si ex composito calido & sicco, habet virtutem & complexionem calidam & siccam: & sic de singulis qualitatibus elementorum. Item hæc aqua expellit omne nocivum à corde statim: & non solum à corde, sed à corpore & cerebro, hepate, splene, stomacho, et vniuersaliter toto corpore humano à planta pedis vsq; ad verticem capitis. Ipsa refrigerat, & calefacit, humectat & desiccatur, aperit et claudit, mundat & incarnat, consolidat & conseruat omne quodque ab omni corruptione, & non finit ibi aliquod putridum generari, vbi applicata fuerit. Confortat intellectum ad inuestigandum res difficiles & subtiles, & dat audaciam. Et sci as quod cõponitur secundũ indigentia corporis lãguentis secundũ qualitatem & cõplexionem humorũ peccatium
tium

rium, de qua hîc breuiter tractabimus. Sed primò dicam⁹ qualiter fit aqua vitæ in suprema perfectione cū lapide benedicto in auro potabili. Accipe aquam vitæ prædictam ratificatā vt est dictum, & habeas vnum brustū apū de mense Maij, vel fauū, cū melle & apibus & in cucurbita decenti vitrea pone cū duabus vel tribus foglietis aquæ vitæ communis sub fimo equino per quindecim dies, vase bene clauso, ne respiret: pòst ī sicco distilla sapiēter: primò exiet aqua alba, secūdò citrina: quā citrinā ratifica quinquies per se, pòst accipe lapidis nostri quātitatē quā libuerit: puluerisa subtiliter super marmor mundū, vel mortariū vitreū cum pistillo vitreo mundo, & pone in dicta aqua nostra resolutiua rosis nostri cēli in vase circulatorio Hermetis, sigillatis opti-

minup

CC 5

mè iuncturis, ne vlllo modo respi-
rent, & colloca in balneo Marię: &
fac ignem subgraduatū, quòd
calor fortior non transeat calo-
rem solis existentis in signo leo-
nis: & ibi stet per viginti dies na-
turales, & totū resoluetur vt mel,
quod per balneum Marię poteris
extrahere per alembicū quod vo-
lueris vsquequò lapis tuus rema-
neat in lapidem diaphanum vt cry-
stallus rubicundissimus, vt rubi-
nus, quod poteris omnibus corpo-
ribus ægrotis distribuere secundū
naturam & complexionem humo-
ris peccantis, miscendo cum sua a-
qua sibi conuenienti. Et sic habebis
optimum & perfectum thesaurum
inæstimabile, non habens parem
ad curādum omnes egrotos à qua-
cunque ægritudine torqueantur.
Et plus operabitur in vna hora,
quàm

quàm omnes aliæ medicinæ in vno
 mense, gratia Dei Creatoris nostri.
 Hæc autem aqua Secundus balsa-
 mus appellatur, quæ Hermes prius
 inuenit, purgat & sanat corpora
 humana ab omni corruptione, &
 in iuuentute conseruat, si applice-
 tur ægrotudinibus ad quodlibet
 membrum, vt in posteris narrabi-
 mus.

*Cum quibus simplicibus vel compo-
 sitis debeat lapis philosophicus
 propinari, vt approprietur uni-
 cuique membro languenti.*

A Nimaduertisti insuper ad diri-
 gendā sublimē medicinā vt ipsū
 corpus humanū integrā valeat adi-
 pisci sanitatem. Sunt & aliæ vnicui-
 que mēbro appropriatæ, quæ secū-
 dū intentionem professorū sciētiæ
 medicorū, & præsertim conditoris
 p̄libatę sublimis medicinę Arnoldi
 de

de villa noua, gratia Dei in artibus professoris, sunt hæc quæ per ordinem sequuntur.

Ad ægritudines capitis.

QVando volueris mederi ægri-
tudinibus capitis, dirigatur
lapis philosophicus in quantitate
modica cum aqua sticados arabici
sublimata, vel maioranæ, betonicæ,
seu saluiæ, siue decoctionis ipsa-
rum, vel decoctionis nucis musca-
tæ, peoniæ, cubearum, carpobal-
sami, xylobalsami, masticis, thuris,
vel quamplurium aliorum similium
quæ habent virtutem propriam &
appropriatam capiti.

Ad ægritudines pulmonis.

SI volueris pulmoni subuenire, &
partibus pectoralibus aggraua-
tis, vt de athmate, dysma, tussi & cæ-
teris passionibus prædictorum mē-
brorum, lapis Philosophorum diri-
gatur

gatur cum aqua hyssopi sublimata, vel capilli Veneris, seu ipsarum decoctionis, vel liquiritiæ & vuarum passularum, ireos, amygdalarum pinearum, pulmonis vulpium & his similia.

Ad aegritudines stomachi.

Stomachus non indiget medicinis dirigentibus ad ipsum, sed solum retinentibus medicinis in ipso, & confortantibus ipsum, quales sunt aquæ menthæ, vel ipsa herba, mastix, galanga, coctonea, granata & omnia styptica.

Ad aegritudines hepatis.

AD hepar dirigatur lapis philosophicus cum aqua absinthij, fumiterræ, eupatorij, cuscutæ, endyuiæ, vel decoctionis eorum, seu aqua ordeï. Hepar est in dextero latere.

Ad

Ad agritudines splenis.

Spleni succurritur cū lapide philosophico & aqua florum & foliorum tamarisci, scolopendrię, rubearū tinctorum, vel eorū decoctione, seu capparis & similia. Splen in sinistro stat latere.

Ad agritudines renum.

Qvando ad renes vel vesicam volueris philosophicam dirigere medicinam, eam dirige cum aqua saxifragię, milij solis, petroselinij domestici & macedonici, fœniculi, apij, brusci, sparagi, graminis vel decoctionis earum.

Ad dolorem matricis.

Ad dolorem matricis pro mulieribus dirigatur lapis philosophicus, cū aqua pulegij, fauinę, calamęti vel artemisię seu decoctionis earum, vel iuniperi : & ad idem faciunt dictę pro renibus & vesica.

Ad

Ad iuncturas pro guttosis.

Adiuncturas pro guttosis, articis, siue podagrosis, ciragrosis, sciaticis, & similibus speciebus guttæ, dirigatur lapis philosophicus cū decoctione zinziberis, piperis, squillæ assæ, opopanacis, seu acori, & similibum: quarum copiam exuberantē poteris habere in libro Ioannis Hebe Mesuæ euāgelici, de consolatione medicinarū. Quantū autē ad membra, & egritudines extrinsecus lapis philosophicus non indiget aliqua medicina directiua: quia cum manu & flocculo bombycis poteris dirigere quod volueris. Cauendum est tamen in mollibus & raris & nimis sensibilibus, & præcipuè in infantili, vel puerili ætate, & mulieribus mollibus, & delicatis, permaximè in prædictis mēbris raris: & multum
 1696
 sensi

sensibilibus, vt sunt partes faciei, vberum, matricis, & membri virilis, quia in similibus est agendum cum maiori cautela : & minori quantitate. Quoniam preualet reiterare bis, ter, vel quater, aut pluries, tam infra corpus quàm extra, quàm nimis in vna vice administrare. Et durat operatio eius in exterioribus per tres dies vel circa, vt creditur experientia demonstrata. Ita securus sum sicut in pluribus mihi notis, habētibus conformem veritatem.

Ad hydropisim.

Pro hydropisi ministratur lapis philosophicus cum sero caprino, in quo decocta fuerit spica nardi in quantitate vncie semis, quolibet summo mane, vel cum vrina caprae & dicta spica, vel cum decoctione radicum ireos, vel iris,
à pel

à pelliculis exterioribus mundatarum, vel cum succo calamenti, vel eius decoctione: vel cum decoctione florum anthos: & præcipuè prædicta competunt in illa hydropisi, quæ ascites dicitur, & etiam in hypofarca & in tympanite, cum aqua vel decoctione fœniculi, vel anethi, vel anisi, vel carui, vel cumini, quando febris non est: & quando est febris, cum aqua endyuiæ vel cicoræ & similibus.

Ad paralyfim.

P Aralyticis detur medicina Philosophica cum aqua vel decoctione saluiæ, vel sticados, & nucis muscata, & similiū.

Ad hecticam.

I N hectica sine febre administretur lapis Philosophicus cum lacte & modicum zuccari albi. Et in hectica febre cum sero caprino: vel

DD

laçte amygdalarum, vel aqua, seu decoctione cucurbitæ, seu portulacæ, & cum ptisana cum hordeo. Et in ephemera, etiam potest dari cum aliquo iam dictorum, vel cum aqua boraginis, vel buglossæ, vel capilli Veneris, & pluribus aliis. Quamuis per omnes species ephemera esset nimis longum inferre singulas medicinas: tamen prædictæ sunt satis conuenientes indifferenter in quacunq; specie ephemerarum. In tertio & ultimo genere febrium, scilicet in febre putrida vel humorali. Primò in synoche vel synecho, facta post vna bona phlebotomia conuenienti in ætate debita & cæteris particularibus consideratis: præcipue de constantia virtutis (quia phlebotomia cum inconstantia vel debilitate virtutis est molestissima) quòd tunc lapis philosophicus detur

tur cum dicta aqua boraginis, vel
 buglossæ, vel cicoreæ, vel endiuia
 & in quotidiana cum aqua floris
 sambuci vel fœniculi, vel cum deco
 ctione radicum quinq; comuniũ,
 vt sunt radices brusci, sparagi, gra
 minis, fœniculi, pentaphilon, vel
 etiã petrosilij. In tertiana cum aqua
 endiuia vel portulacæ, cicoreæ, ro
 stri porcini, capilli Veneris, scario
 læ, epaticę terrestres, vel ocziazacra
 simplici &c. Et in quartana, cum
 aqua decoctionis anthos, florũ vel
 radicum tamarisci vel ginestæ, cap
 paris vel fraxini. Et ista intelligun
 tur communiter, quia magis pro
 priè prosequi esset nimis longum
 dearticulare in omnibus speciebus
 quotidianæ, tertianæ, & quartanæ:
 & aliarum quæ sub istis intelligi
 possunt: vt sunt alię erraticę febres:
 vt in quartana, sextana & septena.

DD 2

Ad toxicum.

IN potatione vt in toxico vel toxicatione vel veneno, administretur cum aqua seu decoctione menthæ, vel pulegij ceruini, vel regalis.

Ad restaurandū humidū radicale.

IN cōseruatione & restauratione humidi radicalis detur medicina nostra Philosophica, cum iure vel brodio carniū electarum, vt galinarum, caponum, phasianorū, perdicum, turturum, columbarum, & pullorum dictarum auium & similium, vt capretorum, agnorum, vitulorum lactentium, & cum testiculis & cerebris omnium animalium degētium, vt sunt passerēs, alaudæ, cuculata, calandræ &c.

Ad cōitumfacientia.

ET iam dicta faciunt pro potentia quammaxima in cōitu: præsertim cū miscētur cum bonis & elect

electis speciebus: & magis si torrefiant: & in patella leuiter frixentur: quàm si elixentur: & viginti vel triginta dactyli interius & exterius mundati, cum zinzibero, cinnamomo, & modico piperis longi repleti, & modicum calefacti vt calefiunt ficus sicca ad ignem, & post comestum per decem horas ante coitum, multum faciunt potentem in eo. Oua etiã forbilia, vel in patella frixa & mollia multum possunt adiuuare, vt aqua testiculorum satirionis cum aqua radicis teringiorum tepida prestat coitum indeficientem frigidis & maleficiatis. Impotentia enim coeundi constat duobus impedimentis: aut per frigiditatem naturæ, aut per maleficium. Si per frigiditatem naturæ: aut illa frigiditas est perpetua, aut temporalis. Si est perpetua, tunc talis persona nunquam habuit

DD 3

posse naturæ in coïtu, & tunc tali personæ nequaquam potest subueniri naturaliter. Si est temporalis, tunc aliàs habuit posse naturæ in coïtu: & tali personæ subuenitur arte medicinæ. Si per maleficiũ reprimatur coïtus: tũc dupliciter, aut tale maleficium est temporale, aut perpetuum. Si temporale, subuenitur arte medicinæ sequētis. Si perpetuum, nũquam vel rarò subuenitur. Veruntamen differentia est inter frigiditatem & maleficiũ. Quia frigidus impotens est ad omnes mulieres. Sed maleficiatus est impotēs ad vnā, & nō ad aliam mulierem, vel est potens ad vnā tantũ, & ad reliquas est impotēs. Vt vera medicina subueniat frigidis iam supradictũ est. Sed maleficiatis subuenitur sic, Accipe dentes hominis mortui, coralli, lunariæ maioris vel minoris

ris

ris, vel solsequij, thuris, masticis an.
 omnium quantum placet: & fumi-
 getur patiens quando ibit dormi-
 tum: post accipe artemisiæ, hyperi-
 conis, pimpinellæ, prouingæ, & ra-
 dicis eringiorum ana quantum pla-
 cet: & decoquantur cum aqua com-
 muni: & lauetur patiens in facie, vl-
 nis, manibus, tibiis, genitalibus, seu
 verendis, & pedibus per nouē dies
 cum aqua decoctionis prædictorū.
 Postumat de lapide Philosopho-
 rum cū aqua testiculorū satirionis
 rubei: & aliis vt supradictū est. Post
 mingat patiens per medium annuli
 ferri igniti, vel foraminis ligonis:
 & destruetur maleficium. Aut min-
 gat per annulum sponsalem.

Ad Passiones cordis.

Rafisionibus cordis cōmunibus
 detur lapis noster benedict' cū
 aqua menthæ: vel vino electo: vel

DD 4

aqua buglossæ: cum garyophyllis
in calidis, vel melisæ: & in frigidis
cum aqua rosacea, vel nenupharum:
vel acetosæ, vel succo seu decoctio-
ne pomorum mustorum vel succo
seu syrupo limonum.

Ad torturam intestinorum.

Torturæ intestinorum propter
vermes detur cum aqua rapha-
ni, vel foliorū nucis, vel absinthij.
Torturæ propter humores frigi-
dos & ventosos detur cū decoctio-
ne marathri, anethi anisi, foliorum
lauri, thymi, pulegij, mēthæ, origa-
ni, calamenti. De torsione propter
portionem seu venenum: detur cum
iā dictis & dra. j. mithridati vel the-
riacæ: & aliis quæ tacta sunt supra
de veneno. Et torturæ propter hu-
mores calidos detur cum aqua vio-
larum, vel syrupo ipsarum vel oxi-
zaccara, & si etiā cū constrictione
ventr

ventris: misceatur ad laxandū vñcia pulpe casia fistula, vel drac. v. electuarij de succo rosarum: & post fiat clystere commune & lenitiuū. Et in passionibus intestinorum extra procedentium, vt sicut rupturæ vel crepaturæ: detur cum aqua vel decoctione iasfec nigra vel alba, vel sigilli beatæ Mariæ, aut consolidæ maioris vel minoris &c.

Ad fluxum ventris.

PRo fluxu vētris detur lapis Philosophorum cum aqua rosacea, vel foliorum quercus, vel myrthi, vel succo seu decoctione cydoniorū, sorbarū, vel mespilorū: pro cōstipatione supra tactū est. etiā potest administrari in cōstipationibus cū decoctiōe iris: vel cū sero capræ vel prima ebullitione cauliū rubeorū.

Ad lepram.

IN lepra & scabie detur cum de-

DD 5

coctione fumiterræ, lapati acuti,
epithimi, scabiosæ, feri caprini.

Ad colicam & iliacam & grauellam.

DE colica & iliaca passionibus
& aliis passionibus intestinorū
præactum est in tortura intestino-
rum. Sed vltra hoc potest lapis phi-
losophicus dirigi cum aqua camo-
millæ vel betonicæ maioris, & ad
grauellam cum aqua lampordarū
desiccatarum lapati maioris: vel cū
aqua radicum lapati acuti.

Ad hæmorrhoides.

MOrenarum seu hæmorrhoida-
rum quædam sunt exteriores:
quædam interiores. Si exteriores:
transeunt supra de passionibus ex-
teriorū membrorū: quæ cū manu &
flocculo tractari possunt: quia dire-
ctorio nō indigēt alio. Morenis ve-
rò interioribus dirigatur lapis Phi-
losophicus cū aqua herbæ foliorū
carad

caradole, id est lilij syluestris, vel cū aqua radice tassi barbati, cū farina filiginis, & vitellis ouorū gallinarū simul mistis, & per alēbicū distillatis, cū crespello ipsarū factō ī patella sine alio liquore adiūcto, sumpto manē ieiuno stomacho. Medicina sic cōponitur: Accipe radices tassi barbati in furno post panis extractionem desiccati, post pulverizati subtiliter cū tutorio dra. j. vitellorū ouorū drac. ij. farinæ filiginis quod sufficit attaminata pro crespello, et in patella decoquatur sine aliquo liquore, & sale, nec aliquo adiuncto: & sumat per nouem dies, & morænæ recedent statim.

Ad icteritiam.

DE regione fellis sub qua intelligitur icteritia, vel malus color faciei, & toti⁹ corporis, tactū est supra de hepate: & quæ illi cōueniūt
&

& isti: nisi talis icteritia accidisset
 propter venenū sūptū, de quo supra
 dictum est in toxico. Et vltius diri-
 gatur lapis Philosophicus cū lacte
 potato cū oleo amygdalorum dul-
 cium: quia eius vsus secundum Aui-
 cennam, curat talem icteritiā vene-
 nosam, vel cum aqua radice gentia-
 næ vel dictamni. Item in icteritia
 fellea simpliciter, scilicet sine vene-
 no sumpto: quando incipit appare-
 re, fiat bona phlebotomia de vena
 hepatis: sed non postquā materia
 apparet multum in cute: & vrina est
 reducta in suo pristino colore: quia
 tunc nihil aut bene modicum est in-
 ter venas, sed totum extra: quia tūc
 per scaphas cutis sapissimè defici-
 cando debet purgari: & lapis Philo-
 sophicus cum sero caprino in quo
 bullierit vnc. i. spicæ nardi debet in
 potu administrari & continuari: vel
 cum

cum aqua vel decoctione raphani,
vel apij & vini albi: vel cum deco-
ctione lapati acuti, vel absinthij, vel
cum decoctione quinque radicum
communium, vel cum decoctione
cottonariae & solsequij. Et ista &
omnia quæ tangunt intrinseca, secu-
rius fiunt, prouocato pòst beneficio
ventris per clystere supra tactū, vel
per laxatiua supradicta & similia.

Ad visum & guttam serenam.

DE visu & potentia visiva detur
cum aqua vel decoctione eufra-
giæ, fœniculi vel verbenæ &c. Pro
gutta serena oculorum ministretur
lapis cū aqua decoctionis galli, pe-
des croceos habentis, & radicis pe-
trofilij, acori, radicis viticellæ, ce-
trach & foliorum verbenæ an. M. i.

Ad restringendum sanguinem.

PRO restringēdo sanguine detur
cum aqua vel succo bursæ pasto-
ris

ris vel rutæ per nares iniecto patientis euerſi: vel ſumatur per os, ſi nimis fluit: vel ſuper locum exitus cū flocculo, vel panno, aut alio condecenti applicetur, & ſtatim ceſſabit ſanguis.

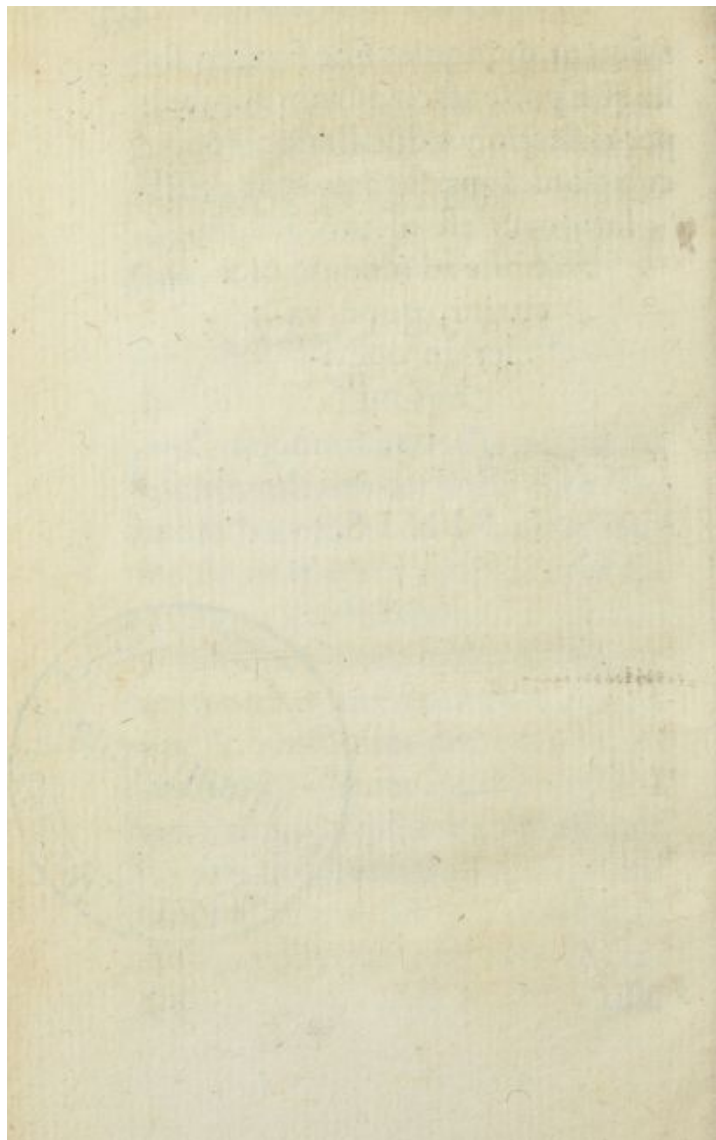
*Ad omnes infirmitates
corporis.*

Concluſio vniuerſalis ad omnes infirmitates corporis detur de lapide benedicto cū aqua chelidoniae elementorum ratificata per ſeparationes, vel à ſaponaria diſtillata, vel à fauo cum melle & cera vt ſupra narratum eſt: aut cum aqua à pane & vino ſimul per quindecim dies ſub ſimo putre factis poſt diſtillata. Primò diſtillatur aqua alba, & iſta parum valet niſi ad tingendum pilos vel crines. Secūdo diſtillatur aqua citrina, quæ tota extracta ra-
tific

tificatur quinquies sine fæcibus sola: quæ postea facit aurum potabile per reflectiones distillationis & circulationis: quæ separata per distillationem est oleum incombustibile ad modum olei citrini, quod valet in operibus miris.

FINIS.

INDEX AL- PHABETICVS

HVIVS OPE-
RIS.

<i>Diuersis diuersa nomina</i>	
<i>Q. Essentia sibi sortitur</i>	20
<i>Antimonio probatur au-</i>	
<i>ri falsus color</i>	76
<i>Alchymico non sed naturali inest vir-</i>	
<i>tus conseruandi vitam humanā</i>	77
<i>Aliud balneum Mariae</i>	82
<i>Aqua ignea</i>	112
<i>Aquæ vite utilitas</i>	116
<i>Ad podagram curatio</i>	187
<i>Ad plagas curatio</i>	191
<i>Aurum potabile Hugonis</i>	195
<i>Ad lepram curatio</i>	203

E E

I N D E X.

<i>Ad bonam memoriā habendam</i>	
<i>Ibidem</i>	
<i>Aurum non patitur corruptionem,</i> <i>ex natura, sed artificiosè</i>	205
<i>Aurum potabile quomodo fit</i>	207
<i>Alius modus separandi quatuor ele-</i> <i>menta</i>	210
<i>Alius modus faciendi aurū pota.</i>	212
<i>Aqua Solis quid</i>	214
<i>Auri potabilis utilitas</i>	215
<i>Aeris virtus</i>	216
<i>Auri potabilis commoditates</i>	245
<i>Aurum potabile in mortuis quid ope-</i> <i>retur</i>	285
<i>Ad menstrua habenda</i>	325
<i>Ad vertiginem</i>	351
<i>Alius modus affinandi Solem</i>	251
<i>Alius modus affinandi Solem per ce-</i> <i>mentum.</i>	251
<i>Aliud cementum</i>	252
<i>Alius modus puluerisandi Solem</i>	257
<i>Ad caluiciem</i>	292
<i>Alins</i>	

I N D E X.

<i>Alius modus extrahendi Quintam</i>	
<i>Essentiam ex chelidonia</i>	142
<i>Aqua ad omnes dolores sanandos</i>	334
<i>Ad pulmonem</i>	350
<i>Ad tussim</i>	ibidem
<i>Ad cor</i>	ibidem
<i>Ad stomachum</i>	351
<i>Ad splenem</i>	ibidem
<i>Ad paralyfin</i>	ibidem
<i>Ad lapidem</i>	ibidem
<i>Ad stranguriam</i>	ibidem
<i>Ad menstrua</i>	352
<i>Ad matricem</i>	ibidem
<i>Ad maculas faciei</i>	353
<i>Ad confortandum caput</i>	357
<i>Ad cerebrum</i>	358
<i>Ad pectus</i>	ibidem
<i>Ad mamam</i>	324
<i>Ad vertiginem capitis</i>	367
<i>Ad caluiciem</i>	ibidem
<i>Ad abluendam faciem</i>	ibidem
<i>Ad surditatem</i>	368

INDEX.

<i>Ad vermes aurium</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ad ophthalmiam</i>	369
<i>Ad tumorem gingivarum</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ad fœtorem oris vel narium</i>	<i>ibid.</i>
<i>Ad epilepsiam</i>	370
<i>Ad loquelam amissam</i>	371
<i>Ad melancholiam</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ad putrefactionem</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ad hydropisim</i>	372
<i>Ad sterilitatem</i>	373
B <i>Alsamus artificialis</i>	191
C <i>Onsectio cere, ad lutandũ vasa</i>	98
<i>Caput corui quid</i>	167
<i>Capilli quomodo colorandi</i>	191
<i>Contra fluxum ventris</i>	232
<i>Cibaria quomodo conseruentur</i>	326
<i>Contra tremorem</i>	326
<i>Contra pestem</i>	334
<i>Contra icteritiam</i>	326
<i>Conceptus facilitas</i>	325
<i>Cicatricum faciei curatio</i>	324
<i>Contra</i>	

<i>Contra venenum & cancrum</i>	325
D <i>Ifferentia inter circulationem, & digestionem</i>	56
<i>De modo extrahendi Quintā essentiā absque ullo labore, vel expensā</i>	59
<i>De modo facili, distillationis circula- tione, & extrahēdi Quintam Essen- tiam absque igne.</i>	65
<i>Duplex via Quintam Essentiam ex- trahendi absque ullo igne</i>	ibidem
<i>De modo extrahendi Quintā Essentiā à quatuor elementis, ad resoluēdum in ea solem, pro auro potabili</i>	68
<i>Dua via separandi Quintam Essen- tiam à quatuor elementis</i>	79
<i>De auro potabili componendo, & sol- uendo Sole</i>	89
<i>De modo extrahendi Quintam Essen- tiam, in qua potest resolui aurum, ad faciendum aurum potabile</i>	116
<i>De modo extrahendi Quintam Essen- tiam ex Sole</i>	164

INDEX.

De modo distillandi per descensum	172
De modo claudendi sigillum Hermetis	181
De modo distillandi acetum, & urinam humanā, in quibus omnia metalla calcinata resolui possunt	185
De modo distillandi mel, quod ipsum aurum potabile ingreditur	188
De auro potabili communi	182
De auro potabili absque aqua forti	205
De auro potabili absque terra, vel aqua forti	207
De auro potabili cum speciebus aromaticis	235
De auro potabili ex floribus cordialibus	241
De auro potabili ex Quinta Essentia per lapidem	246
De auro potabili cum melle	259
De aqua potabili ex solo auro, & aqua vite	260
De auro potabili, cuiusdam Treuerensis episcopi	

INDEX.

episcopi	261
Dosis huius auri potabilis	271
De auro potabili, cū vino Græco, vel si- milibus & speciebus aromaticis	273
De alia aqua vite composita, omnium aliarum pretiosissima	117
De alio auro potabili excellenti	275
De auro potabili cum gemmis	281
De auro potabili ad paralysim	285
De alio auro potabili bono	289
De alio auro potabili cū aqua forti	290
De auro potabili volatili	300
De alio auro potabili pretiosissimo	304
De auro potabili vegetabili	308
De ultimo auro potabili	316
De aqua vite composita pro hominibus frigida cōplexionis aut regionis	321
De aqua vite composita Friderici ter- tij	327
De alia aqua vite composita	328
De alia aqua vite composita, qua ute- batur quidā Comes Palatinus	336

INDEX.

De alia pretiosa aqua vite cōposita	338
Digestio quomodo inuetur	326
Dentium doloris curatio	324
De aqua vite cōposita bona	347
De alia aqua vite cōposita, q̄ valet ad paralysim, & vertigines capitis	355
De alia aqua vite cōposita valde pretiosa	356
E Xcellentia Quinta Essentie	17
Ex omnibus rebus potest educi Quinta Essentia	19
Ex omni vino immundissimo etiam, sed non acetoso, potest extrahi Quinta Essentia	67
Experientia rerum magistra	68
Ex Quinta Essentia non fit aurum	70
Elixir lapis sicut Crystallus	115
Ex plumbo extrahitur Quinta Essen- tia	162
Efficacia ignis	216
F ixio spirituum	216
Forma furni ad distillandum aquā vite	

INDEX.

vite	19
Forma fornacis, ad separandum quatuor elementa	104
Fluxus ventris	232. & 425
G Radus putrefactionis septem	36
I gnis non debet in arte distillandi augmentari vsq ³ ad quartum gradū	30
In temperandis ignis gradibus consistit ars distillandi	34
In qua essentia possunt resolui omnia metalla & aurum	108
Igneas qualitas excellit omnia olea	146
In Quinta Essentia resoluitur aurum duplici modo	209
Ignis efficacia	319
Icteria curatio	326
L apis Philosophicus omnia mineralia metallare soluit	81
Lapis Philosophicus figit omnes spiritus	113
Lapis figendi omnes spiritus	147
EE	5

INDEX.

<i>Modus preparandi lapides pretiosos ad aurum potabile</i>	203
<i>Modus separandi quatuor elementa</i>	209. & 210
<i>Modus aurū affīnādi per cemētū</i>	248
<i>Modus Solem puluerisandi</i>	253
<i>Modus putrefaciendi materiam</i>	38
N otabile de Iunipero	42
N atura & virtutes oleorum ex quatuor elementis	297
<i>Natura potest medicamentis Quinta Ess. etatē hominis saluare illasam</i>	15
O leum virgineum	307
O leum Solis	297
<i>Oculorum cura</i>	324
P otentia olei	318
P lumbum Philosophorum, vel lac virgineum	162
<i>Preparatio amalgamatis</i>	169
<i>Proprietas terra</i>	320
<i>Paralysis cura</i>	324
<i>Pili quomodo non canescent</i>	ibid.
	Peric

INDEX.

Pericula matricis	352
Q uibus distillandi facultas per- mittatur	30
Quomodo in distillatione descendendū in temperamento ignis	32
Quid Quinta Essentia	13
Quatuor ignis gradus	25
Quid sit Quinta Essentia cuiuslibet materiæ simplicis, & ad quid con- ducat	13
Quomodo extrahitur Quinta Essentia per distillatorium	22
Quomodo materia rudis distillationi obediens, debeat putrefieri	36
Quomodo possit cognosci an vinum di- gestum circulatoriæ distillationi sit aptum	43
Quomodo & quot modis, sit distillan- dum circulatoriæ	51
Quid inter se distent, circulatio & di- gestio	54
Quinta Essentia incorruptibilis	62
Quinta	

INDEX.

Quinta Essentia non est omnino incorruptibilis	64
Quatuor modi redigendi aurum in substantiam potabilem	193
Quinta Essentia ex musto	71
Quomodo fiat Quinta Essentia ad resoluendum Solem, pro tincturis	82
Quod furnus, & balneum, ponenda in domo	89
Quomodo debent separari quatuor elementa	105
Quomodo extrahenda sit quinta essentia a melle, quæ trahat aurum potabile	122
Quomodo extrahenda sit Quinta Essentia ex chelidonia	129
Quomodo sit extrahenda Quinta Essentia ab antimonio	161
Quid soluat Sol omnesq; gemas	279
Quid operetur aurum potabile cum gemmis in mortuis	513
Quomodo spiritus debent reduci in corpus	306
	Subie

I N D E X.

S ubiectum Quinta Essentia	44
S ecunda via extrahendi Quintam	
Essentiam absque igne	67. & 68
Sanguis humanus est ipse aër	107
Sanguinem humanum, id est ipsum aë-	
rem	117
Sanatio hominis ex agone mortis	141
Solutio Solis	299
Spasmus cura	326
T res modi distillandi circulatorie	
52	
Thesaurus occultus Philosophorū	288
V as ad circulationem optimum	56
Utilitas aquæ vitæ	116
Virtutes chelidoniæ	113
Virtutes Q. Essentiæ ex chelidonia	140
Unde fiat lapis philosophicus	205
Utilitates auri potabilis	215
Veri auri potabilis commoditates	345
Vermes aurium	325
Vinum acetosum quomodo restituatur	
326	
INDICIS FINIS.	

